

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXVI

Nr. 4

APRILIE 1973

SUMAR

- Cincinalul înainte de termen!
 Colectivul Bibliotecii municipale din Timișoara — prompt și eficient în sprijinul producției . . . 193
- Diversificarea propagandei cărții în atenția colectivului Bibliotecii municipale din Iași . . . 194
- Mircea IOANID: Informarea în științele sociale și politice în sprijinul deciziei . . . 195
- Livia BACĂRU: La al treilea Salon național al cărții: Bibliotecarii și producția editorială. Dezbateri organizată între realizatorii și difuzorii cărților . . . 199
- A. CORVĂTESCU-TOFAN: Piatra Neamț: Noua clădire a bibliotecii municipale . . . 203
- Remus ROȘCA: Lectura publică — obiectiv al Societății culturale „Ion Barbu” din Rucăr . . . 209
- Cornelia ISTRATE: Noi perspective activității cu cartea la Rucăr . . . 209
- Valentin ȚUCULESCU: Cum să ne apropiem de literatură . . . 211
- Ion NĂDIȘAN: Consfătuiri ale bibliotecarilor comunali din județul Maramureș . . . 217
- A.T.: Instrucțiuni cu lucrătorii din bibliotecile publice ale județului Bacău . . . 218
- A. NICHIFOR: Un club pionieresc într-o bibliotecă pentru copii . . . 219
- Suzana PECSI: Bibliotecile școlare în atenția Casei corpului didactic din Satu-Mare . . . 219
- G.A.: Expoziție de ex libris-uri la Brașov . . . 220
- Ladislau LORINCZ: Aspecte privind cunoașterea legislației de către bibliotecari . . . 221
- G.V.: Cunoașterea și respectarea legilor țării — îndatorire cetățenească fundamentală. Bibliografie selectivă de recomandare . . . 224
- Getta-Elena RALLY: Descrierea bibliografică internațională standardizată și numerotația internațională standardizată a publicațiilor — premise ale automatizării proceselor de transmitere a informației bibliografice (I) . . . 227
- Cronică . . . 231
- Istoria cărții și a bibliotecilor
- Tiberiu TRUTZER: O veche tipăritură brașoveană editată în facsimil . . . 232
- Biblioteci de peste hotare
- E. Ja. ZAZERSKIJ: Pregătirea cadrelor de bibliotecari în U.R.S.S. . . . 235
- George SEBASTIAN: Anul internațional al cărții — o acțiune incununată de succes. . . . 241
- R.B.: Shiyali Ramamrita Ranganathan. 1892—1972. . . . 242**
- De peste hotare. . . . 242
- Profiluri
- Vasile NETEA: Alexandru Ioan Cuza. 100 de ani de la moarte . . . 244
- Lucrări de specialitate. . . . 247
- Fișier 250

Cincinalul înainte de termen!

Colectivul Bibliotecii municipale din Timișoara — prompt și eficient în sprijinul producției

Comuniștii bibliotecii noastre împreună cu colegii lor de muncă au trecut la transpunerea în practică a angajamentelor luate de întregul colectiv de a contribui, cu mijloacele specifice propagandei cărții, la cauza întregului popor: realizarea planului cincinal înainte de termen.

O preocupare de bază, vizînd completarea colecțiilor, este asigurarea cu literatură tehnică a celor peste 19 000 de muncitori care vor lucra în noile sectoare de producție. În Timișoara se construiesc noi obiective industriale, se lărgeste nomenclatorul meseriilor și al specialităților, iar biblioteca noastră va trebui să fie pregătită din timp pentru a putea răspunde prompt și eficient solicitărilor ce vor veni din partea celor care vor lucra în aceste sectoare de producție. Faptul că biblioteca a avut preocupări în această direcție și pînă acum, preocupări ce în mod firesc vor fi intensificate, ne-a dat posibilitatea să ne formăm o viziune cît mai realistă asupra lipsurilor existente în propria noastră activitate, dar și în cea editorială (lipsa unor lucrări tehnice de nivel mediu, a unor lucrări ce se adresează anumitor meserii mai restrînse ca arie de practicare, necesitatea reeditării unor lucrări și aducerea la zi a documentației pe care o oferă).

Pentru a răspunde cît mai operativ nevoilor de informare și de documentare ale inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor (în special din noile întreprinderi și din cele care și-au lărgit gama de produse fabricate), în urma efectuării unor sondaje în rîndurile acestora, am ajuns la concluzia că bibliografiile de recomandare ca și cele la cerere pe probleme de tehnică industrială izvorite din cerințele producției industriale actuale sînt de un real ajutor celor care contribuie efectiv, prin munca lor productivă, la realizarea cincinalului înainte de termen.

Pentru a veni în ajutorul specialiștilor din agricultură, pe lîngă mijloacele de informare utilizate, intenționăm să extindem împrumutul interbibliotecar, astfel ca orice solicitare de carte agrotehnică, în special de nivel superior, venită din cuprinsul județului să-și găsească răspunsul cuvenit.

Colaborarea bibliotecii municipale cu celelalte biblioteci din cuprinsul orașului ca și cu alte instituții cultural-științifice reprezintă o tendință în activitatea noastră, care sperăm să se îmbogățească cu noi forme, eficiente și operative. O oportunitate de a lua în discuție această problemă, inițiată de instituția noastră, va reuni pe toți reprezentanții instituțiilor cultural-științifice și ai celorlalte biblioteci din oraș. Cu acest prilej, sperăm să fie conturate modalitățile de colaborare, de acțiuni comune și totodată să fie lichidate tendințele de izolare manifestate în activitatea unor biblioteci.

Promovarea cu consecvență a principiului muncii colective, creșterea răspunderii și a aportului comitetului oamenilor muncii în conducerea activității bibliotecii s-a impus cu necesitate. În atenția comitetului oamenilor muncii se află o seamă de probleme printre care: implicațiile pozitive în activitatea fiecărei secții ale acțiunii activului obștesc; măsuri de perfecționare a procesului de completare a colecțiilor; locul activității bibliografice în ansamblul relațiilor cu publicul; pregătirea profesională a bibliotecarilor; realizări și cerințe pe linia perfecționării conducerii activităților secțiilor și serviciilor; perfecționarea programului pentru public etc.

Întregul plan de activitate al bibliotecii, îmbunătățit permanent în lumina documentelor de partid, a sarcinilor care stau în fața tuturor oamenilor muncii de a

realiza indicatorii cincinalului înainte de termen, este transformat, punct cu punct, în acțiuni concrete, astfel ca Biblioteca municipală din Timișoara să se înscrie

ca o prezență tot mai activă în viața municipiului și a județului nostru.

MIHAI IANULESCU
director, Biblioteca municipală din Timișoara

Diversificarea propagandei cărții — în atenția colectivului Bibliotecii municipale din Iași

Dezbătute pe larg în cadrul colectivului nostru, documentele de partid și de stat reprezintă o călăuză permanentă a activității noastre. Alături de ceilalți oameni ai muncii din Iași, din cuprinsul județului nostru, dorim să contribuim și noi, cu mijloacele specifice activității noastre la realizarea cincinalului înainte de termen.

Colectivul bibliotecii, sub îndrumarea organizației de bază P.C.R. și având exemplul comuniștilor, și-a propus pentru 1973, an hotărîtor al cincinalului, să lărgescă aria de influență a bibliotecii, să folosească toate resursele materiale și spirituale pentru înfăptuirea neabătută a programului partidului privind construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Planul de activitate al bibliotecii, activitate desfășurată sub genericul „Biblioteca municipală «Gheorghe Asachi» prezintă vie în viața Iașului”, înmănușează forme diverse ale propagandei cărții care se adresează tuturor categoriilor de cititori. Vom consemna, în continuare, câteva din ele.

Atenția noastră se îndreaptă, cu precădere asupra diversificării mijloacelor de propagandă a cărții tehnice, urmărind totodată întărirea relațiilor de colaborare cu bibliotecile sindicatelor. Acțiunea inițiată de Consiliul județean al sindicatelor de a informa permanent cadrele tehnice din industria Iașului asupra progreselor științei și tehnicii mondiale, acțiune denumită „Tehnică la zi”, este sprijinită de biblioteca municipală printr-o expoziție permanentă de carte tehnică. De asemenea, este prevăzută organizarea de consfătuiri privind producția editorială curentă, în colaborare cu C.L.D.C., la care vor fi invitați maiștri și tehnicieni din industria textilă și metalurgică de pe raza municipiului.

Pentru a răspunde necesităților de informare și documentare ale lectorilor și cursanților de la învățământul de partid, în colaborare cu Cabinetul județean de partid Iași, vom asigura instrumente bi-

bliografice, printre care: cataloage tematice, bibliografii de recomandare, o bibliografie „Istoria P.C.R.” care va fi trimisă tuturor lectorilor care conduc, în municipiul și în județul Iași, cercurile de studiere a istoriei mișcării muncitorești și comuniste din țara noastră.

Biblioteca va fi prezentă la acțiunile întreprinse de Comitetul de cultură și educație socialistă a municipiului Iași, printre care figurează, reunite sub genericul „Figuri ieșene în contemporaneitate”, o seamă de manifestări dedicate unor personalități din viața socială și culturală ieșeană care au intrat în istoria și cultura națională.

Dorința noastră este de a deschide cât mai larg porțile bibliotecii în sensul atragerii unor categorii cit mai diverse și cit mai largi de cititori. Pentru realizarea acestui deziderat ne concentrăm eforturile în două direcții: o cit mai judicioasă completare a fondurilor de cărți și o propagandă diferențiată și competentă a acestor fonduri prin diferite instrumente de informare și printr-o popularizare cit mai largă a bibliotecii în rîndul locuitorilor Iașului. „Zilele deschise ale bibliotecii”, „Zilele bibliografice. Iași '73”, acțiuni organizate în comun cu universitatea populară, propaganda prin postul de radio Iași și prin stațiile de radio-amplificare a serviciilor oferite de bibliotecă, a activității acesteia, organizarea unor expoziții inspirate de actualitatea culturală a municipiului, ca și celelalte forme menționate privind propaganda cărții social-politice, a literaturii tehnice reprezintă, conturată în linii mari, contribuția bibliotecii noastre la opera măreață, a celor ce muncesc, de a făuri o societate socialistă multilateral dezvoltată.

Georgeta HUTANU
secretar al organizației de bază P.C.R.

Viorica CIUBOTARU
organizator al grupului
sindicale

Constantin GILEA
director

INFORMAREA ÎN ȘTIINȚELE SOCIALE ȘI POLITICE ÎN SPRIJINUL DECIZIEI

Mircea IOANID

Societatea românească contemporană este caracterizată prin două mari procese revoluționare de excepțională semnificație pentru destinele ei istorice: procesul revoluționar de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și revoluția științifică și tehnică. Imbinarea acestor procese revoluționare constituie preocuparea majoră și condiția sine qua non a progresului poporului român pe calea socialismului.

Științele sociale și politice sunt chemate să joace un rol din ce în ce mai important în viața societății socialiste, în opera de edificare a socialismului și comunismului. Ele îndeplinesc o funcție remarcabilă în formarea unei concepții științifice, materialist-dialectice despre lume și viață, a unei atitudini socialiste creatoare față de muncă, în educarea trăsăturilor morale proprii personalității umane dezvoltate plenar. Concomitent, științele sociale și politice joacă un rol tot mai de seamă în cunoașterea vieții sociale, în elaborarea metodelor și tehnicilor de perfecționare a vieții sociale.

Viața demonstrează că opera de edificare a socialismului se prezintă ca un grandios experiment social în cadrul căruia științelor sociale și politice le revine un rol de seamă. Trecerea din imperiul necesității în imperiul libertății implică un amplu și profund proces de cunoaștere științifică, de formulare de ipoteze, simulări, pilotări, experimentări și generalizări. Științele sociale și politice, conservându-și în întregime conținutul ideologic și participând activ la dialogul și lupta de idei specifice epocii contemporane, se manifestă totodată ca o puternică forță motrice a dezvoltării sociale, ca un instrument extrem de important al perfecționării vieții sociale.

Numeroase discipline aparținând științelor sociale și economice au un rol tot

mai important în adâncirea procesului de cunoaștere și perfecționare a vieții sociale, în organizarea procesului de producție, în folosirea rațională a forței de muncă și a mașinilor, în rezolvarea unor probleme de eficiență, rentabilitate etc. Procesele economice moderne nu pot fi concepute fără aportul economiștilor, politologilor, sociologilor, psihologilor, organizatorilor producției etc. Mai mult, se poate estima că în prezent o soluție economică, organizatorică etc., care necesită o investiție relativ redusă, poate fi tot atât de eficientă ca și o invenție tehnică.

Ca urmare, informarea omului de știință, a factorului de decizie, nu se poate limita exclusiv la domeniul propriu de activitate, ci trebuie să țină seama de domenii adiacente, de numeroase direcții ale investigației contemporane. Avem în vedere faptul că anual au loc sute de mii de cercetări științifice care îmbogățesc patrimoniul spiritual al omenirii și sporesc capacitatea acestora de dominare a naturii; avem, de asemenea, în vedere milioanele de fenomene și procese social-economice relativ importante care se produc anual pe întreaga planetă și care, în totalitate sau selectiv, prezintă un interes major pentru diverse categorii de beneficiari.

Considerăm că, mai ales în condițiile socialismului, științele sociale își pot îndeplini plenar funcția lor de abordare științifică a fenomenelor vieții sociale complexe și contradictorii, de a identifica problemele reale cu care este confruntată opera de edificare a noii societăți și de a elabora strategii posibile de dezvoltare. Este meritul istoric al Congreselor al IX-lea și al X-lea ale Partidului Comunist Român de a fi elucidat rolul științei în general și al științelor sociale în particular în opera de edificare a socialismului în România și de a fi trasat liniile directoare ale dezvoltării acestora. Condamnând dog-

matismul sterp, incompatibil cu spiritul viu și creator al marxismului, documentele recente ale Partidului Comunist Român subliniază cu hotărâre importanța conectării cercetării la procesele concrete ale vieții sociale, dezvoltarea cu curaj a contradicțiilor inerente unei societăți dinamice, elaborarea teoretică a unor strategii posibile, cu alte cuvinte, așezarea științelor sociale pe terenul vieții reale și angajarea lor responsabilă la procesele majore ale construcției sociale. Renunșând la apologetică și la exegeza talmudică a unor texte, omul de știință comunist este chemat să identifice probleme reale și să indice soluții, să generalizeze teoretic experiența practicii. El contribuie astfel nu numai la promovarea ideologiei marxiste, dar este și un factor activ al praxisului social socialist, transpunând în viață nobilul ideal enunțat încă de Karl Marx de a interpreta și în același timp de a transforma lumea.

Partidul Comunist Român consideră informarea și documentarea ca moment inseparabil al oricărei decizii și strategii decizionale, inclusiv al deciziilor științifice.

Referindu-se la funcția socială a științei în condițiile edificării socialiste din România, tovarășul Nicolae Ceaușescu precizează că informarea și documentarea științifică și tehnică „constituie un factor esențial în munca cercetătorilor, în înțelegerea și în realizarea unei științe științifice”¹⁾.

Privită ca parte inseparabilă a deciziilor științifice, tehnice, sociale, economice, politice etc., informarea constituie un element important al proceselor de modernizare, al activității susținute de implantare a noului în toate domeniile vieții sociale. Ca atare, activitatea de informare și documentare din țara noastră trebuie să se conecteze la cerințele vieții, la preocupările majore ale economiei și societății în actuala etapă, la temele prioritare de cercetare ale institutelor și laboratoarelor. Fără a neglija oglindirea tendințelor și direcțiilor mondiale, care nu coincid întotdeauna cu preocupările fundamentale tehnico-științifice și social-politice, izvorite din stadiul concret al etapei de dezvoltare în care se află România, informarea și documentarea pot și trebuie să asimileze cu precădere acele direcții, tendințe și inovații care corespund liniilor directoare ale dezvoltării societății socialiste românești. „În epoca contemporană — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu —, cînd știința capătă un caracter universal, nu se mai

poate concepe desfășurarea izolată a muncii de cercetare, ignorarea evoluției gândirii științifice din alte țări, a rezultatelor ce se obțin în cercetarea internațională. O atare atitudine duce la pierderea contactului cu fluxul cercetării științifice din lume și, implicit, la rămînerea în urmă într-unul sau altul din domeniile importante ale științei”²⁾. Sînt necesare „cunoașterea și însușirea a tot ceea ce știința și tehnica mondială creează „mai bun”³⁾, dar bineînțeles, așa cum s-a subliniat de la tribuna Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, nu trebuie să ne ploconim în fața ideilor și a invențiilor străine.

Faptul că în România informarea și documentarea constituie o problemă de partid și de stat se reflectă, printre altele, în puternicele unități de documentare chemate să asigure informațional activitatea economică, tehnico-științifică a ministerelor, departamentelor, centralelor, întreprinderilor și unităților de cercetare și proiectare. Hotărîrea cu privire la asigurarea conducerii cu mijloace automatizate, concepută ca un sistem încheiat armonios, include documentarea ca o parte integrantă a sistemului, determinîndu-i cu rigurozitate poziția și sarcinile. În prezent se conturează tot mai clar liniile mari ale sistemului românesc unitar de informare și documentare întemeiat pe cooperare și coordonare, autonomia unităților centrale de ramură (domeniu), elasticitate, eficiență, operativitate, punîndu-se un accent deosebit pe informarea și documentarea factorilor de decizie.

Avînd în vedere rolul și locul tot mai important pe care îl au științele sociale și politica în viața societății socialiste din România, nevoile reale de informare și documentare ale decizionalilor, cercetătorilor, cadrelor didactice și ale altor categorii de specialiști, în 1970 a fost creat Centrul de informare și documentare în științele sociale și politice — CIDSP, cu sediul în București. Centrul funcționează ca instituție multidisciplinară de informare în cadrul Academiei de Științe Sociale și Politice, dar activitatea sa este nemijlocit legată de toate unitățile cu profil social-politic.

Concepția care a stat la baza creării și activității Centrului de informare și documentare în științele sociale și politice este, după părerea noastră, originală. Este cunoscut că în prezent, în lume, organismele de documentare acordă o atenție precumpănitoare momentului informațional empiric (buletine tip „Abstract”, reviste de titluri, bibliografii) fie — foarte rar —

¹⁾ Ceaușescu, Nicolae, *România pe drumul dezvoltării construcției socialiste*. Vol. I, Buc., Editura politică, 1968, p. 235.

²⁾ Ceaușescu Nicolae, *Op. cit.*, p. 236.

³⁾ *Idem*, p. 236.

momentului informațional sintetic. Centrul de informare și documentare în științele sociale și politice acordă simultan atenția corespunzătoare momentului empiric precum și momentului sintetic, care, treptat, capătă o pondere tot mai însemnată (în 1973, peste 51 la sută). Fără a subestima momentul empiric care stă la baza oricărei activități informaționale, vocația mărturisită a Centrului o constituie accentuarea momentului sintetic, prin elaborarea celor mai diferite forme de sinteze capabile să ofere panorame, să sugereze direcții și tendințe. Considerăm că informarea sintetică este cu atât mai utilă cu cât în prezent beneficiarii dispun de un timp extrem de limitat. Este adevărat că realizarea sintezelor presupune o cantitate de muncă foarte mare și de o calitate superioară, însă acest obstacol poate și trebuie să fie depășit deoarece în ultimă instanță conduce la economia de muncă pe plan social și la obținerea de rezultate pe care unii cercetători, în mod izolat, nu le-ar putea obține.

Revistele de referate, recenzii, sinteze constituie unul din instrumentele importante de informare care prezintă, sub formă de referate, rezumate, traduceri, sinteze, articole originale informaționale, problematica actuală mondială în domeniul științelor sociale. Fiecare din cele opt serii — Filozofie, Logică, Științe economice, Sociologie, Psihologie, Istorie, Arheologie, Teoria și istoria literaturii și artei, Științe juridice, Lingvistică, Filologie — aparute sub îngrijirea unor comitete de redacție alcătuite din oameni de știință consacrați, oferă imagini cuprinzătoare ale respectivelor discipline. Numeroși specialiști prezintă sistematic lucrări cu o bogată semnificație informațională, dări de seamă asupra unor manifestări științifice internaționale (congrese, conferințe, simpozioane, reuniuni), sinteze asupra unor teme sau probleme importante. Aceste reviste — cuprinzând informații de tip sintetic — prezintă o modalitate modernă și eficientă de informare, ele pot contribui în mod real la cunoașterea celor mai noi puncte de vedere în științele sociale și politice pe plan mondial. Consultarea acestor reviste poate contribui la formarea unei imagini corecte asupra unor lucrări recent apărute peste hotare, asupra unor direcții, tendințe sau orientări actuale. În prezent, Centrul studiază posibilitatea unei cit mai judicioase selectări a materialului prezentat, a unor forme de expunere cit mai dense și la obiect, a ridicării substanțiale a conținutului informațional al acestor publicații.

Colecția **Progrese, Direcții, Tendințe**, unică în felul ei în lume, reprezintă o altă serie de instrumente care au ca obiect pre-

zentarea stadiului mondial al cunoașterii într-o anume problemă, dată în general, cu caracter multidisciplinar. În această colecție sint abordate sistematic următoarele probleme: **Conducere, Decizie, Prognoză, Industrie modernă, Știință și dezvoltare, Știința administrației, Ergonomie, Forța de muncă, Estetica industrială, Marketing, Urbanizare, Colectivitate rurală, Creativitate, Metode și tehnici de cercetare în științe sociale** etc. După cum rezultă din titluri, aceste serii de volume prezintă probleme de maximă importanță, preocupări majore care confruntă cercetarea teoretică și practica contemporană în domeniul social-politic. La alcătuirea acestor volume participă numeroși oameni de știință din diferite domenii, care prin eforturi conjugate se străduiesc să ofere o imagine riguroasă a stadiului actual al cunoașterii umane în respectivele direcții. Aceste publicații au cunoscut aprecieri pozitive, iar în prezent, în cadrul colectivelor Centrului, se desfășoară o activitate intensă privind elaborarea pe o bază superioară a acestei colecții pentru anul 1973. Apreciem că această colecție, chemată să prezinte stadiul mondial al cercetării în respectivele probleme, constituie premisa indispensabilă a atingerii stadiului mondial.

Biblioteca documentară în științele sociale și politice, formă specifică ce va cunoaște o mai mare dezvoltare în anii viitori, este constituită din traduceri integrale ale unor lucrări de semnificație deosebită sau chemate să lichezeze goluri informaționale evidente. În această colecție au apărut sau sînt în curs de apariție: **Curs de prognoză, Introducere în prospectivă, Sociologie și matematică, Sociologia iugoslavă, Sociologia poloneză, Logica, metodologia și filozofia științei, Artă și societate, Etica contemporană, Tineret și valori morale** etc.

Buletinele de informare științifică — momentul empiric al informării — apar în aceleași serii ca și revistele de referate, recenzii și sinteze. Ele descriu conținutul a peste 3000 de reviste prezentînd peste 50000 de titluri de articole și de cărți anual — respectiv 200000 de informații. Lucrările prezentate conțin descrierea bibliografică, în majoritatea cazurilor dau succinte adnotări, indicînd totodată bibliotecile deținătoare ale surselor primare. Pentru fiecare serie se publică anual un **Index de subiecte**, pe bază de terminologie controlată, care permite elaborarea rapidă a bibliografiilor.

Ar trebui să amintim că Centrul organizează sistematic expoziții de carte social-politică, inclusiv expoziții internaționale cu participarea a sute de edituri din diferite țări.

Ca instituție cu profil multidisciplinar, CIDSP elaborează numeroase alte lucrări — în prezent s-a ajuns la editarea unei lucrări pe zi —, efectuează cercetări în domeniul metodologiei și al sociologiei informației — valorificate în publicațiile **Informatică și modele matematice în științele sociale și Metodologia și sociologia informației** —, participă activ la proiectarea de unități informațional-documentare în științele sociale și politice, acordând asistență tehnică și metodică, în domeniul organizării informării în științele sociale și politice, atât noilor unități de documentare, cât și celor existente.

Am dori, fie și succint, să informăm asupra unora din preocupările teoretico-metodologice ale Centrului.

Una din direcțiile metodologice importante o constituie cea a limbajelor informaționale și a problemei limbajelor în general în științele sociale și politice. Pe acest plan am dori să subliniem activitatea de elaborare a dicționarilor plurilingve în toate domeniile științelor sociale. Dicționarele vor prezenta echivalentele conceptelor și termenilor în limbile română, rusă, franceză, engleză, germană. Cel mai avansat este dicționarul sociologic plurilingv (circa 4 000 de termeni). La acest dicționar este prevăzută colaborarea unor personalități proeminente ale sociologiei contemporane din U.R.S.S., Franța, R. D. Germană, R. F. Germania, S.U.A. Sperăm că în cursul acestui an prima variantă a dicționarului sociologic să fie realizată. Concomitent, sînt în stadii avansate dicționarele plurilingve: economic, juridic, politologic. Tot în acest an va fi terminat dicționarul plurilingv complex în domeniul informării. În legătură cu aceste dicționare se efectuează o cercetare privind înmagazinarea și regăsirea plurilingvă a informațiilor, cu mijloace mecanizate.

Alte cercetări au în vedere prognoza informării. În 1972, Centrul a organizat o masă rotundă cu tema „Informarea despre viitor și viitorul informării” în cadrul celei de-a treia Conferințe mondiale de

cercetare a viitorului. La masa rotundă au participat specialiști din 10 țări.

În „Hotărîrea de la București”, adoptată în unanimitate, s-a convenit cooperarea internațională în domeniul prognozei informării și a informării privind prognoza pe baza unui proiect-cadru înaintat de instituția italiană IRADES.

De asemenea, în 1972, Centrul a inițiat o largă anchetă internațională privind viitorul informării, care va fi prelucrată în cursul acestui an.

Pe plan metodologic, menționăm eforturile depuse pentru elaborarea concepției privind crearea sistemului național de informare și documentare și cercetările-pilot care se efectuează în vederea organizării subsistemelor la nivel județean. Aceste cercetări, începute în județele Dolj și Timiș, pun și mai mult în lumină eforturile noastre de a lega informarea de nevoile reale ale practicii sociale.

Într-o viziune modernă, lipsită de dogmatism sau de tendințe îngust-departamentale, documentarea apare ca rodul unor eforturi conjugate a numeroase categorii de instituții și specialități, între care un rol major îl au editurile, bibliotecile și centrele de informare.

Astăzi, documentarea a devenit o problemă socială în întreaga lume. Rolul bibliotecilor personale scade cu desăvîrșire în domeniul creației științifice în favoarea bibliotecilor publice, singurele în stare să achiziționeze și să înmagazineze vastul material documentar. În aceste condiții, considerăm absolut utilă o coordonare mai strînsă a eforturilor bibliotecilor și centrelor de documentare în scopul conectării acestora la activitatea de cercetare, la procesele de conducere și perfecționare a vieții sociale. Experimentul pe care CIDSP îl va desfășura în acest an la Timișoara și Craiova — avînd ca obiect **informarea în sprijinul deciziei** — îl considerăm ca esențial pentru confruntarea propriei noastre activități, precum și pentru o reală și firească legătură între diferite sectoare și compartimente ale praxisului informațional.

DEZBATERE ORGANIZATĂ ÎNTRE REALIZATORII ȘI DIFUZORII CĂRȚILOR

Livia BACĂRU

În ziua de 9 februarie 1973, la cea de-a treia ediție a Salonului național al cărții, a avut loc un schimb de opinii între editori și bibliotecari cu privire la modul și timpul în care se realizează și se difuzează cartea, precum și la conținutul, calitatea și prezentarea ei grafică.

Consfătuirea a întrunit un număr considerabil de participanți, (peste 300), reprezentanți ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ai Centralei Cărții, ai editurilor și bibliotecari veniți să dea curs chemării lansate de vicepreședintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Ion Dodu Bălan, în decembrie 1972, la Simpozionul Asociației bibliotecarilor din R. S. România, când li s-a cerut să aducă o contribuție mai eficace la ameliorarea politicii editoriale din țară.

Cuvântul de deschidere a fost rostit de Ioan Gaspar, instructor-expert la Direcția literar-editorială din cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, după care, lucrători ai bibliotecilor de toate tipurile din țară au ridicat probleme de interes major referitor la buna desfășurare a procesului de completare a colecțiilor, informând sectorul de producție a cărților despre nevoile speciale ale bibliotecilor.

Una dintre problemele principale discutate a fost aceea a bazei documentare, a instrumentelor de informare necesare asigurării unei judicioase completări a fondurilor, instrumente care trebuie să fie bine întocmite, să reflecte conținutul, va-

loarea și destinația publicațiilor, deoarece, în actualul sistem de achiziții, bibliotecile fac comenzi în virtutea datelor furnizate de ele, fără a vedea cărțile.

Principalul instrument de informare asupra cărții s-au purtat discuțiile a fost planul editorial căruia bibliotecarii îi cer să îndeplinească unele condiții în măsură să faciliteze o selecție a titlurilor pe bază de studiu, de confruntări, de consultări ale unor comisii de specialiști. Iată câteva din dezideratele formulate de bibliotecari :

— Planurile editoriale să fie întocmite din timp pentru a asigura apariția lor în lunile august-septembrie, astfel încât să poată fi studiate pînă la sfîrșitul lui noiembrie în vederea stabilirii numărului de titluri necesar fiecărei biblioteci. Au fost cazuri cînd planurile au ajuns abia în a doua jumătate a lunii noiembrie la biblioteci, iar termenul care s-a acordat pentru studierea lor în vederea comenzilor a fost de zece zile.

— Planurile editoriale să nu fie livrate colecturii în tranșe, ci să se asigure de la bun început numărul de exemplare necesar tuturor bibliotecilor.

— Anchetele editoriale să se facă pe un singur canal — colectura — nu prin două cum se întîmplă acum, cînd se fac și prin colectură și prin edituri ceea ce duce uneori la dublarea comenzilor, fapt care nu e lipsit de consecințe financiare, nici de implicații grave în privința dubletelor nefolosite.

— Prezentările făcute în planurile editoriale să reflecte mai clar valoarea publicatiilor, conținutul lor, adresabilitatea, evitînd formulări generale, echivoce sau neadevurate. Sînt lucrări a căror importanță este mai mare decît cea arătată în prezentările din catalog. S-a citat cazul cărții lui Ciocănelea, *Tehnica farmaceutică*, în prezentarea căreia nu s-a indicat că ea interesează pe toți farmaciștii din țară pentru concursuri și examene. Sînt și cazuri inverse, de prezentare favorabilă a unor lucrări necorespunzătoare sau nesemnificative. Aceste inadvertențe duc la achiziționarea unui număr fie prea mare, fie prea mic de exemplare sau chiar la radierea titlurilor de pe lista comenzilor, ceea ce nu reflectă interesul real față de valoarea și conținutul lor, ci consecințele unei informări nepotrivite.

— S-a propus ca la elaborarea prezentărilor pentru lucrările științifice și tehnice să se ceară concursul specialiștilor din domeniile respective. În ce privește beletristica, bibliotecarii ar dori să li se dea cîteva date despre autorii mai puțin cunoscuți și despre operele lor, iar de la Editura Kriterion se cere în plus ca la autorii maghiari și germani pe care-i editează să se specifice cetățenia acestora pentru a-i putea distinge pe cei autohtoni.

— Să se găsească o modalitate de semnalare și de procurare prin colecturi și a titlurilor din producția extraeditorială, titluri care de multe ori reprezintă comenzi ferme, în tiraj limitat, ale unor instituții, cum a fost, de exemplu, *Dicționarul poliglot pentru comerțul exterior*, instrument important de lucru, care s-ar fi bucurat de un larg interes și în afara cercului de specialiști pentru care a fost comandat. În aceeași situație se încadrează și cursurile universitare apărute prin centre de multiplicare. Titlurile acestora nu sînt centralizate în nici un catalog de precomandă. Ar fi bine ca forurile de coordonare a producției editoriale să găsească modalitatea de a înscrie titlurile din producția extraeditorială, fie în instrumente deosebite, fie în cataloagele editurilor de profil. Astfel, cursurile universitare ar putea fi cuprinse în catalogul editurii didactice și pedagogice pentru a da posibilitatea bibliotecilor să procure titlurile necesare studenților — mai ales celor înscriși la cursurile fără frecvență — ale căror solicitări față de bibliotecile publice cresc sensibil în ultimii ani.

Tirajele stabilite pe baza anchetelor editoriale, mai ales în cazul lucrărilor de referință, se dovedesc a nu fi întotdeauna suficiente. Ca urmare, cititorii nu-și pot procura pentru biblioteca personală dicționare, enciclopedii, instru-

mente de lucru pe care bibliotecile nu le împrumută și nici nu le pot achiziționa decît în puține exemplare. În ceea ce privește literatura recomandată în programele pentru învățămîntul general s-a dat exemplul situației existentă în Ploiești la 8 februarie 1973, cînd în librăriile din oraș se găseau numai 16 titluri din cele 108 recomandate. La biblioteca Liceului „I.L. Caragiale”, cu un fond de 40 000 de volume, zeci de titluri din cele propuse de programă nu există, iar biblioteca municipală, frecventată de un mare număr de elevi, nu dispune de exemplare suficiente pentru această categorie de cititori. Ar fi de dorit ca în librării să se creeze un stoc permanent din cărțile recomandate în școală pentru a putea fi cumpărate de cei care au nevoie de ele.

În scopul remedierii situației actuale s-au făcut cîteva propuneri din partea bibliotecarilor, printre care :

— anchetele editoriale să se facă în perioade de timp mai largi, evitîndu-se stringerea datelor în avalanșă, în termene scurte sau chiar foarte scurte ;

— sondajele pentru tiraje să nu se facă numai în rîndul vînzătorilor sau al cumpărătorilor din librării, ci și al cititorilor de diferite categorii socio-profesionale, consultîndu-se în acest scop și serviciile de relații cu cititorii din biblioteci ;

— să se asigure titlurile necesare tineretului școlar prin stabilirea tirajelor acestora în raport firesc cu numărul elevilor din țară ;

— să se asigure titlurile necesare tineretului școlar prin stabilirea tirajelor acestora în raport firesc cu numărul elevilor din țară ;

— Versitare, care nu sînt de natură să se învechească, să fie stabilit pentru difuzarea consecutivă în trei ani, astfel încît ele să poată fi procurate de trei serii de studenți.

O altă problemă importantă abordată de bibliotecari a fost aceea a respectării planurilor editoriale după care s-au făcut comenzile. S-au dat cifre edificatoare pentru anul 1972 culese de Biblioteca centrală universitară din București care, pe baza planurilor difuzate de edituri a comandat 5 280 de titluri, dar au apărut și i s-au livrat numai 2 162 de titluri. Un exemplu de detaliu l-a constituit situația de la Facultatea de filozofie pentru care s-au comandat la Editura politică 335 de titluri, din acestea primindu-se doar 42. La Brașov s-au făcut comenzi pentru cursurile universitare de mecanică și de industria lemnului, dar pînă astăzi încă nu s-au primit. În aceeași situație se află și cîteva titluri din sfera învățămîntului mediu.

Un alt aspect al nerespectării planurilor este transferarea de la un an la altul a unor titluri noi sau reeditări, cum a

fost cazul *Istoriei literaturii române* de G. Călinescu sau al *Dicționarului dialectal aromân* de T. Papahagi. Asemenea situații creează bibliotecilor greutateți financiare, deoarece — în speranța apariției titlurilor comandate — ele păstrează fondurile bănești pînă aproape de sfîrșitul anului cînd ajung să caute tot felul de formule pentru a-și consuma aceste fonduri de achiziții cheltuiindu-le în *extremis* pe ceea ce mai pot găsi atunci.

Mai mulți bibliotecari au cerut să se editeze o categorie de cărți absente actualmente din planurile editoriale sau insuficient reprezentate. Le vom enumera în ordinea frecvenței cererilor formulate de bibliotecari:

— Lucrări de referință pentru copii și tineret: enciclopedii, dicționare, monografii geografice și istorice ale țărilor care nu sînt prezentate sintetic în monografii, lucrări ale clasicilor literaturii române, ediții critice.

— Pentru cadrele didactice ar fi necesară editarea unor manuale ajutătoare în predarea istoriei, literaturii, teoriei literare, a unor antologii axate pe discipline de învățămînt; lecturi ușoare pentru limbile străine solicitate deopotrivă de profesori și elevi.

— Pentru orientarea profesională a elevilor din clasele 8, 9, 10 cît și pentru calificarea muncitorilor sînt mult cerute cărțile despre meserii. Se propune Editurii tehnice să editeze în tiraje mari lucrări de nivel mediu pentru profesorii de bază cum ar fi: cartea strungarului, cartea electricianului, cartea frezorului etc. etc., care să se poată achiziționa prin standuri și în același timp să se găsească în număr suficient de exemplare și la bibliotecă.

— Să se dea atenția cuvenită lucrărilor românești de bibliografie ale științei și culturii, foarte necesare, deoarece ne aflăm în situația paradoxală ca din numeroase bibliografii apărute peste hotare să putem cunoaște mai bine ce au scris străinii într-o problemă decît ce s-a scris la noi.

— S-a reluat în cadrul dezbaterii și vechia problemă a reeditărilor deoarece rezerva manifestată în reeditarea unor titluri are repercusiuni asupra bibliotecilor școlare și a micilor biblioteci în care puținele exemplare existente sînt foarte mult solicitate, se deteriorează repede, se caesează și nu mai pot fi înlocuite. Programa de învățămînt continuă să recomande lucrări care demult nu se mai pot procura.

S-au făcut propuneri și în sensul ca să se renunțe la principiul recuperării investițiilor într-un timp foarte scurt. Să se accepte reeditarea unor lucrări la interval de 2—3 ani și să se mărească timpul

de recuperare a costului lor la o perioadă mai mare de 2—3 ani, iar reeditarea să urmeze imediat după epuizarea ediției anterioare. Biblioteca centrală pedagogică se oferă să pună la dispoziția Editurii didactice și pedagogice o listă de cursuri și cărți mult solicitate care n-au mai apărut de 7—8 ani.

S-a arătat că în alte țări există convenții stabilite între edituri și conducerea bibliotecilor, respectiv a organelor metodice ale sistemului de bibliotecă. Acestea din urmă au dreptul să comande sau să propună să se reediteze un număr de 30—40 de titluri anual, stabilite pe baza unor anchete făcute în bibliotecă asupra cererilor refuzate, a titlurilor epuizate, a casărilor de titluri fizic degradate etc. Ar fi bine să se găsească o variantă a acestei convenții aplicabilă la noi pentru a îndepărta golurile din fondurile bibliotecilor publice, școlare și universitare amintite în cadrul dezbaterii.

Un mare număr de bibliotecari s-au referit la calitatea execuției tipografice a lucrărilor editate, cerînd să fie eliminate din circuit volumele rebut cu foi albe, cu fascicule lipsă, dublate sau inversate. La restituirea lor, pentru a fi schimbate, colectura adesea nu mai dispune de exemplare și recurge la alte soluții cum ar fi returnarea contravalorii sau înlocuirea cărții cu alt titlu de care, poate, biblioteca respectivă nu are nevoie.

Foarte insistent s-a cerut și îmbunătățirea calității legăturii cărților, care lasă mult de dorit mai ales cînd este vorba de legătura necusută, lipită la cotor. După două-trei răsfoiri cartea se desface și nu mai poate fi relegată. Se preferă legătura cusută în fascicule care este mult mai durabilă. În același timp s-a cerut să se reducă întîrzierea trimiterii exemplarelor legate care apar în difuzare la șase luni după cele broșate.

Difuzarea a constituit și ea una din preocupările principale relevate de bibliotecari în dialogul purtat cu realizatorii cărților. Există un mare decalaj între difuzarea cărților prin librării și cea mijlocită de colectură către bibliotecă. Cărțile apar și se epuizează în librării, cititorii le reclamă în bibliotecă unde intră cu mare întîrziere, iar unele din ele nici nu intră deoarece nu sînt preluate de colectură și se livrează direct librăriilor. S-a citat cazul concret al librăriei „G. Coșbuc” din Brașov care se aprovizionează prin Centrala cărții, iar ce-lalte librării și bibliotecă din oraș primesc cărțile prin colectură mult mai tîrziu, cînd la librăria „G. Coșbuc” sînt epuizate. Cititorii nu pot înțelege de unde provine întîrzierea și învinuirea planează și asupra bibliotecilor. Același lucru a fost relevat și de Biblioteca centrală uni-

versitară din București unde, cu toate că termenul de prelucrare a cărților nu depășește zece zile de la intrare, se ajunge la discuții cu cititorii din cauza decalajului evident dintre apariția cărții în librării și apariția ei în bibliotecă.

Tot în legătură cu difuzarea s-au formulat și doleanțele unor biblioteci de a se crea colecturi județene, deoarece sistemul colecturilor interjudețene nu duce decât la o creștere a întârzierilor semnificate.

Pe lângă aceste aspecte cu caracter general, s-au exprimat și câteva doleanțe cu caracter particular și anume, Biblioteca Centrală de Stat a cerut ca datele editoriale să fie înscrise corect și consecvent pe carte, conform standardelor internaționale, iar exemplarul semnal să fie trimis de edituri în 24 de ore de la apariția lucrării pentru a putea fi înregistrată în bibliografia națională în timp util.

Biblioteca centrală universitară din București a arătat că ar fi bine ca planurile editoriale să poată fi văzute și de beneficiarii din străinătate, respectiv lectoratele existente în alte țări, și anume, în perioada cuprinsă între luna iunie și începutul anului universitar, fiind lectorii se află în țară. Procedând astfel, comenzile lansate de ei ar putea fi asigurate într-un timp corespunzător, nu cu întârziere cum se întâmplă în momentul de față.

S-au făcut și propuneri pentru îmbunătățiri editoriale care ar putea ușura munca bibliotecarilor. Una dintre ele ar fi reintroducerea căsuței tipografice de la sfârșitul cărții cu specificarea grupei mari de clasificare. Alta ar consta în introducerea și la noi, după modelul tezelor editate în alte țări, a unei pagini detașabile pe care să fie tipărite fișele cu descrierea bibliografică a lucrării. În sfârșit, ar fi bine să se aplice și în țara noastră numerotarea internațională standardizată (ISBN) a cărților care ar facilita circulația lor în străinătate și includerea informațiilor în diverse forme moderne de documentare și informare.

Bibliotecarii din țară prezenți la dezbateri au cerut, în marea lor majoritate, să se strângă colaborarea dintre creatorii și difuzorii cărții, prin mijlocirea unor întâlniri organizate periodic cu autorii, cu reprezentanții editorilor din țară, cu librării, pentru a cunoaște problemele care trebuie să stea în atenția lor. De asemenea au insistat asupra utilității tinerii unor expuneri instructive în bibliotecile școlare pe diferite teme legate de procesul de realizare a cărților.

În încheierea celor semnalate de bibliotecari, Ioan Ciotloș, instructor-expert la

Direcția cultural-educativă de masă din C.C.E.S., a arătat că dezbaterile de la tradiționalul Salon al cărții constituie un început bun în spiritul propunerilor făcute de vicepreședintele C.C.E.S., Ion Dodu Bălan, în decembrie 1972, la Simpozionul Asociației bibliotecarilor din R.S. România. Pe baza unor date concrete, reale, împreună cu editurile, se poate ajunge la soluții eficiente. Bibliotecarii sînt în măsură să furnizeze elemente prețioase informind sectorul de producere a cărții asupra nevoilor speciale ale bibliotecilor, asupra problemelor ridicate de cartea pentru școlari, de literatura de informare pentru toate categoriile și toate vîrstele de cititori. Prin dezbateri publice se poate ajunge la o înțelegere asupra modalităților de lucru care vor duce la îmbunătățirea muncii în ambele sectoare.

Din partea *Revistei bibliotecilor* s-a lansat invitația către toți bibliotecarii din țară, care au ceva de spus în problema aprovizionării cu cărți a bibliotecilor, să trimită redacției observațiile și propunerile lor pentru a fi publicate în coloanele revistei.

Cuvîntul editorilor

În cuvîntul lor, reprezentanții editurilor au apreciat utilitatea unor astfel de dezbateri cu profesioniști ai cărții care, făcîndu-se ecoul a mii de cititori, pot contribui, competent, la îmbunătățirea activității editoriale. După cum spuneau reprezentanții editorilor, aceste relații ar trebui să fie mai directe, mai operative: vizita marilor biblioteci universitare din București, la edituri, de pildă, le-ar permite acestora o informare imediată și mai precisă cu privire la viitoarele apariții.

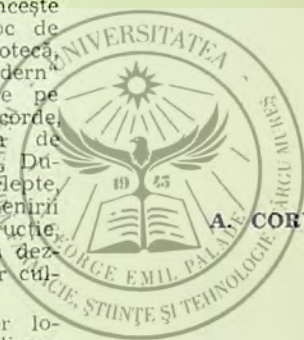
Problema principală ridicată de bibliotecari este stabilirea planurilor editoriale care depinde, în mare măsură, de munca desfășurată de edituri pentru un portofoliu viabil, absolut necesar pentru realizarea unor proiecte de plan editorial mai realiste evitîndu-se, astfel, marele decalaj între numărul titlurilor prospectate și al celor apărute.

Printre propunerile făcute de editori se mai înscriu: aprovizionarea bibliotecilor cu cărți din primele tranșe (Ion Simion, redactor-șef al Editurii politice, a lansat chiar un apel ca toți editorii să lupte pentru livrarea, de la început, a întregului tiraj dintr-o lucrare, eliminîndu-se tranșele); în fiecare an tipografiile și editurile să-și prevadă, de la început, un spațiu liber în plan pentru reeditări ope-

(Continuare în pag. 208)

PIATRA-NEAMȚ:

Noua clădire a bibliotecii municipale

A. CORVĂTESCU-TOFAN

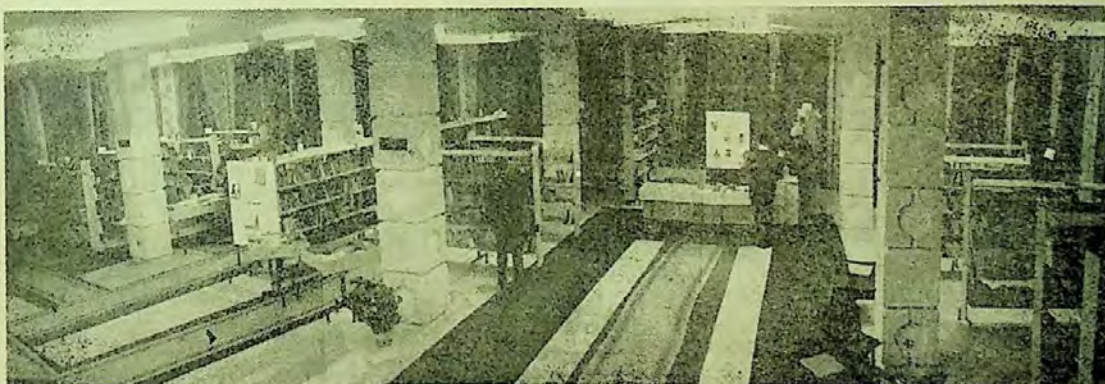
După cum a anunțat și revista noastră*), la 18 decembrie 1972 a fost inaugurat noul local al Bibliotecii municipale din Piatra-Neamț, oraș care a devenit din anul 1968 reședința județului Neamț.

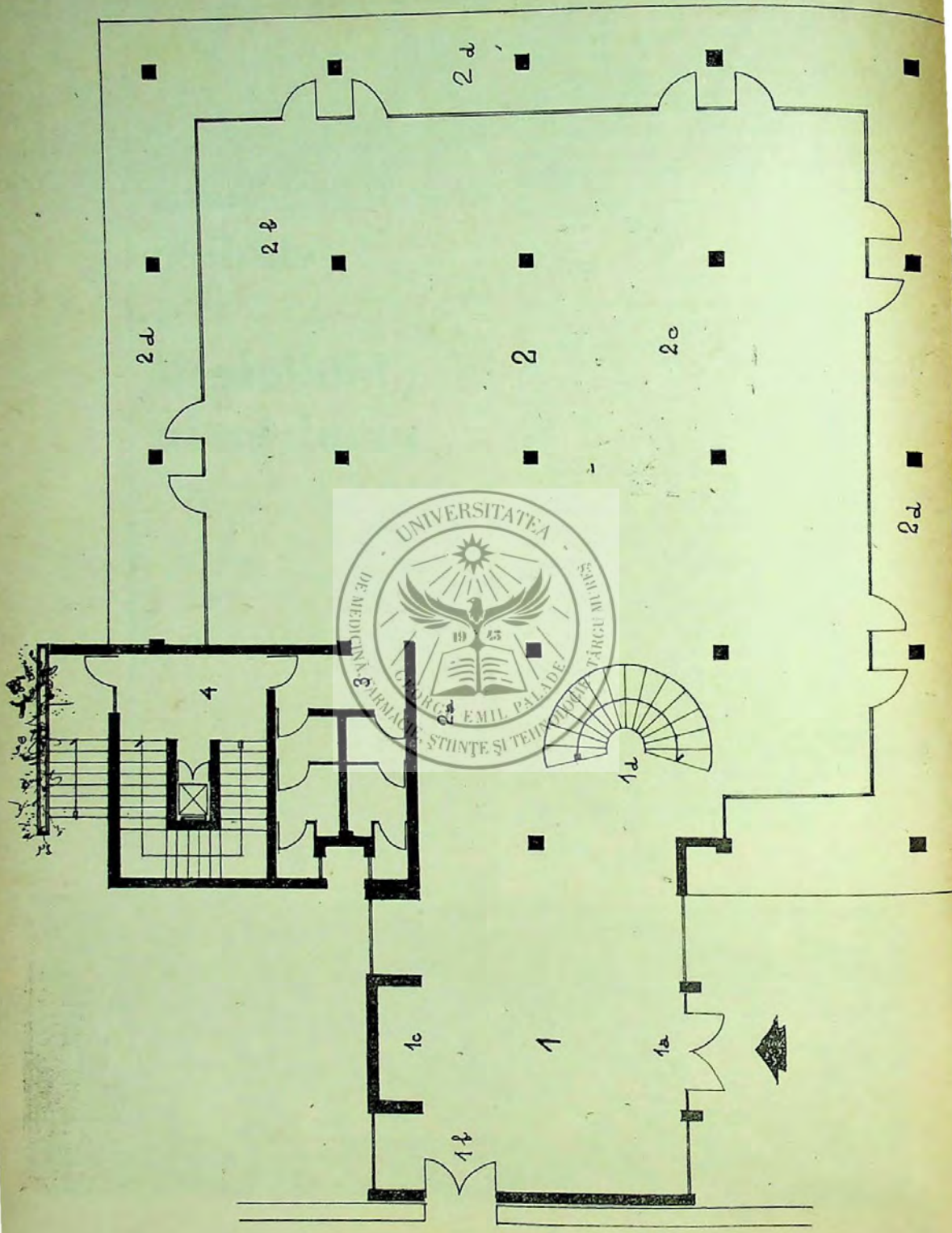
Noua clădire a fost construită din premiile acordate municipiului în anii 1970 și 1971 în întrecerea socialistă dintre județele și municipiile țării. Destinația dată acestor fonduri de către organele locale de partid și de stat județene și municipale, după o largă consultare a populației, este, de altfel, în consens cu dezvoltarea social-culturală actuală a acestei frumoase așezări moldovenești, pe linia tradițiilor ei culturale.

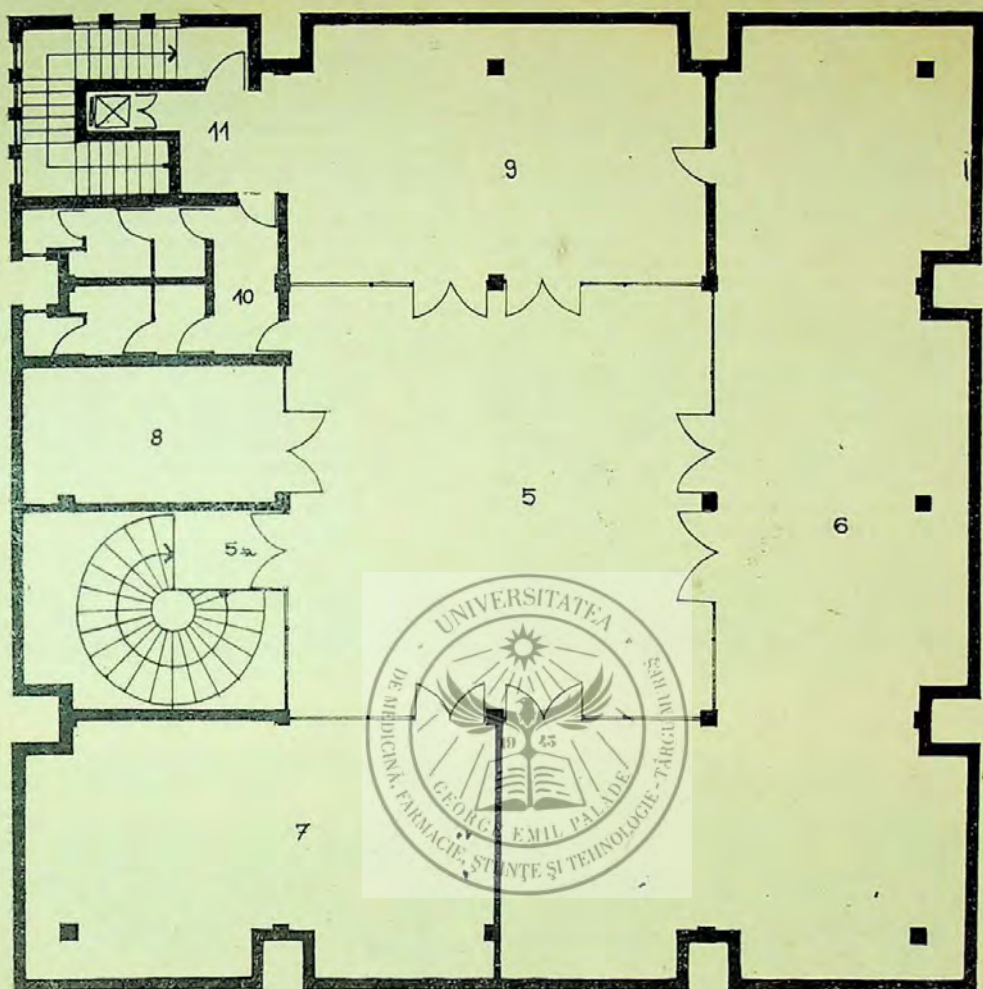
„Punându-ni-se la dispoziție de către stat aceste fonduri bănești, am chibzuit cum le-am putea întrebuința mai bine în folosul populației. Puteam amenaja un stadion, puteam construi un ștrand sau pava un drum public. Am făcut însă o bibliotecă publică modernă, pentru că DE BIBLIOTECA ARE NEVOIE TOATĂ LUMEA, de la copilul din școală și până la pensionar. Oricine învață sau muncește trebuie să citească și nu există loc de studiu mai propice decât o bibliotecă, concepută și realizată în spirit modern — ne-a declarat, într-o convorbire pe care a avut bunăvoință să ne-o acorde, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă Neamț, Dumitru Birlădeanu. Sînt cuvinte înțelepte, care denotă o adîncă înțelegere a menirii cărții ca factor de educație și instrucție, conturarea unei viziuni clare asupra dezvoltării în perspectivă a necesităților culturale ale populației.

Considerînd hotărîrea autorităților locale de partid și de stat ca o aplicare fructuoasă a politicii culturale a partidului și a statului nostru, ca o expresie a grijii pentru dezvoltarea culturală a localității, reprezentanții Asociației bibliote-

* Vezi: Revista bibliotecilor, 25, nr. 12, dec 1972, p. 753.

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN PIATRA NEAMȚ

← Planul parterului

- 1 = hol de acces în bibliotecă
- 1a = ușă de acces din stradă
- 1b = ușă de acces în Casa de cultură a sindicatelor
- 1c = garderoba
- 1d = scară interioară de acces la etaj
- 2 = zona rafturilor cu acces liber al cititorilor
- 2a = zona de informare (cataloge)
- 2b = secția pentru copii
- 2c = secția împrumut adulți
- 2d = balcon în consolă
- 3 = grup sanitar
- 4 = liftul de transportat publicații de la subsol la parter și etaj, scara de serviciu

Planul etajului

- 5 = zonă de deconectare și circulație
- 5a = scară interioară de acces de la parter
- 6 = sală de lectură pentru adulți
- 7 = secția de informare și educație estetică
- 8 = punctul de informare
- 9 = biroul directorului și secretariatul, care se pot transforma la nevoie în sală de lectură
- 10 = grup sanitar
- 11 = liftul de transportat publicații, scara de serviciu

carilor din Republica Socialistă România și ai *Revistei bibliotecilor* au exprimat, la inaugurarea localului, deplina satisfacție față de investiția făcută și au adus, în numele bibliotecarilor din țara noastră, calde mulțumiri edililor județului și municipiului pentru prețuirea arătată cărții și lecturii.

Exemplul dat de autoritățile din Neamț va fi urmat, desigur, și de alte județe, și de alte localități din țară.

Clădirea bibliotecii a fost terminată și inaugurată în Anul internațional al cărții, în cadrul planului de acțiune „*Libris '72*” inițiat pe plan local pentru promovarea cărții ca factor de educație, instrucție și progres.

Proiectul de amplasare și construcție a fost conceput de arh. Tiberiu Bjolla în cadrul Direcției de sistematizare și arhitectură a Consiliului popular județean Neamț, direcție condusă de arh. Iosif Ciubotaru. Lucrările de construcție au fost executate de Șantierul nr. 1 construcții Neamț.

Localul bibliotecii a fost amplasat în centrul unui nou cartier, aflat în prezent în plină construcție. Poziția actuală este foarte avantajoasă: pe de o parte, loca-

a unui important punct cultural — Casa de cultură a sindicatelor —, cu care are chiar comunicație directă din holul de intrare (casa de cultură dispune de o sală de conferințe și spectacole de care se poate folosi și biblioteca pentru organizarea manifestărilor de propagandă), casă de cultură care atrage zilnic la acțiunile ei un număr însemnat de locuitori ai orașului; pe de altă parte, centrul comercial al cartierului se va dezvolta de cealaltă parte a pieței în care este situată biblioteca, iar clădirea bibliotecii este așezată pe artera care leagă centrul municipiului de gară, impunându-se ca o prezență permanentă în drumurile obișnuite ale cetățenilor.

Clădirea are o suprafață totală de aproximativ 1 500 mp și a fost concepută pe trei nivele: demisol, parter și etaj, avînd forma unui cub suprapus de un acoperiș boltit. Proiectantul a destinat cele trei nivele unor zone diferite, în funcție de accesul publicului și de gradul de silențiozitate cerut.

Subsolul constituie partea inaccesibilă publicului cititor și adăpostește: două încăperi destinate depozitelor de publicații, cu capacitate de adăpostire de aproximativ 200 000 de volume, legate de par-

ter și etaj printr-un lift de transportat publicații; cinci încăperi destinate serviciilor care nu lucrează direct cu cititorii (biroul pentru prelucrarea publicațiilor, biroul șefului de relații cu publicul, legătoria, un birou pentru administrator și un oficiu).

Parterul adăpostește zona de acces în bibliotecă (holul de intrare cu spațiu expozițional, scara interioară care duce la etaj, garderoba), zona de informare (cataloagele) — zonă comună împrumutului și sălii de lectură — și zona de împrumut cu acces liber la raft, divizată ca destinație în două subzone: împrumut adulți și secție pentru copii (cu împrumut și un spațiu de lectură). După cum se observă și din planurile publicate la p. 204—205, parterul este format dintr-o singură încăpere vitrată, în care perimetral și în interior apar punctele de sprijin sub formă de stâlpi. Circulația, zonele și subzonele sînt conturate cu ajutorul mobilierului de bibliotecă. Prin pereții vitrați ai parterului, trecătorului de pe stradă i se oferă o viziune de ansamblu foarte atractivă asupra interiorului bibliotecii; pe aceeași cale sînt asigurate ventilația și iluminatul. Parterul este, de asemenea, înconjurat de un balcon în

consolă de 1,30 m lățime, bordat de jardiniere. Parterul este rezervat deci activităților care comportă zgomot și o intensă circulație a cititorilor. Deocamdată, în rafturile cu acces liber au fost expuse doar aproximativ 12 000 de volume în secția pentru adulți și aproximativ 10 000 de volume în spațiul destinat copiilor, dar există suficiente resurse de spațiu pentru dublarea numărului de volume puse nemijlocit la dispoziția publicului cititor.

Etajul clădirii adăpostește zona de studiu și liniște: aici sînt amenajate sălii de lectură (cu o capacitate, în momentul de față, de aproximativ 100 de locuri, capacitate care poate fi suplimentată la nevoie prin extinderea spațiului de lectură și asupra unor încăperi destinate acum birourilor), secția de informare și educație estetică (secția adăpostește colecțiile de cărți de artă și audio-vizualul în multiplele lui manifestări: încăperea are instalațiile necesare pentru audierea în cască, iar trei pereți sînt amenajați pentru organizarea de expoziții de artă plastică), un punct de informare la dispoziția publicului cititor. Etajul mai adăpostește biroul directorului, secretariatul și gru-

pul sanitar. Scara interioară care leagă parterul de etaj accede într-o zonă de deconectare și circulație, care ocupă mijlocul etajului și care este surmontată de un acoperiș înalt de 18 m, realizat prin intersecția a două pinze subțiri de beton armat în formă de semicilindri. Acest sistem de acoperire a volumului rezolvă iluminatul și ventilația etajului, care are ziduri compacte, pentru a izola sălile de lectură de zgomotul străzii.

Legătura dintre subsol, parter și etaj, este asigurată și printr-o scară de serviciu, care are acces în curtea bibliotecii, și prin liftul de transportat publicații.

Amenajarea spațiilor a fost făcută în întregime de colectivul bibliotecii și în special de directoarea ei, Elena Didoiu. Tot mobilierul din secțiile frecventate de cititori este nou și a fost executat — după schițele concepute de aceeași întreprinzătoare și înmouă directoare și inspirate din modelele prezentate în diferite reviste de specialitate, printre care și revista noastră — de Întreprinderea de prestări servicii pentru populație din comuna Vișoara, județul Neamț, sub supravegherea constantă a autoarei schițelor. Mobilierul este montat pe schelet metalic vopsit în negru și este acoperit cu melacant cenușiu-deschis și galben-deschis. Mobilierul se conformează normelor internaționale în vigoare cu privire la dimensiuni și capacitate de depozitare și a fost conceput ținându-se seama de două cri-

terii: funcționalitate optimă și întreținere lesnicioasă, atât a lui (se poate spăla cu un burete înmuiat în apă), cât și a încăperilor care îl adăpostesc.

Spațiile concepute de arhitect într-o viziune modernă au fost armonios și funcțional amenajate de bibliotecar.

Rezultatul acestor strădani și priceperi este evident: municipiul Piatra-Neamț se poate mândri astăzi pe bună dreptate cu noul și modernul local al bibliotecii publice, în care cititorului îi sînt create — de către un colectiv entuziasmat și competent — condiții optime de studiu și lectură, într-o ambianță civilizată, plăcută, propice studiului, care impune respect și îndeamnă la frecventare.

De altfel, atracția crescîndă pe care o exercită biblioteca publică în noua ei amenajare asupra populației municipiului se vedește și în înscrierile de cititori făcute în primul trimestru al acestui an: față de aceeași perioadă a anului 1972 (cînd au fost înregistrați 1 630 de cititori), în perioada 1 ianuarie — 31 martie a.c. au fost eliberate cu 2 048 de cartele de cititor mai mult.

Atenția și eforturile colectivului se îndreaptă acum către constituirea unor colecții reprezentative pentru rolul nou deținut de biblioteca municipală în lectura și informarea locuitorilor orașului și județului, către optimizarea serviciilor oferite populației.

In acest număr, ex libris-uri executate de elevi, membri ai „Clubului micilor graficieni de ex libris” din Brașov (p. 208, 216, 220, 224, 240).

(Urmare din pag. 202)

rativă; asigurarea unui sistem operativ de informare care să permită și o mai bună distribuție a cărții și evitarea stocurilor.

Ion Simion a salutat inițiativa Comitetului de cultură și educație socialistă a județului Prahova, care ar putea să se extindă și în alte județe. Periodic, organele culturale de aici, invită editurile la dezbaterea unor aspecte importante din activitatea acestora. Ar fi bine ca obiectul discuțiilor de acest gen să fie mai clar profilate pe baza unor chestionare privind, de exemplu, sectoarele tematice neabordate de editură, cărțile cele mai citite ca și cele mai puțin citite etc. În felul acesta, s-ar asigura veritabile schimburi de opinii și nu întâlniri festive, fără utilitate pentru edituri, cum se întâmplă deseori.

E. P.

Lectura publică — obiectiv al Societății culturale „Ion Barbu” din Rucăr

Societatea culturală „Ion Barbu” din comuna Rucăr, prima societate de acest fel din județul nostru, din țara noastră, s-a născut ca o necesitate față de condițiile noi de viață existente în orașele și satele județului Argeș, deci și în comuna noastră. Aceste noi condiții de viață determină la rândul lor sarcini noi de educație, modalități noi de organizare și de participare la viața culturală. Pornind de la ideea că dacă în întreprinderi, în C.A.P.-uri, în activitatea socială pe toate planurile, destinația producției materiale este hotărât de colectivitate, atunci este firesc ca și la conducerea vieții spirituale să fie chemată obștea satului.

Societatea culturală este un organism obștesc, este un for democrat de conducere și stimulare a culturii, de inițiativă,

de gândire și concepție, care-și propune ca sub îndrumarea organizației comunale de partid să contribuie la transformarea actului de cultură în instrument real de educație, la integrarea în problematica contemporană, în ultimă instanță, la formarea și dezvoltarea omului nou, multilateral format.

Noi nu înțelegem cultura drept numai un mijloc de recreere, ca un mijloc distractiv, ci ne străduim să sădăm în sufletul oamenilor obișnuința și dorința de a folosi rațional timpul liber, pentru a putea apoi, îmbogățiți spiritual, să dea un randament maxim în producție, în orice profesie ar fi antrenat.

De aceea preconizăm și popularizăm utilizarea în cea mai mare măsură a bibliotecii, căci o cultură solidă se face doar prin deprinderea cititului cărților, informarea de la radio, televizor etc. nefiind decât informare despre cultură, insuficientă pentru formarea multilaterală a omului nou.

Iată de ce societatea culturală nu vine nici să se substituie bibliotecii, nici să aibă acțiuni paralele, dar prin efort comun sprijină această instituție, a cărei valoare este cunoscută pe toate planurile ca principalul mijloc de răspândire a culturii în masele de cetățeni ai comunei.

Dr. Remus ROȘCA
președintele Societății
culturale „Ion Barbu”
din Rucăr

Noi perspective activității cu cartea la Rucăr

Cornelia ISTRATE

Inițierea, la 24 ianuarie 1971, a Societății culturale „Ion Barbu” a însemnat un adevărat reviriment în viața spirituală a Rucărului. S-a creat astfel în comuna noastră o obște spirituală în care intelectuali, țărani cu gospodării model, muncitori cu un nivel mai ridicat de pregătire, precum și mulți „fii ai satului” cu diferite funcții în alte localități ale țării și-au dat mina întru valorificarea vechilor tradiții rucărene, dar mai ales întru continua depășire a condiției culturale a tuturor locuitorilor din comună, întru manifestarea cât mai pleneră a virtuților lor creatoare.

Printre fondatorii și animatorii societății culturale rucărene, a căror participare activă și multilaterală constituie o pildă și un îndemn, se numără Gh. Miloș, secretar al Comitetului comunal de partid, președinte al Consiliului popular, Nicolae Terceanu, director al căminului cultural, medicul Remus Roșca, căruia i-a fost încredințată președinția societății, profesoara Lucreția Dulamă, secretară a so-

cietății culturale, precum și alte personalități de prestigiu din comună.

Efervescența culturală care a urmat înființării Societății culturale „Ion Barbu” a avut drept urmare deschiderea unor noi perspective activității cu cartea în Rucăr.

Scriptele bibliotecii vorbesc despre o creștere substanțială a interesului de lectură în perioada următoare înființării acestei societăți. Astfel dacă în 1970 numărul volumelor difuzate se cifra la 3723, acesta a crescut în 1971 la 9252, pentru a ajunge la 10291 în 1972. Aceeași ascendență se observă și în evoluția indicelui de lectură: de la 10 la 11 și apoi la 12,3 volume.

Între biblioteca comunală și Societatea culturală „Ion Barbu” s-a instituit încă de la început o strînsă colaborare, realizată pe multiple planuri. La aceasta contribuie în mare măsură și faptul că *membrii colectivului de sprijin al bibliotecii noastre sînt în același timp și membri activi ai societății*, răspunzînd în cadrul acesteia de problemele muncii cu cartea pe raza comunei. Astfel, cele mai multe din manifestările de propagandă a cărții pe care le organizăm sînt de fapt acțiuni comune. Aș aminti, spre exemplificare, cîteva din acțiunile organizate în cadrul „Zilelor culturale rucărene”, care au loc în fiecare anuarie: simpoziioanele „Ion Barbu — poet și matematician” și „Rucăr — istoric, artă populară, folclor”, șezătoarea literară „Laudă Unirii” și recitalul de poezie patriotice, susținut de actori profesioniști, alături de cititori ai bibliotecii, sau recitalul „dialog” între cititorii vîrstnici și cei tineri, cu tema „Cum mi-a folosit în viață lectura cărților”.

Cenaclul literar „Ion Barbu”, condus de prof. Victor Zaharescu și patronat de societatea culturală, își desfășoară ședințele la bibliotecă, unde, pe lîngă ambianța adecvată, găsesc și opere valoroase ale unor scriitori români și străini, lucrări de stilistică și de critică literară, atît de necesare desăvîrșirii talentului nativ al tinerilor sau mai puțin tinerilor creatori din Rucăr.

Biblioteca comunală a luat inițiativa organizării, pentru societatea culturală, a unui „fond de aur”, cuprinzînd diferite lucrări științifice și literare ale „fiilor satului” (scrieri de Ion Barbu și Mihail Lungăanu, studii semnate de prof. dr. Gh. Pârnuță, ing. Cornel Răuță, ing. Iulian Arilănu, dr. Gh. D. Anastasescu, prof. Ion Rebedeu ș.a.).

Biblioteca a organizat de asemenea și două colțuri muzeistice închinată prozatorului de origine rucăreană Mihail Lungăanu și poetului și matematicianului Ion Barbu (Dan Barbilian) al cărui nume este înscris pe frontispiciul societății noastre

culturale. Printre expozate: operele autorilor în diferite ediții, manuscrise, documente, scrisori, fotografii.

Cu sprijinul unuia din fiii Rucărului rămas foarte legat de locurile natale, prof. dr. Gh. Pârnuță, bibliotecă comunală, în colaborare cu Societatea „Ion Barbu”, a organizat o expoziție documentară privind trecutul istoric al localității (perioada 1530—1916), cuprinzînd în fotocopii numeroase documente ale vremii, precum și alte expozate.

Colaborarea bibliotecii cu societatea culturală se realizează însă pe un plan mult mai larg, îmbrăcînd cele mai diverse forme. Astfel, cele 40 de cercuri de cultură și educație socialistă de pe raza comunei sînt sprijinite de bibliotecă prin materialul bibliografic necesar bunei desfășurări a programului lor. Tot în aceste cercuri, biblioteca a inițiat citirea și adîncirea prin discuții a monografiei sociologice *Rucăr*, de Gh. Pârnuță, editată, în 1972, sub egida Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Argeș și a Societății culturale „Ion Barbu” din Rucăr.

Biblioteca susține cu material bibliografic și cursurile universității populare sătești, cu secțiile „Educația moral-cetățenească”, „Cunoștințe medicale” și „Limba franceză” (cu cicluri pentru copii și pentru adulți). De altfel, eu, în calitate de bibliotecară, fac parte din consiliul științific al universității, ceea ce îmi înlesnește contacte sistematice cu cursanții diferitelor secții cărora le pot prezenta noile achiziții ale bibliotecii și pentru care organizez standuri de împrumut cu cărți, broșuri, reviste, ziare, legate de tematica cursurilor respective.

Cu prilejul schimburilor de experiență organizate de societatea culturală din Rucăr cu alte societăți similare din județ sau din țară, biblioteca este de fiecare dată prezentă, furnizînd participanților material documentar pentru tema aflată în dezbatere. Aș exemplifica cu schimbul de experiență efectuat cu Societatea culturală „George Topîrceanu” din comuna Valea Mare-Pravăț, avînd o primă parte de dezbateri teoretică și o a doua cu caracter aplicativ, pe tema „Cum se poate adapta în zona montană musceleană cultura mărului și a coacăzului negru” cu care prilej biblioteca a distribuit diferite broșuri, despre tehnica tăierilor de coroană, la pomii fructiferi și a recomandat și alte lucrări de pomicultură, puțînd sluji drept bază documentară pentru tema discutată.

Alături de căminul cultural, de Societatea culturală „Ion Barbu”, s-a aflat biblioteca comunală și cu prilejul vizitei făcute la Rucăr, pentru a doua oară, în 1972, de rucărenii din comuna Soveja, județul

(Continuare în pag. 216)

CUM SĂ NE APROPIEM DE LITERATURĂ

Valentin ȚUCULESCU

Două dintre multiplele probleme pe care le impune frecvența literaturii în zilele noastre se evidențiază cu deosebită gravitate, atât pentru amatorii și pasionații beletristicii contemporane, cât mai ales pentru profesioniștii muncii cu cartea; prima vizează domeniul informațional și selecția literaturii, cea de-a doua, modul în care trebuie să ne apropiem de opera literară, nu numai pentru a o înțelege, ci și pentru a putea transmite această înțelegere altora.

Dacă prima dintre dificultăți poate fi oarecum înfrântă cu mai multe șanse de reușită, folosind publicațiile informaționale existente, de la buletinul *Cărți noi* și pînă la *Bibliografia R.S.R.*, chiar dacă acestea nu acoperă întru totul cerințele de informare ale diferitelor categorii de beneficiari, cea de-a doua, evoluind pe un teren labil, cu multiple posibilități de derivă, de multe ori intenționat absconse, îngreuiază considerabil descoperirea mirificei porți de ieșire din vastul labirint literar.

Oprindu-ne numai la cea de-a doua problemă și încercînd să stabilim cîteva punți de trecere spre apropierea fenomenului literar contemporan, spre înțelegerea operelor literare, trebuie să avem în vedere, în primul rînd, impresiunea cantitativă a producției literare. Numărul romanelor, al volumelor de nuvele, al plachetelor de versuri, al povestirilor de călătorie etc. fiind de ordinul sutelor, în numai aceste trei decenii din urmă, este ușor de înțeles că orice încercare de a stabili unele puncte de sprijin pentru o înțelegere, fie chiar numai de ansamblu, a impresiunii literare patrimoniului literar contemporan va trebui să recurgă la o grupare a operelor artistice în funcție, în primul rînd, de mo-

dul general de exprimare a mesajului autorului. Chiar dacă există uneori puncte comune de interpretare a conținutului de idei, va trebui să admitem că cele două mari categorii literare — versul și proza — se deosebesc esențial sub raportul receptivității marelui public. Prin expresia mai prolixă, altfel mai precisă, foarte aproape de limbajul nostru obișnuit, proza se face înțeleasă, de cele mai multe ori, fără intervenția unei prealabile pregătiri stilistice de prea mare anvergură, iar mesajul transmis de scriitor, dacă nu este prins direct de la primul contact, devine transparent printr-un minim efort de gândire. Poezia însă folosește expresia concentrată, densă în conținut, încercată de sensuri și plină de înțelesuri ascunse primei priviri, pîrindu-ne, nu o dată un limbaj cifrat, accesibil numai cunoscătorilor.

Indiferent însă că e vorba de proză sau de versuri, pentru a evita gratuitatea, în fața operei literare cititorul trebuie să-și pună o serie de *întrebări* al căror răspuns îl va căuta fie de-a lungul desfășurării actului lecturii, fie după împlinirea acestuia.

Nu există operă literară, oricît de abstracționistă, avangardistă, futuristă, dadaistă s-ar vrea ea, fără un mesaj; „arta pentru artă” și „arta cu tendință” sînt pentru contemporaneitate teorii de domeniul istoriei. În inevitabila-i sete de cunoaștere, ființa umană sondează lumea pe diferite căi, artistul însă, spre deosebire de omul obișnuit, știe să împărtășească și altora gîndurile sale, descoperirile sale. De aceea prima întrebare pe care și-o pune lectorul vizează mesajul scriitorului: ce transmite opera literară cititorului ei? În domeniul literar, variat prin excelență, această primă întrebare dă naștere impli-

cît la cea de-a doua: cum transmite scriitorul mesajul său? Răspunsul la aceste două întrebări constituie certitudinea elementarei înțelegeri a operelor literare. A merge mai departe pe linia interogației analitice, a pătrunde în interiorul operei pînă la detaliul nuanțat al imponderabilelor subtilități artistice înseamnă a depăși limitele lectorului obișnuit, iubitor al literaturii, și a intra în domeniul erudit al specialistului.

Producția literară în proză — respectiv, romanul, nuvela, schița, teatrul —, cel puțin în ceea ce privește literatura română contemporană, nu ridică, cu rare excepții, probleme greu de rezolvat cititorului de cultură medie. De la Sadoveanu la Marin Preda, de la Tudor Arghezi la George Călinescu, de la Cezar Petrescu la Radu Tudoran, întreaga noastră proză contemporană este clădită sub semnul inteligibilului, al mesajului transparent, ușor sesizabil, căci ea se dezvoltă pe baza unor realități sociale cunoscute, fie că îmbrățișează perioade dintr-un trecut apropiat, fie că redă aspecte ale prezentului imediat.

Apropierea de această literatură trebuie operată din punctul de vedere al fenomenului social contemporan, ante- și postbelic. Personajele prozei noastre literare sînt totdeauna integrate mediului social cărui îi aparțin. Pentru înțelegerea lor este necesar ca lectorul să țină seamă de locul, unde se petrece acțiunea, timpul în care se desfășoară aceasta și condiția socială a elementului uman studiat de scriitor. La acestea va trebui să adăugăm toate celelalte particularități individuale, tipice sau singularizante, care se relevă în rezolvarea conflictului prezentat de scriitor, ca și evoluția personajului, transformările sale interioare, în funcție de factorii care au acționat asupra lui — evoluție pozitivă sau negativă, acceptată sau nu de către cititor.

Mîtreă Cocor, din romanul cu același nume de M. Sadoveanu, roman ce deschide o eră nouă în literatura noastră postbelică, este descris în timp în perioada războiului antisovietic și a anilor de după Eliberare, într-un mediu rural moldovenesc. Cunoșcînd aceste două elemente și adăugînd experiența din copilărie și cea din timpul prizonieratului, vom înțelege lesne evoluția spirituală a personajului înspre clarificarea ideologică. Istoria lui Ilie Moromete din romanul lui Marin Preda ne situează, în primul volum, înainte de cel de-al doilea război mondial, iar volumul al doilea, după Eliberare, de data aceasta într-un sat din Bărăgan. Fresca din romanul *Desculț* de Zaharia Stancu evocă timpurile războaielor din 1907, iar *Darie*, fiu de țaran din ținutul Călmățuiului, evoluează spre un individ cu pregnantă perso-

nalitate, romanul însuși fiind amplificat prin noi capitole edificatoare în edițiile ulterioare celei din 1948. Interpretarea personajului în contextul social ne conduce, așadar, spre înțelegerea mesajului scriitorului.

Există însă o anumită proză din epoca modernă, în special străină, care ne parvine prin intermediul traducerilor și pentru apropierea căreia nu este suficientă considerarea elementelor amintite (mediu social, timp, loc, evoluția spirituală sau epica evenimentului). Naturalismul lui Zola, psihologismul lui Bourget sau Proust, existențialismul lui Gide sau Sartre, purismul lui Valéry, naționalismul lui Claudel, dinamica eului lui Nathalie Sarraute, iată doar o infimă parte a celor mai reprezentative etape ale evoluției prozei literare franceze, de pildă. Iar dacă îi vom mai adăuga fie și numai pe Joyce, Kafka sau Thoman Mann vom avea imaginea unei literaturi mai puțin obișnuite, a cărei interpretare presupune ceva mai mult decît condiția medie de înțelegere. Fără a intra în amănunte, pentru a nu depăși cadrul restrîns al prezentului articol, amintim doar, odată cu criticul Romul Munteanu, că romanul secolului XX, renunțînd la tipul narativ, bazat pe o intrigă, a un punct culminant și un deznodămînt, se îndreaptă tot mai insistent — trecînd prin filozofia lui Bergson, psihanaliza lui Freud și relativismul lui Einstein — spre explorarea perspectivei interioare. Vorbînd despre anticlasicismul lui Camil Petrescu în esul *Noua structură* și Marcel Proust, R. Munteanu precizează: „El respinge tipologia literară care geometrizează caracterele și denunță mitul scriitorului omniscient. Încercînd în rezultatele cercetărilor de endocrinologie și psihologie, familiarizat cu filozofia fenomenologică, autorul *Patului lui Procrust* demonstrează că noțiunile de tip, caracter, intrigă, linieară și cronologie clasică sînt perimate pentru epoca modernă. De aceea, romancierii trebuie să se îndrumeze spre explorarea fluidului psihic, a ipoteticului mobil și a lumii în continuă transformare”¹⁾. Reținem deci, ca o condiție de prim ordin pentru înțelegerea prozei contemporane, *viziunea psihologică*, de interior, a personajelor, studiul stărilor și transformărilor conștiinței. Cititorul este constrins să renunțe la superficiala parcursă a unui text narativ, înțelegerea solicitîndu-i întreținerea atenției, judecarea la suprafață a faptelor fiind nu numai neeficace, dar de cele mai multe ori apărînd ca un nonsens. A judeca personajele din punct de vedere al proceselor psihologice, al transformărilor conștiinței, înseamnă a interpreta o anumită optică asupra lumii și de aici, printr-un lanț de întrebări, cititorul va ajunge la a desco-

peri mesajul căutat. Iată, de exemplu, romanul *Străinul* de Albert Camus, de la a cărui apariție au trecut nu mai puțin de treizeci de ani. Prima impresie pe care personajul principal, Meursault, o produce cititorului este atitudinea de plictiseală a eroului, cotidian obișnuit și anost, repetat la infinit, fără entuziasm și fără scop. Încă de la primele pagini, în care Meursault este anunțat de moartea mamei sale, la azilul de bătrâni, simțim în reacțiile eroului nostru o indiferență expectativă asupra lucrurilor și a vieții în genere. Moartea mamei sale nu-l impresionează, nici nu-l tulbură, căci Meursault repudiază conveniențele și obișnuitul. Plînsul însuși este o obișnuință. Reamintindu-și intrarea mamei sale la azil, Meursault gîndește: „În primele zile cînd a venit la azil, plîngea des. Dar asta din pricina obișnuinței. După cîteva luni ar fi plîns dacă ai fi luat-o de la azil. Tot din pricina obișnuinței”²⁾. Lui Meursault moartea însăși îi pare ceva obișnuit. În același fel va gîndi și la sfîrșitul romanului, cînd el însuși va fi condamnat la gilotină. Acum, asistă la înmormîntarea mamei sale fiindcă așa trebuie, așa cer conveniențele. Indiferența sa se manifestă tot timpul priveghii; mai tîrziu va fi chiar acuzat că a dormit. Nu dorește să vadă chipul mamei sale. În timpul ceremoniei este copleșit de căldură, nu de tristețe.

Mergînd însă pe această linie a simplei înregistrări a evenimentelor, cititorul nu va înțelege nimic din mesajul autorului. El va trebui să caute atent justificările cele mai logice, chiar dacă nu sînt conforme cu logica lui, ele trebuie să fie conforme cu logica personajului, așa cum a fost conceput de creatorul său. Și nu o dată, personajul iese din obișnuit. Astfel, față de suma evenimentelor, lectorul va găsi o *atitudine, un anumit mod de a vedea lumea*, concluziile sale fiind de multe ori aceleași cu ale criticii, cu ale interpreților de meserie ai literaturii. Judecînd în acest fel romanul *Străinul*, vom ajunge să acceptăm aprecierile lui Gaëtan Picon ca ale noastre. „Camus pune accentul pe iremediabil. Meursault este omul absurd, ca fiecare dintre noi: omul care are în el dorința de a găsi o justificare și o valoare existenței, și care nu descoperă ceea ce dorește. Sentimentul absurdului se naște din conflictul dintre voința noastră subiectivă de viață valabilă și univers rațional — și realitatea obiectivă a unei lumi și a unei vieți ireductibilă la această exigență. Cum să te simți inclus într-o realitate atît de oarbă profundelor noastre dorințe? Aluneci în afara ta, devii indiferent, străin ție însuși: așa e Meursault”³⁾. De aici rezultă și singura motivație logică a titlului ales de Camus.

A ajunge la interpretarea lui Gaëtan Picon nu înseamnă o obligatorie cunoaștere a acestuia. Căci de multe ori critica nu face altceva decît să confirme impresia noastră, a cititorului obișnuit. A avea aceeași opinie nu este echivalent cu a împrumuta. Încă acum patru sute de ani, vorbind despre educație, Montaigne observa: „Căci dacă (cineva) îmbrățișează opiniile lui Xenofon sau Platon prin propria sa judecată, acestea nu mai sînt ale lor, ci ale sale”⁴⁾.

Lectorul însă nu are nevoie de demonstrații sau confirmări. El se mulțumește cu simpla înțelegere, iar satisfacția înțelegerii presupune efort. Pe măsură ce cititorul se inițiază în tainele literaturii, descoperind singur, cu emoție și plăcere, largi orizonturi ale unor lumi pe care nici nu le bănuia înainte de a avea această seducătoare pasiune, pretențiile sale devin din ce în ce mai mari, curiozitatea îl împinge la cercetare, întrebările sale se înmulțesc, iar răspunsurile sale sînt din ce în ce mai mult cîntărite. În acest stadiu el apelează la specialiști, recurge la opinia persoanelor autorizate, la critici, la istorici literari, la esești și filozofi, devenind el însuși un cercetător, ceea ce depășește modesta noastră inițiere.

Fie că ne îndreptăm spre proză, fie că ne îndreptăm spre poezie, apropierea de literatură se operează în baza celorlași două mari întrebări care-l stăpînesc pe cititor în fața operei de artă: care este mesajul scriitorului și cum îl exprimă acesta?

Apropierea de poezie pune probleme deosebit de dificile celui care încearcă să o explice. Vorbind despre posibilitatea traducerii și chiar aceea a înțelegerii totale a poeziei, Arghezi spune despre Eminescu: „S-au făcut multe încercări onest didactice de transpunere a poetului, unele poate, se spune, mai izbutite; dar Eminescu nu este el decît în românește. Dacă se poate traduce o proză, o povestire, un roman, unde literatura se mărginește aproape fizic la tablouri, la personaje și la conture, dominată de mișcarea cinematică, poezia nu poate să fie talmăcită, ea poate fi numai apropiată. Poezia aparține limbii mai mult decît proza, sufletului secret al limbii: jocul de irizări din interiorul ei face vocabulele neputincioase. Eminescu nu poate fi tradus nici în românește.”⁵⁾.

Dacă proza literară contemporană folosește un limbaj accesibil, ușor de asimilat și inteligibil la prima vedere, poezia excelează, cum am mai spus, prin expresia densă, concentrată, esență a gândirii voalate și de aceea cu atît mai greu de transmis. În fața poeziei lectorul rămîne oare-

cum stupefiat, surprins de neobișnuitul limbajului, de ritm, de rimă, de muzicalitate. Totul pare nefiresc. Cuvântul însuși capătă sensuri noi, nuanțe noi, sonorități pe care nici nu le bănuiam. Căci aici cuvântul e atât de bine integrat versului și sunetele lui atât de bine dispuse pe portativul armoniei, încît orice inadvertență muzicală surprinde supărător auzul. Versului clasic, cititorul nu-i iartă stîngăciile de ritm, dar admite modificări de cuvinte și chiar asonanțe.

De treci codri de aramă, de departe vezi
albind

Ș-auzi mîndra glăsuire a pădurii de
argint.

Sînt suficiente două versuri de Eminescu pentru ca să ieșim din prozaismul vieții cotidiene, pătrunzînd într-o lume de vis și de vrajă, de pragul căreia, de cele mai multe ori, nu ne dăm seama. Cum și cînd se operează această trecere nu constituie obiectul rîndurilor de față. Ceea ce ne interesează însă este prin ce mijloace cititorul poate pătrunde în acest *dincolo* al poeziei, cum trebuie și cum putem să ne apropiem de acest vast domeniu al literaturii.

Considerentele amintite la început — densitatea poeziei și comuniunea dintre limbaj și muzicalitate — ne impun o obligatorie *lectură repetată* a operelor versificate. S-a spus, nu o dată, că ori de câte ori citim aceeași poezie îi găsim sensuri noi, resurse noi, valențe noi, și, tot de aceea, fiecare lector manifestă preferința pentru un anumit poet. Ingineri, medici, arhitecți, juriști, tehnicieni — oameni, s-ar părea la prima vedere, cu preocupări cu totul diferite de literatură — recită, din memorie, sute de versuri din Eminescu, Topirceanu, Bacovia, Arghezi. Repetarea aceluiași cadențe nu-i supără, ci, dimpotrivă, le satisface o mai veche sau mai nouă pasiune. Or, o elementară cunoaștere a procesului fiziologic al memorării ne dovedește că fără înțelegere reținerea nu se permanentizează. Cert este, că lectura repetată rezolvă și multe din problemele întuirii sensurilor ascunse ale cuvîntului, a sensurilor asociative și a celor sonice.

În apropierea poeziei, în înțelegerea mesajului ei, trebuie să facem distincție între genul epic și genul liric. Poezia epică, ca și proza, este mult mai accesibilă interpretării, căci ea se bazează pe personaje și evenimente. Epopeea nu este altceva decît un roman în versuri, o narațiune de întindere, ritmată și cadentată, însoțită în antichitate de sunetele unor instrumente muzicale. *Odiseea*, *Iliada*, *Țiganiada* sînt adevărate romane dezvoltate pe mai multe planuri. Înțelegere lor nu pretinde efort, sau chiar dacă îl pretinde, el este minim.

Balada populară, chiar dacă este genială, ca *Miorița* de exemplu, ușurează înțelegerea prin epic-narativ, prin personaje și acțiune: „*Pe-un picior de plai, / Pe-o gură de rai, / Iată vin în cale, / Se cobor la vale, / Trei turme de miei, / Cu trei cioabăni, / Unu-i moldovan, / Unu-i ungurean / Și unu-i vîrcean...*”⁶⁾.

În numai cîteva versuri cititorul este informat asupra locului unde se va petrece acțiunea, ca și asupra personajelor sale. Cu excepția efectelor stilistice și muzicale, el se apropie de poezia epică aproape în același fel ca și de proză. Chiar și în poezia contemporană cultă epicul-narativ devine un prețios sprijin pentru înțelegerea sentimentelor scriitorului, căci firul evenimentelor, fie și întrerupt de zone lirice, ne apropie în mod firesc de modul obișnuit de comunicare. Minunatul poem *După melci* de Ion Barbu ne introduce de la început într-o atmosferă autobiografică, de amintire a copilăriei poetului: *Dintr-ațiția frați mai mari: / Unii morți, / Alții plugari; / Dintr-ațiția frați mai mici: / Prunci de treabă, / Uzi, peltici, / Numai eu răsad mai rău / (Mai năuc, mai nă-tărău). / Dintr-ațiția (prin ce har?). / Mă brodisem un hoinar. // Eram mult mai prost pe — atunci... // Cînd Păresimii, prin lunci, / Răspîndeau pietriș de-albine, / Ne părea la toți mai bine: / Ținci ursuzi, / Desculți și uzi, / Fetișcane / (Cozi plăvane), / Înfășate-n lungi zăvelci, / O porneau în turmă bleagă, / Să găseagă / Ierburii noi, crăițe, melci... Găcind un melc, sub frunzele uscate ale anului trecut, copilul îl descintă pentru a-l părăsi apoi, fugind spre casă, odată cu seara. Noaptea însă, o viforniță cu zăpadă îl ucide pe melcul imprudent, care ieșise din cochilie. Evenimentul simplu lasă urme adînci în sufletul copilului și, după o splendidă transpunere a folclorului național despre Baba Dochia, într-un amestec de metafore și ornamente plasticizante, finalul poemului ne dezvăluie gama unor sentimente puternice de regret, de pură duioșie, infantilă, intuie prin gestul inutil ocrotitor: „*Iar cînd vrui să-l mai alint, / Intîncei o mină-amară / De plîns mult... / Și, dir-dînd / Două coarne de argint / Răsucit se fărîmară, / Că e ciunt nu m-am uitat... / Ci, în punga lui de bale, / Cu-nsutite griji, pe cale / L-am purtat / Legănat: / Punga mică de mătăsă... / Iar acasă / L-am pus bine / Sus, în pod / (Tot lîngă mine), / Ca să-i cînt din cînd în cînd / Fie tare, / Fie-n gînd // «Melc, melc / Cotobelc, / Plouă soare / Prin finațuri și răzoare, / Lujerii te-așteaptă-n crîng, / Dar n-ai corn — / Nici drept, / Nici sting; / Sînt în sin la moșul Iene / Din poiene: / Cornul drept, / Cornul sting... / Iarna coarnele se frîng. / Melc năting / Melc năting!»⁷⁾.**

Altfel de pretenții va avea însă poezia lirică. Ea se dezvoltă pe un fond sufletesc propriu autorului, sentimentele acestuia fiind transmise cititorului metaforic, aluziv, încărcate de figuri stilistice, a căror urmărire de către cititor îl obligă la refacerea drumului parcurs de scriitor în momentul creației. A găsi acest drum înseamnă a înțelege și a-ți însuși poezia. Repetarea lecturii ușurează mult calea acestei înțelegeri, căci de fiecare dată cind refacem acest drum cuvintul capătă sensuri noi, valori noi, valențe noi.

Repetarea lecturii ne ajută să descoperim *cuvintele-cheie* ale unui întreg univers poetic. Odată cu evoluția societății, literatura a fost nevoită să găsească și ea drumuri noi, forme diferite de expresie. Așa cum în proză romanul ultimelor două decenii a evoluat spre antiroman, renunțând la formele tradiționale, poezia contemporană, plecând de la simbolism și poezia pură, a evoluat spre forme din ce în ce mai abstracte, interpretarea ei presupunând un efort cerebral de mare profunzime. Fără a renunța la formele stilistice clasice — comparație, metaforă, simbol etc. — o mare parte din lirica de astăzi promovează un univers poetic cifrat, a cărui cheie se găsește prin explorarea sensurilor nevăzute ale cuvintului. Pentru exemplificare și rămânând la poetul citat — Ion Barbu —, a cărui evoluție mărturisită spre poezia intelectuală („... o încercare, mereu reluată, de a mă ridică la modelul intelectual al Lirei“⁸), l-a făcut să devină din ce în ce mai ermetic, mai ascuns, mai criptic, reproducem începutul poemului *Uvedenrode*: „La rîpa Uvedenrode / Ce multe gasteropode ! / *Suprasexuale* / *Supramuzicale* ; / *Gasteropozii* ! / *Mult limpezi rapsozi*, / *Moduri de ode* / *Ceruri eșarfă* / *Antene în harfă* ; // *Uvedenrode* / *Peste mode și timp* !“⁹).

Interogațiile interioare ale lectorului se vor îndrepta inevitabil spre cuvintele-cheie subliniate. Lăsînd la o parte localizarea fortuită „la rîpa Uvedenrode“, el se va întreba de ce poetul a ales tocmai „gasteropodele“ din întregul regn animal, de ce a adăugat epitetul „suprasexuale“ și de ce „peste mode și timp“. Observînd repetiția obsesivă a acestor elemente, el va sesiza faptul că în jurul acestora se țese întreaga poezie și, încercînd să dezlege criptograma, va trage concluzia că, în evoluția darwiniană a vieții pe pămînt, gasteropodele au jucat un rol preponderent prin prolificitate, deci „suprasexualitate“, durabilitatea lor fosiliferă fiind, ca și aceea a actului reproducerei: „peste mode și timp“. Dacă prin întrebările și răspunsurile sale cititorul va considera, ca și Perpersicicis, că tema poemului este „mis-

terul sexual“, sau va aprecia că e vorba de „sexualitate pură și hermafroditism platonician“, cum crede George Călinescu¹⁰), dacă își va forma orice altă părere, la care va ajunge printr-o logică universal-valabilă, cu amprentă personală, înseamnă că poezia lui Ion Barbu nu-i mai este străină, că și-a apropiat-o, a recreat-o după propria-i sensibilitate și propria-i gândire.

Citind și recitind poezia, cititorul se împiedică de aceste cuvinte-cheie, fie prin repetiție (uneori această repetiție suferind o semnificativă modificare, ca în amintitul poem al lui Ion Barbu, unde „peste mode și timp“ apare în final „sub timp, sub mode“), fie printr-o izbitoră prezență, o șocantă întîlnire cu neobișnuitul („copacii albi, copacii negri“ „bacovian“).

Descoperirea cuvintelor-cheie dintr-un poem nu rezolvă decît trecerea unui prag. Nunci *stabilirea unei legături organice* cu celelalte enunțuri ale poetului va putea să ne dea imaginea integră a mesajului său, fapt ce se realizează implicit în actul lecturii.

Alături de procedeul cuvintelor-cheie, apropierea poeziei poate fi realizată prin *considerarea sintetică a întregului*. O sumă de afirmații, negații sau interogații — asupra cărora logica lectorului se oprește pe rînd, chiar dacă, inițial, este surprins de „illogica“ lor — oferă un ansamblu de idei care printr-un normal proces de sinteză relevă o atitudine, un gând, o convingere, un sentiment. De cele mai multe ori titlul poeziei sugerează poziția autorului. Edificatoare în acest sens ni se pare poezia lui Nichita Stănescu *Trista vedere a girafei*: „*Trist este acel care se poate îndrăgosti de altcineva* ; / *care-și face oglindă dintr-o aripă de pasăre* ; / *care speră mîine că va ploua peste mare* ; / *care se roagă la Dumnezeu muzicii cîntate* ; / *care nu-și poate închipui altceva* / *decît că este*. // *Ah, dacă-i putea să alungi* / *amintirea ca și cum ar fi a altora*. / *Ah, dacă-i putea să chemi numai pentru tine* / *venirea de suflet* !“¹¹).

Privirea de la înălțime a girafei sugerează de la început viziunea elevată a poetului asupra sufletului omenesc. Serialul de propoziții subiective întregeste simpla afirmație inițială, după care finalul poemului crește în tensiune prin cele două exclamative care exprimă regretul posibilei debarasări de sine.

Înceind aceste cîteva considerații asupra apropierii literaturii trebuie să amintim că înțelegerea completă a operelor de artă nu se poate opri la această succintă inițiere. Ea trebuie completată, pe măsura pasiunii noastre, cu o seamă de studii, articole critice, eseuri, păstrînd întotdeauna filtrul personal al judecății noastre. Con-

siderăm utilă deci, în încheiere, recomandarea citorva lucrări, a căror parcurgere va contribui cert la întregirea educației literare a celor interesați.

BIBLIOGRAFIE

- Alexandrescu, Sorin și Rotaru, Ion. *Analize literare și stilistice*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1967. 295 p.
- Bulgăr, Gh. *Problemele limbii literare în concepția scriitorilor români*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1966. 288 p.
- Bulgăr, Gh. *Studiul de stilistică și limbă literară*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1971. 296 p.
- Călinescu, George. *Principii de estetică*. Buc., Editura pentru literatură, 1968. XXI+410 p. (Mănerva).
- Dufrenne, Mikael. *Poeticul. Cuvint înainte și traducere: Ion Pascadi*. Buc., „Univers”, 1971. 265 p. (Studiul).
- Iosifescu, Silvan. *Construcții și lectură*. Buc., „Univers”, 1970. 412 p.
- Munteanu, Ștefan. *Stil și expresivitate poetică*. Buc., Editura științifică, 1972. 280 p.
- Papu, Edgar. *Evoluția și formele genului liric*. Ed. a 2-a. Buc., „Albatros” 1972. 352 p.
- Rusu, Liviu. *Estetica poeziei lirice*. Ed. a 3-a., Buc. Editura pentru literatură, 1969. 279 p.
- Slama-Cazacu, Tatiana. *Limbaj și context. Problema limbajului în concepția exprimării și a interpretării prin organizări contextuale*. Buc., Editura științifică, 1959. 446 p.
- Speranția, Eugeniu. *Inițiere în poetică*. Ed. a 2-a. Buc., „Albatros”, 1972. 175 p. (Micul ghid „Albatros”).
- Streinu, Vladimir. *Versificația modernă*. Buc. Editura pentru literatură, 1966. 352 p.
- Vianu, Tudor. *Arta prozatorilor români*. Vol. 1-3. Buc., Editura pentru literatură, 1971. Vol. 1. I+422 p.; vol. 2. 488 p. vol. 3. 590 p. (B.P.T. Seria Cultură generală. 613-615).
- Vianu, Tudor. *Estetica*. Buc., Editura pentru literatură, 1968. XCVI+440 p.
- Vianu, Tudor. *Problemele metaforei și alte studii de stilistică*. Buc., Editura de stat pentru literatură și artă, 1957. 265 p.

NOTE BIBLIOGRAFICE

- Munteanu, Romul. *Noul roman francez*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1968. p. 13.
- Camus, Albert. *Străinul*. Cioma. Buc., Editura pentru literatură, 1963. p. 5.
- Picon, Gaétan. *Panorame de la nouvelle littérature française*. Nouvelle édition re-fondus. Paris, Eds. Gallimard, 1960. p. 116.
- Montaigne. *Essais*. Paris, Eds. E. Flammarion, [f.a.]. Vol. 1. p. 170.
- Eminescu, M. *Poezii*. Prefață de Tudor Arghezi. Buc., Editura pentru literatură, 1965. p. V.
- Miorița*. În vol.: *Meșterul Manole*. Balade populare românești. Vol. 2. Buc., Editura pentru literatură, 1967. p. 7.
- Barbu, Ion. *Joc secund*. Buc., Editura pentru literatură, 1966. p. 41-42, 55-57.
- Mărturisire reproducă de Panaitescu-Perpessicus în *Mențiuni critice*. Vol. 3. Buc. Editura Fundațiilor, 1936. p. 182.
- Barbu, Ion. *Op. cit.*, p. 113.
- Călinescu, George. *Istoria literaturii române*. Compendiu. Buc., Editura pentru literatură, 1963. p. 262.
- România literară. Anul 5, nr. 1, Ian 1972.

(Urmare din pag. 210)

Vrancea (prima vizită, în 1968) a căror obârșie se află pe meleagurile noastre, părăsire de strămoșii lor în urmă cu 300 de ani, „din cauza dăjdiilor prea grele”. Astfel, au fost organizate la bibliotecă convorbiri deschise pe teme istorice cu privire la originea comună a locuitorilor din cele două comune, una musceleană, cealaltă vranceană.

Biblioteca comunală din Rucăr și Societatea culturală „Ion Barbu” se întâlnesc în numeroase alte acțiuni, ca și în activitatea de zi cu zi. Aș putea spune că aproape nu există domeniu al vieții spirituale trăite de comună în care acțiunea acestora să nu se interfezeze.

Aș dori ca în încheiere să amintesc că printre obiectivele pe care le preconizează comisia de prognoză în problemele culturale, instituită în comuna noastră, la indicația Comitetului județean P.C.R. Argeș, figurează și construirea, până în 1980, alături de un teatru, a unui nou local de bibliotecă, spațios și funcțional, cu o capacitate sporită de depozitare, care să răspundă cerințelor unei localități în plin proces de urbanizare, exigențelor tot mai mari ale locuitorilor din Rucăr cărora societatea culturală din comună le-a deschis largi perspective de cunoaștere.

EX-LIBRIS
BIBLIOTECA ȘCOLII

CONSFĂTUIRI ALE BIBLIOTECARILOR COMUNALI DIN JUDEȚUL MARAMUREȘ

Ion NĂDIȘAN

Comitetul județean de cultură
și educație socialistă — Maramureș

Integrarea bibliotecii în viața economică și socială a satului, asigurarea circulației cărții pe întreg teritoriul comunei sînt probleme ale activității bibliotecare aflate de multă vreme în atenția Comitetului județean de cultură și educație socialistă al județului Maramureș, a Bibliotecii municipale din Baia Mare.

În căutarea celor mai eficiente soluții organizatorice, problema a fost pusă în dezbaterile bibliotecarilor comunali cu prilejul a două schimburi de experiență cu caracter zonal, organizate la Copalnic-Mănăstur și la Băsești, localități în care funcționează biblioteci comunale frunțase.

În cadrul discuțiilor au fost reliefate realizările pozitive ale unor biblioteci filiale, conduse și îndrumate cu competență de bibliotecari experimențați ca Maria Danciu (Copalnic-Mănăstur), Viorela Mărieș (Băsești), Ana Simion (Remetea Chioarului), Otilia Barțîș (Vima Mică) și alții. Reținem ca note comune în activitatea acestor bibliotecari o rațională organizare și planificare a activității, legătura permanentă cu comitetul comunal de partid și cu organizațiile de masă locale, crearea în jurul bibliotecii a unui puternic activ obștesc, antrenat în acțiunile de propagandă a cărții și a bibliotecii etc.

În atenția participanților la dezbateri au stat deopotrivă, în spirit critic și autocritic, și o seamă de aspecte negative constatate în conducerea și coordonarea activității bibliotecilor filiale, formalismul, comoditatea, superficialitatea, dezinteresul, manifestate de unii bibliotecari, printre care cei care activează în comunele Bieaz, Săcălășeni, Satulung, Dumbrăvița, Asuaju de Sus, Fărcașa, Sălsig.

În organizarea rețelei de biblioteci publice de pe teritoriul județului Maramu-

reș, Comitetul județean de cultură și educație socialistă acordă o deosebită atenție creării unor condiții prielnice de funcționare a filialelor sătești. Printre altele, în anul trecut au fost achiziționate dulapuri-fișete, asigurîndu-se acolo unde bibliotecile filiale nu dispun de local propriu, securitatea colecțiilor aflate în gestiunea unor bibliotecari cu muncă obștească. Politica de completare a colecțiilor la nivelul județului are în vedere dotarea sistematică a filialelor cu carte nouă. Condițiile create se cer fructificate printr-o mai susținută activitate a bibliotecarilor comunali, în colaborare cu cei cu muncă obștească, în vederea facilitării accesului la lectură a întregii populații. Din păcate, uneori, organele locale nu manifestă suficient interes pentru rezolvarea problemelor legate de asigurarea unui spațiu corespunzător de funcționare (Cupșeni, Mireșu-Mare) sau pentru aprovizionarea cu combustibil (Ariniș).

S-a discutat de asemenea problema extinderii sferei de cuprindere la lectură a populației din satele aparținătoare, cătune sau văi mai izolate, prin crearea unor noi puncte de împrumut, încredințate unor cititori frunțași. A fost invocat exemplul uliței „Pe ripă” din Băsești, unde, datorită strădaniei bibliotecarei Viorela Mărieș, toți locuitorii apti de lectură au devenit cititori activi.

Discuțiile privind problemele cu caracter organizatoric, menite să asigure un cadru cât mai adecvat activității bibliotecare, au fost urmate de cele axate pe probleme de conținut de primă importanță, analizate în lumina aprecierilor făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul U.N.C.A.P.: „Lucrătorii din agricultură trebuie să posede cunoștințele necesare pentru a ști să aplice diferențiat cuceririle științei”. La un asemenea nivel, propaganda cărții agricole nu se rezolvă numai prin expoziții și bibliografii de recomandare realizate de bibliotecar, ci cu concursul direct al specialiștilor din agricultură, care trebuie să patroneze toate acțiunile bibliotecii în acest domeniu, de la orientarea cooperanților spre lectura cărții agrozootehnice, pînă la organizarea manifestărilor de propagandă propriu-zise (selecția titlurilor, alegerea formelor celor mai adecvate conținutului tematic, prezentarea lucrărilor).

A devenit o necesitate absolută ca biblioteca să fie integrată în viața economică și socială a satului, să sprijine diferitele sectoare productive prin acțiuni specifice. Fondul de carte trebuie să reflecte mutațiile mai importante interve-

nite în interesele publicului, determinate de realitățile satului, de sectoarele dominante din cooperativa agricolă de producție, de alte aspecte economice sau sociale caracteristice, ca și de direcțiile de dezvoltare a localității respective. Decurg de aici sarcini exprese și în privința planificării în perspectivă a activității bibliotecare (colecții, instrumente și modalități de informare și de propagandă a cărții), în concordanță cu obiectivele înscrise în planul general de dezvoltare a comunei.

În lumina cerințelor tot mai pretențioase pe care dezvoltarea fără precedent a comunelor din țara noastră le pune în fața bibliotecilor, s-au ridicat, în discuțiile purtate, unele probleme legate de perfecționarea profesională a bibliotecarilor comunali, de înarmare a acestora cu cunoștințe teoretice și practice în domeniul sociologiei lecturii și al psihopedagogiei lecturii. Investigarea intereselor de cultură ale tineretului, ale țăranilor, ale muncitorilor navetiști sau ale altor categorii de cititori constituie teme de cercetare pentru toți bibliotecarii, decurgând din preocuparea pentru atragerea la lectură a cât mai multor locuitori, în special din rîndurile populației active.

O deosebită impresie asupra participanților la consfătuirea de la Copalnic-Mănăștur a produs-o vizitarea bibliotecii filiale Lăschia, cu care ocazie învățătorul Alexandru Bălănescu a împărtășit din experiența sa bogată și valoroasă în domeniul propagandei cărții, în rîndul țăranilor cooperatori. Peste 100 de cititori de la această filială fac parte din populația activă (țărani, muncitori minieri). Nu e lipsit de semnificație faptul că circa 80 la sută din populația aptă de lectură frecventează biblioteca. Ca urmare a dezvoltării gustului de lectură, în sat există acum zeci de biblioteci personale, iar cele 189 de familii din sat posedă peste 300 de abonamente la presa centrală și locală. Sînt rezultatele muncii pline de pasiune și dăruire, dusă de acest învățător ce se bucură de un deosebit prestigiu în comună.

Cele două consfătuiri ale bibliotecarilor comunali, organizate de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Maramureș, cu sprijinul Bibliotecii municipale din Baia-Mare, prin multitudinea de probleme abordate, prin activitatea acestora, prin caracterul de lucru al discuțiilor purtate, au adus o contribuție reală la revitalizarea bibliotecilor filiale, la ancorarea lor în realitățile comunelor pe teritoriul cărora își desfășoară activitatea.

INSTRUCTAJE CU LUCRĂTORII DIN BIBLIOTECILE PUBLICE ALE JUDEȚULUI BACĂU

În zilele de 26 și 27 februarie a.c. au avut loc la Bacău două instructaje organizate de Comitetul județean de cultură și educație socialistă Bacău cu bibliotecarii din bibliotecile publice: în prima zi cu lucrătorii bibliotecilor orășenești și ai bibliotecii municipale, în a doua cu cei din unitățile comunale.

Cele două instructaje au avut un program asemănător, vizînd tratarea unor probleme în actualitate: Noțiuni de bază privind știința conducerii societății socialiste. Perfecționarea formelor și metodelor prin care se asigură formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor (expunere prezentată de Grigore Castravete, inspector principal în Comitetul județean de cultură și educație socialistă Bacău); Probleme ale sistematizării și așezării colecțiilor în bibliotecile publice. Sisteme de servire a cititorilor (expunere făcută de M. D. Păpuriță, șef de serviciu la Biblioteca Centrală de Stat); Discuții asupra unor probleme legate de completarea colecțiilor de publicații din biblioteci, de verificarea fondurilor și de recuperarea cărților împrumutate (întîlnire cu reprezentanți ai Centrului de librării din Bacău și ai controlului financiar intern); o manifestare-model de propagandă a cărții — studii eminesciene de apariție recentă.

Discuțiile purtate de lucrătorii din bibliotecile orășenești cu reprezentantul Colecturii interjudețene Bacău, Ion Zissu, au fost deosebit de animate. S-au relevat astfel unele deficiențe de organizare a colecturii (un inventar de aproape trei luni, la sfîrșitul anului 1972, timp în care bibliotecile au fost lipsite de noutăți editoriale; în schimb, în luna decembrie, bibliotecile au fost inundate de cărți — comandate sau nu —, într-un număr de exemplare neconform cu profilul bibliotecii); greutatea în aprovizionarea cu formularele necesare și un decalaj prea mare între intrarea noutăților în librării față de intrarea lor în colecțură. Pe de altă parte, a reieșit și faptul că bibliotecarii nu completează cu regularitate listele cu noile apariții editoriale trimise trimestrial de centrul de librării și nu vizitează, atunci cînd

sînt chemați, colecturile, bazîndu-se doar pe precomenzile făcute la începutul anului.

În cadrul întîlnirii cu șeful controlului financiar intern, inspector principal Ion David, au fost clarificate numeroase probleme privind verificarea colecțiilor de bibliotecă și recuperarea publicațiilor împrumutate. Discuțiile au relevat ineficiența și caracterul incomplet al reglementărilor în vigoare cu privire la aplicarea amenzilor în cazul întîrzierii restituirilor și a nerestituirilor de cărți, ca și necesitatea prezentării a revizuirii lor.

Instructajele au fost organizate și conduse de Gh. Pătrar, inspector cu bibliotecile în Comitetul județean de cultură și educație socialistă Bacău. Următorul instructaj va pune în discuție funcția de informare a bibliotecilor orașenești și alcătuirea bibliografiei locale.

A.T.

UN CLUB PIONIERESC ÎNTR-O BIBLIOTECĂ PENTRU COPII

În dorința de a crea posibilități multiple de dezvoltare a aptitudinilor și talentelor cititorilor ei, Biblioteca pentru copii „Ion Creangă” din București a organizat Clubul de activități pionieresc „Mihai Eminescu”, în care micilor poeți, prozatori, recitatori artistici, artiști plastici, reporteri, soliști vocali sau instrumentali li se oferă prilejul de a-și afirma personalitatea artistică.

La ședința din februarie a.c., membrii clubului au avut ca oaspeți pe Virgiliu Radulian, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, pe scriitorii Alexandru Mitru, Viniciu Gafița și Ion Crînguleanu, pe actorul George Turcanu de la Teatrul „C. Nottara”, precum și pe șefii comisiilor culturale ale consiliilor județene pionieresci din țară. Cei prezenți au aplaudat cu căldură poezia *Cravata mea*, scrisă de Teodora Călin (Școala generală nr. 5 din București) și reportajul *Cărți oamenilor!* realizat de Lelia Puricescu (Școala generală nr. 5 din București) la cel de-al III-lea Salon internațional al cărții; au asistat la interviul luat unui oaspeț de Mihai Tănăsescu (Școala generală nr. 186 din București), au ascultat melodii populare românești interpretate la acordeon de Florina Constantin (Școala generală nr. 163 din București) și la diferite instrumente de Mihalache Niță (Școala generală din Dobrești—Teleor-

man), s-au amuzat de snoavele povestite cu mult haz de Cătălin Fețița. (Școala generală nr. 5 din București).

Plăcut impresionat de varietatea programului, de talentul interpretilor și de entuziasmul realizatorilor, Virgiliu Radulian, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, a adresat membrilor cercului felicitări și a subliniat în încheiere deosebita valoare educativă și estetică a cărții, a bibliotecii în formarea tinerei generații și în desăvîșirea tinerelor talente.

A. NICHIFOR

Biblioteca municipală
pentru copii „Ion Creangă”
din București

BIBLIOTECILE ȘCOLARE ÎN ATENȚIA CASEI CORPULUI DIDACTIC DIN SATU-MARE

În cadrul Concursului „Cea mai bună bibliotecă școlară” (1972—1973), Casa județeană a corpului didactic Satu-Mare a inițiat în ianuarie a.c. un schimb de experiență între bibliotecarii școlari din Satu-Mare și cei din Negrești-Oaș, avînd ca scop popularizarea celor mai operaive modalități de organizare a muncii într-o bibliotecă școlară, diversificarea activităților și ridicarea eficienței acestora. Schimbul de experiență a avut loc la biblioteca Liceului de cultură generală din Negrești, unde bibliotecara Calai Elisabeta a înfățișat grupului de bibliotecari din județ unele aspecte din munca sa în ceea ce privește îndrumarea la cataloage, elaborarea listelor bibliografice pentru lectura suplimentară a elevilor, organizarea bibliotecii cabinetului de științe sociale, atragerea elevilor din clasele superioare în activitatea bibliotecară etc. În încheiere, pionierii din clasa a IV-a au prezentat un montaj literar-muzical în cinstea aniversării a 55 de ani de viață și a 40 de ani de activitate în rîndurile partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

A fost vizitată, de asemenea, biblioteca Școlii generale nr. 1 din Negrești, unde bibliotecara Lucuț Domnica a vorbit colegilor săi despre unele activități de propagandă organizate pentru elevi — prezentări de cărți, recenzii, simpozionane, serate literare, ore de povești pentru cei mici, lectorate cu părinții etc. —, subliniind faptul că manifestările își ating scopul numai dacă suscită interesul elevilor pentru carte; de ase-

menea, a fost relevat rolul bibliotecii școlare în sprijinirea muncii de documentare a cadrelor didactice, ca și necesitatea unei strînse conlucrări dintre bibliotecarul școlar și cadrele didactice.

Discuțiile care au urmat, ca și indicațiile date de prof. Curpaș Teodor, directorul Casei corpului didactic, au scos în evidență rolul bibliotecilor în procesul instructiv-educativ, importanța cooperării dintre cadrele didactice și bibliotecarii școlari, utilitatea colaborării interbibliotecare, schimbul de experiență dovedindu-se un mijloc eficient în acest sens.

Suzana PECSI

bibliotecară
Casa corpului didactic
din Satu-Mare

Expoziție de ex libris-uri la Brașov

Vernisajul celei de-a II-a expoziții de ex libris organizate de „Cercul de bibliofilie și ex libris” din Brașov a avut loc în ziua de 23 februarie a.c. în sala de expoziții a Bibliotecii municipale din Brașov. La festivitatea de deschidere au participat Al. Crișan, secretar al Comitetului municipal de partid Brașov, Mihai Coleff, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, Cuza Drăghici, vicepreședinte al Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Dimbovița, oameni de cultură, reprezentanți ai presei locale, elevi, un numeros public.

Au luat cuvîntul Petru Istrate, directorul Bibliotecii municipale din Brașov, dr. med. Emil I. Bologa, cunoscutul bibliofil brașovean și Cuza Drăghici.

Expoziția a cuprins 13 panouri pe care au fost prezentate aproximativ 260 de lucrări de ex libristică românească. Au fost înfățișate ex libris-uri create de graficieni din Brașov, ex libris-uri ale graficienilor din țară precum și ex libris-uri din Danemarca, Franța, R. D. Germană, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Polonă, R. P. Ungară, U.R.S.S.

Au reținut atenția lucrările care au participat la congresul de ex libris-uri organizat în anul 1972 la Helsingör (Danemarca) unde România, prin L. Feszt, a câștigat premiul al II-lea.

De un deosebit interes s-au bucurat lucrările copiilor de la Școala generală nr. 14 și de la Școala generală nr. 15, membri ai „Clubului micilor graficieni de ex libris” din Brașov.

Un panou din expoziție a fost consacrat ex libris-urilor executate cu o tehnică specială iar un altul a cuprins lucrări care aveau tematică inspirată din romanul lui Cervantes, Don Quijote. În expoziție s-au prezentat și cărți de bibliofilie deosebit de valoroase. La îndemna vizitatorilor a stat un frumos catalog în care Petru Istrate semnează un Cuvînt înainte iar dr. med. Emil I. Bologa epocă în Mărturisiri citeva din succesele înregistrate în țară și în străinătate de bibliofilia și ex libristica românească.

Vizitata de un public numeros, expoziția a fost o mărturie a dezvoltării ex libristicii românești și a contribuit la o mai bună cunoaștere a creatorilor de ex libris-uri din țară și de peste hotare.

G. A.

ASPECTE PRIVIND CUNOAȘTEREA LEGISLAȚIEI DE CĂTRE BIBLIOTECARI

Ladislau LÖRINCZ

Necesitatea imperioasă a popularizării adecvate a legislației a fost subliniată în ultima vreme atât în presa cit și în literatura de specialitate. Rolul și obligația bibliotecarilor în această acțiune au fost de asemenea accentuate, fiind reliefate, în acest context, modalitățile, formele și metodele specifice legate de munca de bibliotecar.

În domeniul popularizării legislației acțiunea fără rezerve adevărului general valabil: pentru a propaga legislația la nivelul cerut, pentru a putea face altora educație juridică este necesar să ai tu însuși cunoștințe corespunzătoare. Este interesant de știut, deci, în ce măsură cunosc bibliotecarii legislația.

Pe baza unei cercetări sociologice-juridice întreprinse într-un județ, care a cuprins 1043 de subiecți, se poate răspunde, cel puțin parțial, la această întrebare, întrucât din eșantionul investigat au făcut parte 53 de bibliotecari și directori ai căminelor culturale din aproape toate orașele și comunele județului Covasna.

Înainte de dezbateră în fond a problemei abordate, atragem atenția asupra următoarelor două aspecte:

a) eșantionul care stă la baza rezultatelor și concluziilor noastre nu poate fi considerat reprezentativ pe întreaga țară, întrucât el are caracter județean, cu toate aspectele specifice multiple oferite de județul Covasna; rezultatele și concluziile nu pot fi extrapolate la alte județe, cu atât mai puțin nu pot fi trase concluzii generalizatoare asupra situației din țară;

b) eșantionul cercetat cuprinde la un loc bibliotecarii și directorii de cămine culturale care au fost prezenți la o consfătuire județeană și ca atare nu se poate vorbi de un eșantion „pur” de bibliotecari.

Cu toate acestea, considerăm că publicarea rezultatelor obținute în condițiile mai sus-menționate este nu numai interesantă, dar și utilă, fiindcă aduce elemente necunoscute într-un domeniu pînă

acum încă necercetat și, cu tot aspectul particular al rezultatelor, ar fi posibil ca și alte județe să tragă concluzii practice pentru orientarea popularizării legislației.

Nivelul general al cunoașterii legislației

Fără a intra în detalii privind metodologia cercetării, amintim că această „măsurare” a nivelului general s-a făcut printr-un chestionar care conține 51 de întrebări din patru ramuri principale ale dreptului și alte întrebări cu caracter general. Luînd ca bază cele 1812 răspunsuri primite, rezultă că media generală s-a conturat în felul următor: (vezi tabelul nr. 1)

Tabelul nr. 1

	Răspunsuri		
	Exacte	Ero-nate	Nu știe
Nivelul general pe județ	60,2	30,0	9,8
Grupul de bibliotecari și directorii de cămine culturale din județul Covasna	67,5	26,9	5,6

Acest rezultat, în comparație cu media generală a eșantionului județean, poate fi considerat relativ ridicat. Rezultă că bibliotecarii și directorii căminelor culturale cunosc mai bine legislația decît alte grupe socio-profesionale. În permanent contact spiritual cu cartea, bibliotecarii sînt, în general, mai bine informați decît cetățenii obișnuiți, chiar și în domeniul juridic. Cu toate acestea, situația nu poate fi considerată pe deplin mulțumitoare. Raportînd numărul răspunsurilor exacte (67,5 la sută) la cele care dovedesc ne-

cunoașterea legislației (eronate — 26,9 la sută + „nu știu” — 5,6 la sută = 32,5 la sută), reiese că o treime din subiecții chestionați (bibliotecari și directori de cămine culturale) nu cunosc legislația.

La aprecierea rezultatelor generale trebuie să avem în vedere, că, practic, legislația nu poate fi cunoscută în procentul ideal de sută la sută. Chiar și juristi se disting, nu atât prin cunoașterea perfectă a legislației în ansamblu, cât prin cunoașterea principiilor generale ale dreptului și prin ușurința cu care minuiesc izvoarele și interpretează normele de drept.

Este de semnalat, de asemenea, faptul că necunoașterea legislației nu semnifică în mod obligatoriu comiterea in-

fracțiunilor sau a contravențiilor, așa cum cunoașterea legislației nu înseamnă în toate cazurile respectarea ei.

Cunoașterea legislației pe ramuri de drept

Procentajul ce indică media generală a răspunsurilor exacte în acest sondaj oferă, desigur, o imagine de ansamblu, necesară și utilă în cunoașterea și evaluarea situației reale. Nivelul general acoperă însă unele domenii și laturi mai dificile și nu permite examinarea mai concretă a situației. De aceea este necesar să fie examinate rezultatele în funcție de diferiți indicatori și pe diferite ramuri ale dreptului: (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Ramuri de drept	Dreptul constituțional			Dreptul civil			Dreptul penal			Dreptul muncii		
	exacte	eronate	nu știu	exacte	eronate	nu știu	exacte	eronate	nu știu	exacte	eronate	nu știu
Nivelul general pe județ	84,0	33,4	12,5	69,7	23,7	6,6	64,4	27,9	7,7	46,0	42,5	11,5
Nivelul bibliotecarilor și directorilor de cămine culturale	64,5	21,5	14,0	82,7	13,8	3,5	64,2	31,3	4,5	64,3	31,5	4,2

Din tabelul nr. 2 rezultă o veritabilă constanță în ceea ce privește cunoașterea legislației pe ramuri de către 64 la sută din subiecți, cu excepția ramurii de drept civil. În acest caz, excepția pare să indice, nu atât cunoașterea de fapt a ramurii de drept civil, cât gradul redus de dificultate a întrebărilor puse la sondaj. Dacă această interpretare este valabilă, atunci necunoașterea reală a legislației este mai mare decât procentul indicat anterior (32,5 la sută ridicându-se la aproximativ 36 la sută).

Nu este lipsit de interes să se examineze mai concret cunoașterea legislației mergând la întrebări concrete, procedeu care ajută să se tragă concluzii mai veridice și totodată să se vadă și direcția activității viitoare de popularizare a legislației în mediul cercetat.

Aspecte privind cunoașterea dreptului constituțional

De-a lungul sondajului au fost întrebări la care răspunsurile exacte au atins un procentaj înalt. Totuși, nu se poate trece peste faptul că în unele cazuri, la întrebări aproape elementare, s-a înregistrat un anumit procent de răspunsuri inexacte sau „nu știu”. Cîteva exemple de acest gen:

La întrebarea: *Care este organul legislativ al R.S. România?*, pe lângă cele 88,7 la sută de răspunsuri exacte (Marea Adunare Națională), 7,5 la sută au indicat Consiliul de Miniștri, iar 3,8 la sută au recunoscut deschis că nu știu.

O situație asemănătoare se întâlnește și la întrebarea: *Cine depune candidaturile pentru alegerea deputaților în Marea*

Adunare Națională și consiliile populare ?, la care 68,8 la sută au dat răspunsul bun (Frontul Unității Socialiste), 17 la sută au răspuns eronat, iar 13,2 la sută nu au știut să răspundă.

Există o altă categorie de întrebări considerate de noi ușoare, la care au fost înregistrate răspunsuri negative la un nivel mult peste așteptări. Astfel, la întrebarea: *Care este organul local al puterii de stat?*, alături de 62,2 la sută răspunsuri exacte (consiliul popular), 32,1 la sută din răspunsuri indică, în mod greșit, comitetul executiv, iar 5,7 la sută nu știu.

Examinarea rezultatelor obținute pentru această ramură a dreptului dezvăluie că sînt încă bibliotecari și directori de cămine culturale care nu cunosc în mod satisfăcător principiile fundamentale ale construcției statului nostru socialist sau drepturile și îndatoririle cetățenești, principii consacrate de Constituția statului nostru.

Aspecte privind cunoașterea dreptului civil

Deși, potrivit procentajului general al răspunsurilor exacte, (82,7 la sută), dreptul civil este cea mai cunoscută ramură a legislației, observăm și aici lacune semnificative. Astfel, la întrebarea: *La ce vîrstă se poate căsători în mod normal o fată?*, numai 47,2 la sută din subiecți au indicat răspunsul exact (16 ani), la același nivel situîndu-se și numărul acelor care au crezut că la 18 ani, iar 3,7 la sută au indicat — „nu știu”. La întrebarea: *Trebuie ca soția să poarte în mod obligatoriu după căsătorie numele soțului?*, 15,9 la sută din cei chestionați au indicat un răspuns greșit (da).

Aspecte privind cunoașterea dreptului penal

Importanța cunoașterii dreptului penal constă în aceea că normele sale vin să dea lămuriri asupra comportamentelor care sînt incriminate ca infracțiuni, precum și asupra sancțiunilor și modului în care se stabilesc aceste sancțiuni în cazul comiterii infracțiunilor. Este de remarcă că la întrebările referitoare la această ramură a dreptului, răspunsurile înregistrate consemnează și unele erori semnificative care ar putea avea consecințe grave. Exemplul, poate cel mai grav, îl constituie răspunsurile date la întrebarea: *Începînd de la ce vîrstă o persoană care săvîrșește o infracțiune poate fi trimisă în judecată?* Răspunsul corect (14 ani) a fost înregistrat numai la 28,3 la sută (!) dintre subiecți 49,0 la sută au confundat începutul răspunderii penale cu vîrsta majoratului, 18,9 la sută au indicat în

mod eronat 16 ani, iar 3,8 la sută — „nu știu”.

Exemplul negativ poate constitui și media răspunsurilor date la întrebarea: *La ce se referă Codul penal?* Este semnificativ că la trei ani după adoptarea Codului penal de către Marea Adunare Națională, precedată de dezbateri populare deosebit de ample, numai 7,5 la sută dintre subiecți au știut că, de fapt, Codul penal se referă la infracțiuni, pierzînd din vedere împrejurarea potrivit căreia contravențiile sînt reglementate aparte prin Legea nr. 32/1968, privind contravențiile. Astfel 85 la sută din răspunsuri au indicat în mod greșit și contravențiile drept obiect al Codului penal, 7,5 la sută recunoscînd că nu știu.

Aspecte privind cunoașterea dreptului muncii

Importanța cunoașterii legislației referitoare la raporturile de muncă, la drepturile și obligațiile salariaților și ale unităților socialiste nu mai trebuie subliniată. Totuși, dintre răspunsurile date trebuie evidențiate cîteva exemple. La întrebarea: *Dacă conform dispozițiilor Codului muncii, în cazul producerii unei pagube din vina salariatului, despăgubirea datorată unității va fi integrală, reprezentînd contravaloarea totală a prejudiciului, sau este limitată la un anumit plafon, de ex. să nu depășească salariul tarifar pe 3 luni?* (răspundere integrală), numai 47,2 la sută dintre cei chestionați au răspuns bine, 43,4 la sută considerînd greșit că se aprobă răspunderea limitată, iar 9,4 la sută nu au știut. La întrebarea: *Care este organul de jurisdicție unde se poate plînge salariatul nemulțumit de faptul că unitatea i-a desfăcut contractul de muncă (de ex. pentru nerespunderea în muncă a angajaților)?*, media răspunsurilor corecte (judecătoria) este de 77,4 la sută, pe cînd 20,7 la sută indică greșit comisia de judecată din unitate, iar 1,9 la sută nu știu.

Faptul că am accentuat mai mult exemplele negative nu trebuie să ducă la o imagine deformată a situației reale. La aprecierea ei în ansamblu trebuie să se aibă în vedere că a fost investigat un grup profesional cu cele mai bune rezultate sub aspectul cunoașterii legislației, astfel că lacunele existente în însușirea ei de către bibliotecari trebuie judecate prin această prismă.

Cîteva concluzii privind orientarea popularizării legislației și a muncii de educare juridică în rîndul bibliotecarilor și al directorilor de cămine culturale

Rezultatele anchetei subliniază necesitatea unei munci stăruitoare și permanente de informare și educare juridică referitoare la întreaga legislație.

Ar fi util ca bibliotecarii și directorii căminelor culturale să citească cu regularitate *Buletinele oficiale*, mijlocul cel mai operativ și complet de difuzare a legislației.

Lectura legilor și a lucrărilor de popularizare a cunoștințelor juridice ar trebui să cuprindă trei domenii: a) legislația recent intrată în vigoare, inclusiv dezbaterile proiectelor de legi publicate; b) legi fundamentale și principii juridice de bază (de exemplu, principiile democratice ale organizării și funcționării aparatului de stat); c) actele normative legate de specificul local, de o anumită stare de evenimente, de frecvența infracțiunilor sau a contravențiilor pe plan local etc.

Atenția acordată procurării cu regularitate a publicațiilor de popularizare a cunoștințelor juridice ar trebui mai armonios imbinată cu organizarea unor dezbateri, expuneri sau consultații cu caracter juridic, pe bază de plan, în biblioteci și în cămine culturale, cu participarea unor reprezentanți ai organelor locale ale aparatului de stat (judecători, procurori etc.) sau juriști cunoscuți, acordând atenție caracterului *atractiv și interesant* al acestor manifestări.

Rezultatele anchetei sugerează însă mai mult decât necesitatea unei documentări mai ample pe linia muncii individuale. Ar fi util, credem, ca să se studieze posibilitatea includerii în formele existente de specializare (reciclare) ale bibliotecarilor și cunoașterea legislației sub două aspecte: cunoașterea legislației referitoare la specificul activității lor și cunoașterea principiilor generale ale dreptului.

Cunoașterea și respectarea legilor țării-îndatorire cetățenească fundamentală

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ
DE RECOMANDARE

13. În procesul de perfecționare a activității de dezvoltare economică-sociale este necesară promovarea cu fermitate a legalității socialiste în toate domeniile de activitate, nimeni nefiindu-i permis să se sustragă de la aplicarea legilor".

(Din Rezoluția Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale și la dezvoltarea democrației socialiste *).

Perfecționarea legislației, adaptarea ei condițiilor concrete ale fiecărei noi etape a construirii societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră reprezintă una din preocupările de seamă ale partidului și statului nostru în direcția înscrierii României pe calea progresului general. Aceste preocupări sînt traduse în fapt, în mod sistematic, printr-o acțiune continuă de îmbunătățire a legislației în toate compartimentele vieții social-politice, economice și culturale din țara noastră, pe baza indicațiilor

* În: Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19-21 iulie 1972. Buc., Editura politică, 1972, p. 461-462.

cuprinse în documentele Partidului Comunist Român, forța politică conducătoare în țara noastră.

Cunoașterea legislației României socialiste de către toți membrii societății noastre și respectarea ei de către fiecare constituie o premisă, o condiție de bază a obținerii unor rezultate tot mai bune în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, o îndatorire cetățenească de prim ordin a fiecărui membru al societății. În *Expunerea* prezentată la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 3—5 noiembrie 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Este necesar să asigurăm o bună cunoaștere a legilor, să organizăm un control permanent cu privire la realizarea lor. Orice încălcare a legilor, orice știrbire a disciplinei și ordinii dăunează desfășurării cu succes a întregii activități, intereselor întregului popor...” (**).

Popularizarea legislației în rândul maselor largi de oameni ai muncii, sprijinirea acestora în studierea, înțelegerea și însușirea legilor, precum și lămurirea populației de necesitatea cunoașterii și aplicării legislației se impun ca sarcini de cea mai stringentă actualitate ale muncii politico-educative. În momentul de față, popularizarea legislației — acțiune cu un conținut profund politic — are un caracter organizat și de intensificare și diversificare a formelor. După ce, prin *Decretul nr. 468/1971 privind unele măsuri de îmbunătățire a activității de aplicare și de popularizare a legislației*, s-a asigurat cadrul instituțional pentru popularizarea legislației, Plenara C.C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie 1973, a subliniat cu multă tărie importanța cunoașterii legislației și a stabilit un cadru organizatoric al acțiunii de popularizare a legislației.

Cunoscând sarcina bibliotecilor de toate categoriile — și cu deosebire a celor publice — de propagandă a legislației și preocupările bibliotecarilor pentru o propagandă a legislației mai eficientă și cu un conținut mai bogat, pentru educația cetățenească, pentru informarea și îmbogățirea culturii juridice a publicului cititor, prezentăm în cele ce urmează o bibliografie selectivă de recomandare pe tema culturii juridice și a cunoașterii legislației. Ne adresăm astfel biblioteca-

rilor, punându-le la îndemână un instrument de lucru care să-i sprijine atât în selectarea și alcătuirea unui fond minim de lucrări pe tema amintită, cât și în propaganda curentă a legislației, în organizarea unor acțiuni consacrate difuzării mai largi a literaturii juridice și în informarea promptă și exactă a cititorilor asupra legilor în vigoare.

În structura bibliografiei am inclus: o secțiune consacrată documentelor de partid și de stat care au creat condițiile politice și organizatorice și, respectiv, cadrul instituțional pentru popularizarea legislației; o secțiune consacrată legii fundamentale a țării și principalelor coduri de legi; în sfârșit, o secțiune cuprinzând o selecție din literatura juridică de popularizare și științifică, destinată îmbogățirii culturii juridice a cititorilor, familiarizării lor cu cele mai uzuale noțiuni juridice. În primele două secțiuni, ordonarea materialelor este cronologică, iar în ultima secțiune, alfabetică.

Nu am cuprins în această bibliografie, fiind imposibil de realizat și nefiind obiectul intențiilor noastre, o listă a legilor și decretelor în vigoare. De asemenea, nu am inclus articolele pe tema cunoașterii, popularizării și respectării legislației apărute în ziare și reviste, informarea promptă a cititorilor asupra acestor materiale revenind ca sarcină curentă bibliotecarilor.

Așa cum s-a mai expus în paginile revistei noastre (**), bibliotecarii au obligația alcătuirii unui fond de referință în domeniul legislației prin diferitele mijloace pe care le au la dispoziție: abonarea la *Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România*, partea I, achiziționarea volumelor trimestriale *Colecția de legi și decrete*, publicate de Consiliul de Stat, Colegiul redacțional al *Buletinului Oficial al Republicii Socialiste România*, precum și achiziționarea curentă a broșurilor în care sînt publicate legi (constituite în colecții ca: *Legislație economică*, *Legislație financiară*, *Legislație administrativă*, *Legislația muncii*, *ocrotirii sociale*, *Legislație civilă*, *Legislație privind organizarea de stat* etc.).

Subliniind caracterul selectiv al acestei bibliografii, recomandăm bibliotecarilor completarea ei cu alte materiale ce se înscriu în temă, aflate în bibliotecă, precum și ținerea la zi a bibliografiei cu documentele și lucrările ce vor apărea în timp, după publicarea recomandărilor noastre.

*** Vezi articolul lui Ladislau Lörincz, *Aspecte privind cunoașterea legislației de către bibliotecari*, publicat în acest număr al revistei, la p. 221—224.

** Ceaușescu, Nicolae. *Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste*. În: *Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român*. 3—5 noiembrie 1971. Buc., Editura politică, 1971, p. 59.

DOCUMENTE DE PARTID ȘI DE STAT

Ceașescu, Nicolae. Raport cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România, — 20 august 1965. In: România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste. Vol. I. Buc., Editura politică, 1968, p. 110—140.

Ceașescu, Nicolae. Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului. — 6 august 1969. Cap. III și IV. In: Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. 6—12 august 1969. Buc., Editura politică, 1969, p. 50—69.

Rezoluția Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român. In: Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. 6—12 august 1969, Buc., Editura politică, 1969, p. 471.

Ceașescu, Nicolae. Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, în cunoașterea și educația socialistă a maselor, în cunoașterea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste. 3 noiembrie 1971. In: Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român. 3—5 noiembrie 1971. Buc., Editura politică, 1971, p. 19—21, 22—24, 28, 33—35, 51—53, 55, 59, 64—65.

Decret nr. 468/1971 privind unele măsuri de îmbunătățire a activității de aplicare și de popularizare a legislației. In: Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, partea I, 7, nr. 165, 30 dec 1971.

Rezoluția Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale și la dezvoltarea democrației socialiste. In: Conferința Națională a Partidului Comunist Român. 19—21 iulie 1972. Buc., Editura politică, 1972, p. 454—465.

Promovarea și respectarea legalității socialiste. Buc., Editura politică, 1972. 151 p. (Documente ale P.C.R. Culegere sintetică).

Rezoluția Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 ianuarie—2 februarie—2 martie 1973. In: Știința, 42, nr. 9438, 4 mar 1973, p. 1, 3.

LEGEA FUNDAMENTALĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE ȘI PRINCIPALELE CODURI DE LEGI

Constituția Republicii Socialiste România. Buc., Editura politică, 1969. 32 p.

Legea fundamentală a României socialiste. Culegere de studii. Buc., Editura politică, 1966. 239 p.

Codul muncii al Republicii Socialiste România. (Legea nr. 10 din 23 noiembrie 1972). Buc., Consiliul de Stat. Secția redacțională a Buletinului Oficial și a altor publicații legislative, 1972. 70 p. (Legislație privind sănătatea, munca și ocrotirile sociale, 11).

Codul penal al Republicii Socialiste România. (Votat de Marea Adunare Națională la 21 iunie 1968). Buc., Editura politică, 1968. 191 p.

Noul cod penal și codul penal anterior. Prezentare comparativă. Buc., Editura politică, 1968. 271 p.

Codul de procedură penală al Republicii Socialiste România. (Votat de Marea Adunare Națională la 12 noiembrie 1968). Buc., Editura politică, 1968. 280 p.

Noul cod de procedură penală și codul de procedură penală anterior. Prezentare comparativă. Buc., Editura politică, 1969. 455 p.

CULTURA JURIDICĂ — LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI DE POPULARIZARE

Anca P. și Eremia, M. I. Dreptul locativ în lumina noii reglementări socialiste. Buc., Editura Academiei, 1970. 296 p.

Anghel, I. M., Deak, Fr. și Popă, M. F. Răspunderea civilă. Buc., Editura științifică, 1970. 452 p.

Antoniu, G., Popa, M. și Danes, St. Codul penal pe înțelesul tuturor. (Cuprinde și Codul penal al Republicii Socialiste România). Buc., Editura politică, 1970. 464 p.

Barasch, E. A. ș.a. Rudenia în dreptul Republicii Socialiste România. Buc., Editura Academiei, 1966. 343 p.

Barbu, C. Aplicarea legii penale în spațiu și timp. Buc., Editura științifică, 1972. 807 p.

Beccaria, Cesare. Despre infracțiuni și pedepse. Prefață de Al. Balaci. Buc., Editura științifică, 1965. 159 p.

Buia, V. Alocația de stat pentru copii. Texte legale comentate. Buc., Editura științifică, 1971. 167 p.

Cojocaru, Dragoș. Legă, legalitate, justiție, Cunoaștere, interpretare, aplicare. Buc., Editura militară, 1972. 424 p.

Cosma, Doru. Teoria generală a actului juridic civil. Buc., Editura științifică, 1969. 472 p.

Cozma, Ioan I. Reabilitarea în dreptul penal al Republicii Socialiste România. Buc., Editura științifică, 1970. 312 p.

Danes, St. Inlocuirea răspunderii penale. Buc., Editura științifică, 1970. 292 p.

Drăganu, T. Actele administrative și faptele asimilate lor supuse controlului judecătoresc potrivit Legii nr. 1/1967. Cluj, „Dacia”, 1970. 280 p.

Eminescu, Yolanda. Contractul de cercetare științifică. Buc., Editura Academiei, 1971. 259 p.

Grigoraș, J. Individualizarea pedepsei. Buc., Editura științifică, 1969. 333 p.

Ionașcu, Aurelian. Probele în procesul civil. Buc., Editura științifică, 1969. 320 p.

Ionașcu, Aurelian, Comșa, N. și Mureșan, M. Dreptul de autor în Republica Socialistă România. Buc., Editura Academiei, 1969. 355 p.

Ionescu, P. Contribuția normelor juridice la realizarea protecției muncii. Buc., Editura științifică, 1969. 204 p.

Ionescu, Victor A. Legitima apărare și starea de necesitate. Buc., Editura științifică, 1972. 231 p.

Lesvidax, Al. Contestația la executarea în materie civilă. Buc., Editura științifică, 1967. 228 p.

Lesvidax, Al. Obligația legală de întreținere. Buc., Editura științifică, 1971. 183 p.

Lupulescu, D. Dreptul de proprietate personală. Buc., Editura științifică, 1967. 255 p.

Mihăescu, D. V. Reglementarea întreruperii cursului sarcinii și infracțiunea de avort. Buc., Editura științifică, 1967. 176 p.

Mihăescu, D. V. și Rămureanu, V. Căile extraordinare de atac în procesul penal. Buc., Editura științifică, 1970. 399 p.

Mihuleac, Em. Expertiza judiciară. Buc., Editura științifică, 1971. 351 p.

Mihuleac, E. Sistemul probator în procesul civil. Buc., Editura Academiei, 1970. 489 p.

Nicolescu, V., Hentea, T. și Popescu, Em. Autoritatea tutelară. Buc., Editura științifică, 1965. 207 p.

Petrescu, Raul. Acțiunile privind statutul civil al persoanei. Buc., Editura științifică, 1968. 184 p.

Pop, T. Valorificarea creanțelor prin proprie. Buc., Editura științifică, 1972. 279 p.

Silvian, Al. și Gheorghe, Emilia. Actele de stare civilă. Buc., Editura științifică, 1969. 152 p.

Stat, democrație, legalitate. Probleme ale construcției de stat în Republica Socialistă România. Buc., Editura politică, 1968. 487 p.

Szabó Imre. Interpretarea normelor juridice. Buc., Editura științifică, 1964. 496 p.

Vălescu, Al. Recursul civil. Buc., Editura științifică, 1965. 192 p.

Veres, Nicolae. Respectarea legilor — datorie cetățenească fundamentală. Buc., Editura politică, 1968. 72 p.

Zlătescu, V. D. Garanțiile creditorului. Buc., Editura Academiei, 1970. 311 p.

Descrierea bibliografică internațională standardizată și numerotația internațională standardizată a publicațiilor — premise ale automatizării proceselor de transmitere a informației bibliografice*

(I)

Getta-Elena RALLY

Problema transmiterii informației bibliografice cu ajutorul calculatoarelor electronice preocupă în momentul de față numeroase biblioteci din lume.

O primă experiență în această direcție o constituie Proiectul MARC II (Machine Readable Cataloguing — catalog lizibil în mașină), stabilit de Biblioteca Congresului din Washington, care înregistrează pe benzi magnetice, începând din anul 1966, aproximativ 60 000 de fișe pe an, reprezentând toate cărțile în limba engleză catalogate de serviciile ei, de la 1 ianuarie la 31 de cembrie ale fiecărui an. Aceste benzi sint distribuite în momentul de față unui număr de 65 de beneficiari din Statele Unite, Canada, Europa și Extremul Orient.

Dar convertirea în mașină a fișelor provenite din diferite cataloage și bibliografii, redactate cel mai adesea după reguli ce se deosebesc între ele, reclamă în primul rând precizarea riguroasă a elementelor care urmează să fie manipulate, stabilirea ordinii în care ele trebuie să fie reproduse și găsirea unui procedeu sigur de identificare a fiecărui element separat pentru operațiile mașinii și prelucrare.

Cataloagele de bibliotecă și bibliografiile naționale curențe sint principalele mijloace de comunicare a publicațiilor, servind totodată și pentru producerea notițelor lizibile în mașină. Iată de ce a fost necesar să se ajungă la un acord

asupra unui sistem internațional de standardizare a notițelor descriptive ale fișelor de catalog sau figurind în bibliografiile naționale.

Pe de altă parte, producția și distribuția publicațiilor fiind în creștere continuă, a fost necesar să se stabilească, de asemenea, un acord asupra unui sistem internațional de numerotație care să permită o identificare mai ușoară decât identificarea prin alte elemente bibliografice tradiționale, a oricărei publicații din producția mondială de tipar. Aceste acorduri și-au găsit expresia în recomandările ISBD (*Descrierea bibliografică internațională standardizată a cărților*), ISBDS (*Descrierea bibliografică internațională standardizată a publicațiilor în serie*) și ISBN (*Numărul internațional standardizat al cărții*). Primele două au fost emise de Federația Internațională a Asociațiilor de Bibliotecari (FIAB), ultima — de Organizația Internațională de Standardizare (ISO). Aceasta pregătește în prezent o a patra recomandare: ISSN (*Numărul internațional standardizat al publicațiilor în serie*).

ISBD și ISBDS sint produse ale șirului de activități generate de Conferința internațională de catalogare, ținută la Paris în 1961.

Această conferință, prima din istoria catalogării consacrată internaționalizării principiilor de descriere a publicațiilor, a avut un scop limitat. Ea nu a căutat să alcătuiască o instrucțiune completă de catalogare și nici măcar să rezolve numeroasele probleme ridicate de transcrierea tuturor elementelor intrând în componența fișelor de catalog.

* Comunicare prezentată la Simpozionul „Biblioteca modernă — educație și informație”, organizat de Asociația bibliotecarilor din Republica Socialistă România și Biblioteca Centrală de Stat, la București, în 26—27 decembrie 1972.

Conferința de la Paris, așa cum se arată în Expunerea sa de principii, a avut în vedere numai alegerea și forma vedetelor și a cuvintelor de ordine în catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime și în liste bibliografice. Cu alte cuvinte, ea s-a ocupat exclusiv de elementele cu funcții organizatorice ale fișelor cărților — vedetele și cuvintele de ordine —, elemente care determină ordinea așezării fișelor în cataloage și în bibliografii.

Dar orice fișă destinată cataloagelor sau bibliografiilor se compune din două părți: vedeta și notița descriptivă.

Notița descriptivă cuprinde **elementele principale**: titlul, subtitlul, indicația autorului, indicația ediției, datele publicării, caracteristicile cantitative, datele de antetitlu, precum și **elementele complementare**: adnotarea și observațiile, indispensabile pentru identificarea unei publicații și distingerea ei de o altă publicație. În majoritate, aceste elemente se găsesc, după cum se știe, pe pagina de titlu.

ISBD prevede principiile privitoare la redactarea notiței descriptive a cărților într-o formă-tip.

Recomandarea a fost elaborată de un grup de lucru, desemnat de înlăturarea expunțiilor în cataloage, ținută la Copenhaga în 1969, grup de lucru prezidat de A. J. Wells, editorul bibliografiei naționale britanice, și având ca secretar pe Michael Gorman, șeful catalogării aceleiași bibliografii.

Ea are ca punct de plecare studiul întreprins de Michael Gorman asupra unui număr de opt bibliografii naționale curente, studiu prezentat în 1967 organizațiilor UNESCO și FIAB și în care erau arătate deosebirile ce existau între bibliografiile examinate și se propunea un sistem internațional de reproducere a datelor bibliografice.

Textul final al ISBD, precedat de trei anteproiecte, a fost adoptat la a 37-a Sesiune a Consiliului general al organizației FIAB, ținută la Londra în 1971. El a fost publicat de Comitetul de catalogare al acestei organizații în octombrie 1971 la Londra și însumează 32 de pagini.

★

În Cuvîntul introductiv semnat de A.H. Chaplin, președintele comitetului menționat mai sus, se arată de la început că *Descrierea bibliografică internațională standardizată* este recomandată bibliografiilor naționale și organizațiilor naționale de cataloage.

ISBD are deci ca prim scop să exercite acțiunea de reglementare a alcătuirii notiței descriptive a fișei naționale definitive a unei cărți.

Prin fișă definitivă a unei cărți se înțelege o fișă care satisface toate cerințele catalogării (completudinea, exactitatea, claritatea, justificarea, compensarea, uniformitatea), fișă al cărei text, o dată stabilit, nu va suferi ulterior nici o schimbare.

O atare fișă nu poate fi decât fișa produsă de o organizație națională de catalogare și care poate servi drept bază pentru cataloagele și bibliografiile din țara respectivă, ca și pentru schimbul internațional de informații bibliografice. Fiind destinată unor întrebări variate, această fișă trebuie să fie completă și standardizată.

Cuvîntul introductiv arată apoi că ISBD stabilește elementele pe care trebuie să le cuprindă o notiță descriptivă, prevede o ordine fixă a elementelor — considerată mai importantă decât transcrierea acestor elemente în ordinea exactă de pe pagina de titlu —, specifică un sistem de punctuație pentru a separa și lega diferitele elemente, punctuație menită să distingă fiecare element de un altul și fiecare subelement în cadrul fiecărui element în parte.

Prin această normă, ISBD urmărește trei scopuri:

- să creeze posibilitatea schimbului de fișe provenite din diferite surse interșanabile;
 - să înlesnească interpretarea datelor peste barierele lingvistice;
 - să ușureze convertirea fișelor într-o formă lizibilă în mașină.
- Cuvîntul introductiv precizează mai departe că ISBD a fost conceput pentru următoarele activități bibliografice:
- cataloagele de bibliotecă;
 - anunțurile noilor publicații;
 - achiziționarea și distribuirea publicațiilor;
 - manipularea lor în librării și în comerțul de carte.

De aceea, ISBD cuprinde elemente care sînt esențiale pentru una sau alta din aceste activități, dar nu în mod necesar pentru toate. Pentru scopuri particulare, trebuie să fie operată o selecție a elementelor cuprinse în notița descriptivă standardizată completă.

Pentru același motiv, ISBD nu conține nici o indicație privitoare la vedeta sub care trebuie să apară notița descriptivă în catalog sau în altă listă bibliografică. După cum se subliniază în Cuvîntul introductiv, vedetele trebuie să fie redactate în acord cu scopurile listei respective și cu împrejurările în care ele sînt redactate. Pentru majoritatea listelor alfabetice, vedeta va fi determinată de regulile de catalogare bazate pe *Expunerea de principii* a Conferinței internaționale de catalogare de la Paris.

La începutul lui 1972, ISBD a fost comunicată bibliografiilor naționale și organizațiilor naționale de catalogare, care vor trebui să notifice comitetului de catalogare mai sus-citat adeviziunea lor sau motivele pentru care nu sînt de acord cu prevederile *Recomandării*.

De asemenea, ISBD va fi supusă Organizației Internaționale de Standardizare (ISO), în vederea publicării ei ca recomandare ISO, pentru a fi prezentată din nou tuturor bibliografiilor naționale și organizațiilor naționale de catalogare, în speranța că acestea o vor accepta fără întîrziere.

Adoptarea ei de către o bibliografie națională, ca primă sursă a informației asupra producției naționale de tipar, implică folosirea ISBD în toată întinderea ei. Acceptarea ei de către alte colectivități implică folosirea formei și ordinii

prescrise de ISBD pentru elementele selectate de către aceste colectivități ca potrivite scopurilor fiecăreia dintre ele.

Pînă în prezent, ISBD a fost aplicată de două bibliografii naționale curente: *British National Bibliography* (Marea Britanie) și *Deutsche Bibliographie* (Republica Federală Germania). *Bibliographie de la France* a acceptat, de asemenea, principiile ISBD **).

Relevăm faptul că o parte din cei consultați în timpul pregătirii *Recomandării*, în special serviciile bibliografice naționale, care au introdus sau intenționează să introducă metodele calculatoarelor electronice pentru alcătuirea bibliografiilor naționale, consideră standardizarea internațională a notiței descriptive ca o chestiune de primă urgență.

**) Au fost aplicate de la 1 ianuarie 1973.

Pentru scopurile ISBD, sînt folosite următoarele DEFINIȚII:

ZONĂ	O secție mai mare a ISBD.
AVANTITLUL	Un alt titlu, care se găsește înaintea titlului propriu pe pagina de titlu sau în zona paginii de titlu, înaintea titlului propriu.
TITLUL PROPRIU	Principala numire distinctivă (caracteristică) a publicației, în afară de orice titlu paralel sau de alte titluri.
TITLUL PARALEL	Titlul propriu în altă limbă.
ALTE TITLURI	Alte titluri aparînd în publicație, în afara titlului propriu sau a titlurilor paralele.
INDICAȚIA AUTORULUI (INDICAȚIILE AUTORILOR)	Mențiunea sau mențiunile privitoare la autorul sau la autorii publicației ori la alte persoane sau colectivități legate de crearea publicației ori de conținutul intelectual și artistic al publicației.
EDIȚIE	O apariție a unei publicații conținînd schimbări semnificative față de aparițiile precedente.
LOCUL PUBLICĂRII	Orașul în care editorul își are sediul.
EDITOR	Colectivitatea (incluzînd și editurile de stat care răspund de distribuirea publicațiilor) sau persoana care răspunde de apariția publicațiilor.
TIPOGRAF	Colectivitatea sau persoana care răspunde de procesele fizice ale producției publicației.
PAGINĂ	O față a unei foi. Dacă foaia este tipărită pe ambele fețe, publicația este descrisă în termeni de pagini.
FOAIE	O filă constînd din două pagini. Dacă o față a unei foi este albă, publicația este descrisă în termeni de foi.
ILUSTRAȚIE	Orice imagine grafică aparînd pe o pagină sau pe o foaie din interiorul publicației.

**MATERIAL
INSOȚITOR**

Publicații suplimentare, ca atlase, vocabulare etc., și materiale nelivresți suplimentare, ca discuri, filme etc., cind acestea urmează să fie folosite în legătură cu publicația și trebuie să fie păstrate împreună cu publicația.

**INDICAȚIA
DE
COLECȚIE**

O mențiune arătînd că publicația formează o parte a unei grupări de publicații cu un titlu individual, avînd un titlu comun și, în mod normal, fiind publicată de același editor.

ELEMENTELE DESCRIPTIVE sînt distribuite în 7 zone :

1. ZONA TITLULUI ȘI A INDICAȚIEI AUTORULUI. Cuprinde: titlul propriu, titlurile paralele, alt titlu (alte titluri), subtitlul și indicația autorului (indicațiile autorilor).

2. ZONA EDIȚIEI. Cuprinde: indicația ediției și indicația autorului (autorilor) legat (legați) de ediție (autorii secundari: editorul științific sau redactorul unei ediții noi, ilustratorul unei ediții noi, prefațatorul unei ediții noi).

3. ZONA ADRESEI. Cuprinde: locul publicării și numele editorului, data publicării, locul tipăririi și numele tipografului.

4. ZONA COLAȚIUNII. Cuprinde: numărul volumelor și / sau numărul paginilor, indicația ilustrației, formatul și materialele însoțitoare.

5. ZONA COLECȚIEI. Cuprinde: instituția sau organizația, colecția, seria bibliotecă (ceea ce numim noi antetitlu).

6. ZONA NOTELEOR (OBSERVAȚIILOR).

7. ZONA NUMĂRULUI INTERNAȚIONAL STANDARDIZAT AL CĂRȚII (ISBN), A LEGĂTURII ȘI A PREȚULUI.

Unele **SEMNE DE PUNCTUAȚIE** sînt comune tuturor zonelor. Acestea sînt:

a. Parantezele drepte ([]). Sînt folosite pentru a indica orice intercalare.

b. Trei puncte (...). Sînt folosite pentru a indica omisiunile din anumite arii.

c. Fiecare zonă a ISBD este separată de următoarele printr-un punct și o linie (.—). Linia are cite un spațiu de fiecare parte a ei.

d. Pentru explicații, parantezele rotunde () sînt folosite peste tot în ISBD în diferite scopuri.

Simbolurile folosite în punctuație sînt semnele obișnuite de punctuație, în plus semnul egalității (=) și bara diagonală (/). Semnul egalității (=) este folosit întotdeauna și numai pentru a separa titlurile paralele de titlul propriu. Bara diagonală este folosită întotdeauna pentru a separa indicația autorului (indicațiile autorilor) de titlu (titluri) sau de indicația ediției. Aceste simboluri sînt întotdeauna urmate de un spațiu, în scopul distingerii lor de alte asemenea simboluri apărînd în titluri.

Ordinea semnelor de punctuație și aplicarea lor este următoarea:

Titlul propriu = titlul paralel: alt (alte) titlu (titluri) / indicația autorului (indicațiile autorilor). — Indicația ediției / indicația autorului secundar (indicațiile autorilor secundari). — Locul publicării: numele editorului, data publicării (locul tipăririi: numele tipografului). — Numărul volumelor și / sau numărul paginilor: indicația ilustratorului; formatul și materialele însoțitoare.

(Colecția)

Note (Observații)

ISBN Legătura: prețul

Cînd, prin paragrafare sau tipărire, fiecare zonă este clar separată de o alta, semnul punct și linie (.—) trebuie să fie înlocuit cu un punct (.)

În partea a doua a articolului vor fi

examine problemele legate de descrierea bibliografică internațională a publicațiilor în serie (ISBDS) și de numărul internațional standardizat al cărții (ISBN).

CRONICA

ECOURI INTIRZIATE LA „LUNA CĂRȚII LA SATE”

Cea de-a 13-a ediție a acestei manifestări a prilejuit Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Arad, în colaborare cu Comitetul județean U.T.C. și Uniunea județeană a cooperativelor de consum, editarea unui Calendar al acțiunilor politico-educative organizate pe cuprinsul acestui județ, între 1 și 28 februarie 1973. Un spațiu aparține în cadrul acestui program-calendrar il dețin acțiunile desfășurate în bibliotecă: expoziții de carte social-politică, agrozotehnică sau beletristică, expuneri pe teme de larg interes, întâlniri cu scriitorii și cu membri ai unor circuli literari locale (dintre care se rețin întâlnirile cu poeții țărani ale căror versuri au fost editate de Centrul județean de îndrumare a creației populare în volumul 5 poeți țărani din județul Arad), consfățuirii cu cititorii pe marginea unor lucrări cu tematică agrozotehnică sau de natură tineretului. Ideea editării unui asemenea Calendar răspunde unor multiple cerințe, cum ar fi: facilitarea îndrumării și coordonării acțiunilor planificate de către organele de resort, largă popularizare a diferitelor manifestări în rândurile publicului interesat, precum și informarea reciprocă a bibliotecarilor, a altor activiști culturali, cu privire la tematica acțiunilor de propagandă organizate în diferite comune, cu privire la modalitățile de tratare a acestora.

*

Afișul editat de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Hunedoara, folosind, firesc, drept element ilustrativ cartea și fiacără simbolică a cunoașterii, reflectă, în mod selectiv, acțiunile organizate cu prilejul Lunii cărții la sate pe teritoriul județului. Reținem și noi concursurile „Cine citește, cunoaște” pe tema „Societatea socialistă multilateral dezvoltată” și seriile literare cu tema „Munca — cheia fericirii omului”, organizate în diferite comune în Săptămâna cărții social-politice; consfățuirile cu cititorii și seriile de întrebări și răspunsuri, pe marginea unor lucrări de agrozotehnică, organizate în cadrul Săptămânii cărții agrozotehnice; sezațiile literare, întâlnirile cu scriitorii sau cu membrii cercurilor și cercurilor literare care flintează în județ, prilejuite de Săptămâna cărții beletristice, și, în fine, concursul „Cine citește, cunoaște” pe tema „Cu scriitorii prin țară” și consfățuirile cu cititorii asupra cărților Cum ne comportăm acasă, pe stradă, în societate și Momente și portrete de neuitat, care, în cadrul Zilelor cărții pentru tineret, au încheiat bogatul program de acțiuni prilejuite de Luna cărții la sate pe meleagurile hunedorene.

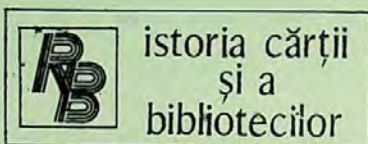
Vineri, 26 Ianuarie a.c., a avut loc prima ședință din acest an a Cercului de referate și comunicări al bibliotecarilor și documentariștilor din București.

Deși lipsa unor măsuri organizatorice adecvate a dus continuu la scăderea frecvenței și numărului participanților, cercul a prilejuit și de această dată prezentarea unor cercetări de mare actualitate realizate la un nivel științific remarcabil. Înfrățind cercetările sale privind „Realizări recente în domeniul unor sisteme internaționale de informare pentru educație și învățământ: E.U.D.I.S.E.D. și ERIC”, Florica Ganea a insistat asupra implicațiilor multilaterale pe care le are asupra învățământului și educației, implementarea sistemelor perfecționate, bazate pe o tehnică avansată și cooperare dirijată. Cea de-a doua comunicare susținută de Petruța Dumitrescu a avut o temă destul de rar abordată printre bibliotecari și anume „Cultura pe disc”. Pledind pentru extinderea ariei de penetrație și de utilizare metodică a discului în activitatea cultural-educativă, autoarea și-a încheiat expunerea cu foarte bine alese ilustrații sonore folosind discuri cu muzică de prestigiu și mare forță educativă. Au participat la discuții: Eleonora Popescu (necesitatea reluării într-un cadru mai larg a expunerii privind „Cultura pe disc”), dr. Tr. Prodan (organizarea informării și documentării în domeniul educației și învățământului are implicații naționale și trebuie să se sprijine pe asimilarea experienței avansate; rolul mijloacelor audio-vizuale în bibliotecile de învățământ), Valeriu Moldoveanu (interesul suscitat de cele două comunicări; ar fi util un ciclu de conferințe experimentale bazate pe folosirea largă a mijloacelor audio-vizuale), Radu Stan (tematica și nivelul cercului de referate și comunicări se dovedesc de un interes major; comunicările prezentate au înfrățit aspecte de stringentă actualitate). Ședința cercului, la care au participat 20 de bibliotecari și documentariști, a fost condusă de Valeriu Moldoveanu, director adjunct al Centrului de documentare și informare al C.C.E.S., și Radu Stan, șeful Secției muzicale a B.C.S.

I. S.

În ședința Cercului de referate și comunicări al Asociației bibliotecarilor — filiala Cluj din luna martie 1973 au fost prezentate comunicările: „Indicele bibliografic-analitic al revistei «VIITORUL SOCIAL» (1907-1908; 1913-1914) — referent Ecaterina Cădăriu, bibliotecar principal la Biblioteca centrală universitară Cluj, și Biblioteca lui Gheorghe Lazăr prezentată de Teodor Mihăilescu, directorul Bibliotecii Institutului politehnic Cluj. Ecaterina Cădăriu a prezentat succint considerații despre sine din cercetarea care a dus la întocmirea Indicelui bibliografic analitic al revistei Viitorul social, subliniindu-i conținutul major, ca organ teoretic și științific de luminare a conștiințelor, de critică și de luptă a clasei muncitoare pentru libertate și dreptate. Din însușirea colaboratorilor revistei și a temelor abordate, rezultă valoroasa sa contribuție a acestei reviste la promovarea ideilor înaintate ale socialismului în țara noastră. Indicele pune la dispoziția cercetătorilor mișcările social-muncitorești din țara noastră un prețios material informativ. Lucrarea a fost elaborată ca un omagiu adus aniversării a nouă decenii de la moartea genialului teoretician al revoluției socialiste — Karl Marx. Teodor Mihăilescu a expus câteva date interesante privind conținutul bibliotecii lui Gheorghe Lazăr, relevând aspectul său științific, oglindit în publicații de matematică, fizică, ogândind în publicații de strategie etc., corelând parțial educația lui Gheorghe Lazăr cu activitatea sa revoluționară, ca adept și susținător al revoluției lui Tudor Vladimirescu.

Elena MOSORA

În anul 1970, cu ocazia comemorării a 300 de ani de la moartea lui I. A. Comenius (Komenský), Editura Academiei din Budapesta a editat în facsimil versiunea latino-maghiară a lucrării sale *Orbis sensualium pictus*, tipărită la Brașov în anul 1675.

Orbis pictus este una din cele mai importante și semnificative lucrări didactice a lui Comenius. Ea a avut o largă răspundere în întreaga lume, fiind considerată mult timp cea mai bună și totodată cea mai frumoasă carte de școală pusă la îndemina copiilor. A fost mult apreciată de cele mai luminate capete ale secolelor XVII—XIX (Leibnitz, Goethe, Ușinski, Pirogov etc.). Nu este lipsită de semnificație statistică întocmită de comenologul dr. Kurt Pilz, într-o lucrare bibliografică dedicată acestui manual¹⁾, în care identifică 245 de ediții, în 20 de limbi, printre ele 125 bilingve, 50 trilingve și 50 în patru limbi.

Orbis pictus a fost elaborat de către I. A. Comenius între anii 1650 și 1654, când a activat la Sarospatak (Ungaria), unde a funcționat ca profesor la colegiul reformat. În cadrul străduințelor sale de a realiza în practica școlară concepția sa filozofică și pedagogică Comenius a urmărit să pună la îndemina învățătorilor și profesorilor un astfel de manual care să înlesnească cunoașterea „adeverată”, „perfectă” și „clară” a realității, oferind prin text și imaginile care-l însoțesc „un tablou fidel și unitar al întregii lumi”. *Orbis pictus* constituie o adevărată enciclopedie ilustrată pentru copii, care era menită să cuprindă, în intenția autorului, imaginile și denumirile tuturor lucrurilor fundamentale din lume și ale activităților umane. Comenius revine de repetate ori la denumirea „LUCIDARIUM” („purător de lumină”) sau „VIA LUCIS” („calea luminii”), așa cum apare și în titlul paginilor de probă din 1653. Consider că merită să fie relevată și indicația lui Comenius din prefața lucrării, trecută de multe ori cu vederea: „Cartea să fie pusă la îndemina copiilor ca să se delecteze după propria lor dorință, contemplând figurile și familiari-zindu-se cu ele, chiar și acasă, înainte de a fi trimiși la școală”.

Cartea era destinată și însușirii limbii latine, dar mai ales a limbii materne, reflectând procesul de afirmare a studiu-lui limbii naționale în școli.

Se știe că Janus Comenius nu a reușit să-și publice lucrarea în perioada activității sale de la Sarospatak, probabil și din cauza lipsei unor gravori și a mijloacelor tipografice corespunzătoare. Au fost tipărite totuși câteva „coli de probă”, cunoscute sub denumirea de „LUCIDARIUM”. Ele au fost găsite de către prof.

 **VECHE
TIPĂRITURĂ
BRAȘOVEANĂ
EDITATĂ
ÎN FACSIMIL**

Prof. Tiberiu TRUTZER

Georg Turnbull de la Universitatea din Sheffield, printre scrierile lui Samuel Hartlieb aflate în posesia lordului Delmore din Londra, și publicate de el în revista pragheză *Acta Comeniana* (1957). Mai târziu, în 1965, în copertele unei cărți religioase tipărite la Sarospatak au mai fost găsite patru pagini de probă. Cele mai multe argumente pledează în favoarea afirmației că aceste pagini de probă au fost tipărite la Sarospatak în anul 1653. Prima ediție completă din *Orbis pictus* a fost publicată la Nürnberg în anul 1658 la vestita tipografie a lui Michael Enditer.

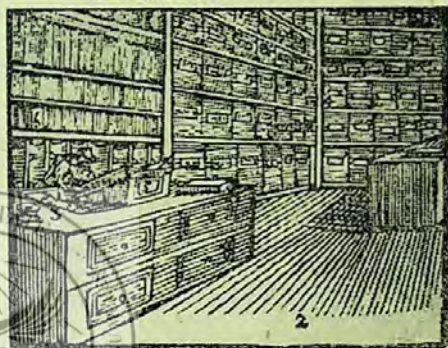
Este cunoscut faptul că numeroase lucrări ale lui Comenius au fost publicate, încă în timpul vieții lui și în general la mic interval, în diferite orașe din Transilvania. Între acestea, Brașovul ocupă un loc de frunte. Astfel, numai între anii 1638 și 1683 cunoscuta lucrare a lui Comenius *Janua linguarum reserata...* a fost tipărită de cinci ori la Brașov, iar *Vestibulum* de două ori.

Prima ediție transilvăneană cunoscută pînă în prezent din *Orbis pictus* a fost cea tipărită la Sibiu, în limbile latină și germană, în 1672, de către Stepjanum Jungling.

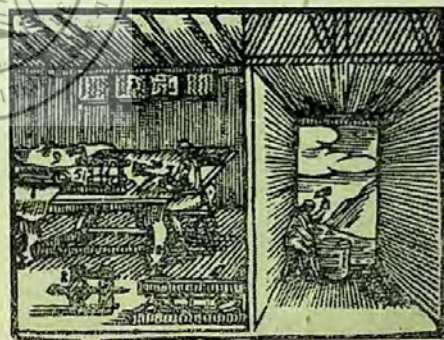
În 1675, la Brașov sînt publicate două versiuni bilingve ale lucrării: una latino-germană și alta latino-maghiară, în tipografia lui P. Phannenschmied. Ele constituie primele ediții complete din Transilvania ale acestei opere ilustrate cu 151 de gravuri. Între cele două variante există unele mici deosebiri în menționarea tiparului și a gravurii. În versiunea latino-germană este menționat: „Typis et Figuris Petri Phannenschmiedii excudit Nicolaus Molitor“, iar în versiunea latino-maghiară: „Typis et Sumptibus Petri Phannenschmiedii, impressit Nicolaus Molitor“. Deci „figuris“ (cu figurile) dispare, fiind înlocuit cu „sumptibus“ (pe cheltuiala lui P. Phannenschmied), iar cuvîntul „excudit“ (gravat) este înlocuit cu „impressit“ (tipărit). Aceasta a produs unele incertitudini în privința atribuirii lui Molitor a executării exclusive a gravurilor, deși literatura comenologică, aproape în unanimitate, i le atribuie lui. Este cert că xilografurile au fost făcute în tipografia brașoveană. Textul și gravurile din această versiune latino-maghiară (1675) urmează, în general, ediția din 1669 din Nürnberg, prima ediție din *Orbis pictus* cu text în limba maghiară, față de care este însă mult corectată, mai ales sub aspectul ortografiei. În ceea ce privește gravurile, ele constituie imaginea „în oglindă“ (inversă) a acelor din ediția din Nürnberg, cu unele modificări.

1. Tipografie

2. Bibliotecă

3. Legătorie de cărți

4. Mașini de ridicat

5. Jocuri de copii

Claritatea gravurilor dovedește că xilografurile nu au fost cumpărate uzate din străinătate. Ele au fost opera unor meșteri autohtoni, care ar fi putut fi Molitor sau alți meșteri anonimi, ajutați de el. Pe lângă calitățile artistice ale gravurilor remarcăm și tendința de a imprima unele elemente locale. De exemplu, la gravura care însoțește capitolul *Țara și regiunea*, recunoaștem relieful Transilvaniei sau, în conturarea cetății, xilografurile redă stilul cetății Brașovului. Ar fi bine ca aceste gravuri să fie studiate sub aspect artistic pentru a putea fi încadrate la locul corespunzător în istoria artei, așa cum s-a procedat și cu gravurile din edițiile operei *Orbis pictus* apărute în alte țări.

Despre Petrus Phannenschmied știm că este originar din Brașov, a absolvit clasele școlii latine din localitate, a fost preot luteran al bisericii principale din Brașov. Între anii 1672 și 1677 a închiriat tipografia din Brașov, după moartea lui fiind ținută în continuare, de către soția sa pînă în anul 1685.

6. Alergarea ca sport

Despre Nicolaus Molitor (Müller) se știe că între anii 1657 și 1702 a fost angajat al tipografiei brașovene. Originar din Cehia, a făcut parte sau a avut legături cu comunitatea „Fraților Boemi” a cărui conducător și episcop a fost Comenius. În Brașov a participat la viața obștească și culturală a orașului. A avut înclinații poetice și a iubit natura și oamenii regiunii brașovene, cîntînd în poeme întinse orașul Brașov și istoria acestuia. Timp de aproape cinci decenii tipăriturile brașovene au purtat inscripția: „expressum manibus Nicolai Molitoris”, sau: „gedruckt durch Nicolaum Müllern”²⁾.

Reproducerea în facsimil a ediției brașovene din *Orbis pictus* s-a executat după un exemplar păstrat la Biblioteca Națională Séchényi din Budapesta (sub cota R.M.K. I 1173/a), care în secolul al XVIII-lea a aparținut mănăstirii franciscane din Levoča, fiind folosit ca manual la gimnaziul franciscan din acest oraș, așa cum rejeșe din numeroasele însemnări în limbile latină și maghiară de pe coperte. La începutul secolului al XX-lea a trecut în biblioteca cunoscutului bibliofil român Iuliu Todorescu și de acolo în 1919, la Biblioteca Séchényi.

Ediția facsimil, realizată în condiții grafice excelente, sub supravegherea științifică a lui Mészáros István, legată în piele, a fost tipărită în 1400 de exemplare pe hirtie ofset de 100 grame. Ea este însoțită de o anexă, în trei limbi (latină, engleză și maghiară): „Johannis Amos Comenii Orbis Sensualium Pictus. De editione Coronensi, in Transylvania, 1675. In Aedibus Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapestini”.

Facsimilarea acestei tipărituri brașovene constituie fără îndoială un remarcabil eveniment editorial cu atât mai mult cu cît s-au păstrat puține exemplare originale. În afară de exemplarul menționat din Biblioteca Séchényi, din Budapesta, mai sînt cunoscute pînă în prezent cite un exemplar la Biblioteca centrală universitară din Cluj (fondul Muzeului ardeleanesc); Biblioteca Muzeului Brukenthal din Sibiu; Biblioteca universitară din Budapesta și un exemplar incomplet la Biblioteca universitară din Olmütz³⁾. Din versiunea lătino-germană a ediției brașovene din 1675 se păstrează un exemplar în Arhiva istorică a Comunității evanghelice „C. A. Honterus” din Brașov. Desigur, cercetările ulterioare ar mai putea scoate la iveală și alte ediții.

NOTE

¹⁾ Piltz, Kurt. *Die Ausgaben des Orbis Sensualium Pictus. Eine Bibliographie.* Nürnberg, 1967. 447 p.

²⁾ Cf. Tontsch, Herman. *Die Honteruspresse im 400 Jahren.* Brașov, 1933, p. 39-46.

³⁾ Cf. Piltz, Kurt. *Op. cit.*, p. 125-126.

Date generale

După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, biblioteconomia sovietică s-a dezvoltat într-un ritm impetuos: rețeaua de biblioteci înființată după victoria sovietelor a reclamat cu necesitate constituirea unei armate de bibliotecari cu înaltă calificare, bine instruiți din punct de vedere profesional.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice și guvernul sovietic, care au avut permanent în atenție problemele instruirii bibliotecarilor, au luat o serie de măsuri importante cu privire la organizarea și perfecționarea pregătirii profesionale a bibliotecarilor. *Hotărârea C.C. al P.C.U.S. cu privire la situația și măsurile de îmbunătățire ale biblioteconomiei* din anul 1959 a exercitat o influență deosebit de mare asupra instruirii bibliotecare: în această hotărâre sînt prevăzute principalele direcții de dezvoltare ale perfecționării activității de bibliotecă și ale pregătirii cadrelor de bibliotecari, în consens cu sarcinile decurgînd din crearea bazei tehnico-materiale a comunismului și creșterea nivelului economic și cultural al oamenilor muncii.

În anii celui de-al 8-lea Plan cincinal, au fost obținute succese remarcabile și în domeniul biblioteconomiei: numărul cititorilor a crescut cu peste 20 de milioane și a atins în prezent cifra de 180 de milioane. S-a dezvoltat simțitor rețeaua de biblioteci academice, de învățămînt superior, sindicale, publice rurale, nu numai în raioanele centrale, ci și în republicile Asiei Centrale. Numai în sistemul Ministerului Culturii au fost înființate, în această perioadă, peste 16 100 de noi unități bibliotecare, iar peste 12 000 de biblioteci au fost mutate în localuri nou construite.

A crescut simțitor numărul cadrelor de bibliotecari, iar componența lor s-a îmbunătățit: în anii ultimului cincinal au fost încadrați în biblioteci 21 000 de absolvenți cu pregătire superioară de specialitate și 47 000 de absolvenți ai unor școli medii biblioteconomice. În prezent, în U.R.S.S. primesc anual diploma de absolvire aproximativ 5 000 de bibliotecari cu pregătire superioară și peste 12 000 cu pregătire medie. O atenție specială a fost acordată problemelor creșterii continue a nivelului muncii în bibliotecile de toate categoriile, tendință reflectată în *Directivele Congresului al XXIV-lea al P.C.U.S. privind cel de-al 9-lea Plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S. în anii 1971-1975*, directive care prevăd că „este necesar ca, și de acum înainte, activitatea bibliotecară să fie supusă perfecționării, ținînd către satisfacerea maximă a nevoilor spirituale ale poporului“.

biblioteci
de peste
hotare

Pregătirea cadrelor de bibliotecari în U.R.S.S.*

Prof. E. Ja. ZAZERSKIJ
rectorul Institutului
de cultură „N.K. Krupskaja”
din Leningrad

*) Publicăm în cele ce urmează, în formă rezumată, articolul pe care, cu deosebită amabilitate, rectorul Institutului de cultură din Leningrad „N. K. Krupskaja”, înființat în anul 1918, ni l-a pus la dispoziție.

În prezent, pregătirea cadrelor de bibliotecari se realizează în Uniunea Sovietică în 10 școli tehnice de bibliotecă, în 100 de secții de biblioteconomie din cadrul școlilor cu profil cultural, în 11 institute superioare de cultură, în filialele institutelor de cultură din orașele Tambov, Kazan, Orel, în 12 secții de biblioteconomie ale universităților și institutelor pedagogice. De asemenea, cele mai mari biblioteci științifice din Uniunea Sovietică (Biblioteca de stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin” din Moscova, Biblioteca de stat publică „M. E. Saltîkov-Șcedrin” din Leningrad, Biblioteca Academiei de Științe a U.R.S.S.) își au sistemul lor de cursuri pentru specializare în biblioteconomie a lucrătorilor cu pregătire superioară de alte profiluri.

În școlile tehnice de bibliotecari și în secțiile de biblioteconomie din cadrul școlilor cu profil cultural sînt primii, de regulă, elevii cu pregătire medie incompletă. Durata școlarizării este de 3 ani, timp în care elevii învață discipline de cultură generală la nivelul școlii medii complete și discipline biblioteconomice și bibliografice. Absolventului i se înmânează o diplomă de bibliotecar cu calificare medie.

Pentru a fi admis ca student într-un institut de cultură, se cere o pregătire medie completă și trecerea unor examene de admitere. Durata studiilor este de 4 ani pentru secția la zi și de 5 ani pentru cursul seral și fără frecvență. La admitere sînt preferați candidații cu stagiu în muncă, iar la cursurile serale sau fără frecvență sînt primiți cu precădere lucrători din bibliotecă. Institutele de cultură acordă absolvenților diploma de bibliotecar-bibliograf cu calificare superioară.

În cadrul facultăților de biblioteconomie din institutele de cultură funcționează 3 secții: 1) secția de bibliotecă publice și științifice; 2) secția de bibliotecă pentru copii și școlare; 3) la Moscova, Leningrad și Harkov — secția de bibliotecă tehnice și economice. În anul 1972, secțiile de bibliotecă tehnice și economice din institutele de cultură din Moscova și Leningrad au fost transformate în facultăți pentru bibliotecă speciale.

În cadrul aceluiași institut de cultură din Moscova și Leningrad funcționează și aspirantura, care pregătește cadre pedagogice pentru institutele de învățămînt superior cu profil cultural. La aspirantură sînt primiți bibliotecari cu pregătire superioară, cu un stagiu de muncă în bibliotecă de minimum 3 ani, care promovează examenele de admitere și prezintă un referat scris pe o temă de biblioteconomie sau de informatică-bibliografie. Stagiul de aspirantură este de 3 ani pentru secția cu scoatere din producție și de 4

ani pentru secția fără frecvență, timp în care aspirantul trebuie să promoveze 4 examene și să-și susțină disertația. La sfîrșitul aspiranturii, acestuia îi este acordat titlul de candidat în științe pedagogice, specialitatea biblioteconomie și bibliografie. În unele cazuri, institutele de cultură din Moscova și Leningrad au dreptul de a admite și susținerea unor disertații de doctorat.

La terminarea ciclului de învățămînt, absolvenții de toate gradele sînt repartizați în bibliotecă de diverse tipuri sau în instituțiile de învățămînt în calitate de profesori la discipline speciale.

Ca și multe alte institute de învățămînt superior din Uniunea Sovietică, și institutele de cultură participă la pregătirea specialiștilor cu pregătire superioară din alte țări și acordă asistență de specialitate pentru calificarea persoanelor cu pregătire superioară nebibliotecară. Pregătirea studenților și a specialiștilor străini se desfășoară pe baza unui plan de învățămînt general, dar se ține seama în același timp și de particularitățile dezvoltării bibliotecilor și științei bibliotecare din țările respective, ca și de aptitudinile individuale și cunoștințele de limbă străină.

Planuri de învățămînt

Toate facultățile de biblioteconomie și toate școlile tehnice de bibliotecari funcționează pe baza unor planuri de învățămînt și a unor programe unice, aprobate de Ministerul Învățămîntului Special Superior și Mediu al U.R.S.S.

Științele sociale (istoria P.C.U.S., filozofia marxist-leninistă, economia politică, psihologia, pedagogia și alte discipline) dețin în planurile de învățămînt un loc primordial. Dintre disciplinele umanistice avînd o pondere considerabilă, cităm: istoria U.R.S.S., literatura rusă și sovietică și literatura universală, limbile străine. Pentru ridicarea nivelului de pregătire științifică și tehnică, în ciclul disciplinelor științifice cu caracter general au fost introduse cursurile de matematică superioară, de științele naturii, de bazele producției industriale și economice. Disciplinelor de științe generale li se acordă în cadrul programei de învățămînt aproximativ 1500 de ore.

Pregătirea profesională a studenților este asigurată prin predarea disciplinelor din domeniul biblioteconomiei, al informaticii și al bibliografiei, comune tuturor secțiilor de biblioteconomie, precum și prin predarea cursurilor de specializare, specifice fiecărei secții.

Ciclul disciplinelor biblioteconomice este complex și cuprinde o serie de cursuri independente: biblioteconomie — noțiuni generale; fondurile de bibliotecă și cata-

loagele; metodică muncii cu cititorii; organizarea și conducerea bibliotecilor; istoria biblioteconomiei ruse și sovietice și istoria biblioteconomiei din alte țări; practica propagandei cărții și a bibliotecii; mijloacele tehnice în activitatea bibliotecară (curs nou, introdus în ultimii ani).

Ciclul de informatică și bibliografie cuprinde disciplina de curs și include — informatică și sistemele informaționale — precum și cursurile tradiționale: bibliografie generală; bibliografia literaturii social-politice; istoria cărții și știința cărții. Ambele cicluri ocupă în economia planului de învățământ un volum de 1000 de ore.

Includerea în planul de învățământ și în programele facultăților de biblioteconomie a unor noi discipline, în special a informaticii, a impus în primul rând clarificarea problemei corelațiilor existente între informatică, biblioteconomie și bibliografie ca discipline științifice, pentru ca după aceea să fie determinat conținutul programelor de învățământ, în consens cu cantitatea de cunoștințe necesară pentru îndeplinirea cu succes a activității de informare și de bibliografie în diferite tipuri de biblioteci — științifice, tehnice, publice. În al doilea rând, a fost nevoie să fie determinate formele metodice și organizatorice în care să fie studiate disciplinele nou introduse — informatică și mijloacele tehnice ale activității bibliotecare —, să fie găsite răspunsuri la întrebările cum și cine poate să le predea, adică să fie rezolvate problema metodicii predării și problema selecției profesoriilor, statutul lor în cadrul colectivului institutului superior cu profil bibliotecar.

În urma unor cercetări perseverente și a schimbului de păreri între institutele de cultură, au fost stabilite următoarele principii de bază pentru elaborarea programului și stabilirea metodologiei predării: — Baza metodologică a programei cursurilor este formată de teza marxist-leninistă asupra caracterului social al informației științifice în societatea socialistă, societate în care elaborarea și răspândirea informației științifice servesc la dezvoltarea științei, tehnicii, culturii, instruirii.

— Programul cursurilor cuprinde problemele de bază teoretice, metodice, organizatorice și tehnice ale serviciilor de informare din biblioteca modernă, inclusiv problemele mecanizării și automatizării operațiilor de bibliotecă și ale bibliografiei.

— În programe au fost precis delimitate cursurile de informare științifică pe de o parte, de biblioteconomie și bibliografie pe de altă parte. Se acordă atenție, totodată, nu opoziției dintre teoria și metodele acestor discipline, ci *legăturii reci-*

proce dintre ele, îmbogățirii lor cu metode și forme de muncă mai avansate, mai eficiente.

— Programele cursurilor trebuie să introducă pe studenți în mod succesiv în miezul programelor actuale ale activității de informare, cu aplicații la sarcinile care stau în etapa actuală în fața bibliotecilor moderne; cu ajutorul lor, studenții trebuie să-și formeze deprinderi de activitate de cercetare și cu caracter practic.

Disciplinele care intră în ciclul specializării, al cursurilor la alegere și al seminarilor speciale contribuie la formarea unei baze solide de cunoștințe de specialitate. Ciclul — cu o veche tradiție în institutele sovietice de nivel superior — este supus unui proces continuu de perfecționare și de dezvoltare, fiind considerat ca cea mai importantă verigă în pregătirea de specialitate.

Ciclul de specializare este construit corespunzător cu profilul unui anumit tip de bibliotecă, iar în cadrul aceluiași tip — cu direcțiile principale de dezvoltare ale activității aceluși tip și cu domeniile de cunoștințe necesare. Astfel, în ciclul de specializare pentru biblioteci publice și științifice sunt incluse: bibliografia literaturii de artă; bibliografia literaturii asupra științelor naturii, științelor literare și economice; bibliografia geografică; literatura rusă și literatura popoarelor din E.R.S.S. și o serie de alte discipline. Specializarea pentru biblioteci tehnice și economice, include cursuri de bibliografie a literaturii tehnice și a celei economice, bazele producției industriale și a celei economice, bazele producției agricole, bazele informării tehnice și economice, documentația asupra proiectelor și a standardelor și unele discipline tehnice și economice. Seminarile speciale și cursurile la alegere sunt programate în ultimul an de învățământ. Tematica lor este discutată și aprobată de consiliul facultății și, de regulă, tinde să aprofundeze unele teme din planul de învățământ. Fiecare student își alege cursul și seminarul care corespunde preocupărilor sale, iar lucrarea de an în cadrul acestor seminarii și cursuri o întocmește sub conducerea profesorului titular al seminarului special. Cursurilor de specializare, cursurilor la alegere și seminarilor speciale li se acordă un volum de ore apreciabil: 1084 în total.

În planurile de pregătire a cadrelor de bibliotecă, o atenție specială este acordată organizării practicii didactice și în producție a studenților.

Practica în producție include: — practica pentru disciplina colecții de bibliotecă și cataloage (4 săptămâni în semestrul al 4-lea); — practica pentru disciplinele metodică muncii cu cititorii și

bibliografie (7 săptămîni în semestrul 6) ; — practica pentru disciplina organizarea și conducerea bibliotecilor (7 săptămîni în semestrul 8).

Practica în producție este completată de practica didactică, de familiarizare, în primul an (tipurile și formele de instituții cu caracter bibliotecar-bibliografic) și în anul 3 (metodica propagandei literaturii).

Practica se efectuează în bibliotecile de diferite profiluri, corespunzător specializării studenților, iar pentru cei de la secțiile tehnice și economice — și în centre de informare.

În ultimii ani, o serie de institute de cultură și în special cel de la Leningrad realizează cu fările socialiste un schimb reciproc de studenți pentru practica de familiarizare. Este o metodă extrem de eficientă pentru lărgirea orizontului de cunoștințe profesionale ale studenților, pentru întărirea legăturilor prietenești între colectivele de viitori bibliotecari.

Examenul de stat, cu care se termină învățămîntul superior bibliotecomic, cuprinde disciplinele : istoria P.C.U.S., biblioteconomie și bibliografie (inclusiv probleme de informatică)

Munca educativă și științifică

Munca educativă dusă cu studenții are drept scop formarea unei concepții clare asupra profesiunii alese, dezvoltarea dragostei pentru carte ca obiect al viitoarei activități și instaurarea unei atitudini adecvate față de cititori. Se acordă o atenție deosebită lărgirii orizontului cultural al viitorilor bibliotecari, acumulării unor cunoștințe solide în domeniul științelor sociale, participării lor active la viața institutului și a societății sovietice în general, educării unor înalte calități morale.

Annual se desfășoară în institutele de biblioteconomie consfătuiri studențești cu caracter științific, în cadrul cărora sute de studenți prezintă referate în probleme de biblioteconomie, bibliografie, informare etc. Cele mai bune referate sînt fie premiate, fie publicate în culegeri de lucrări studențești, fie trimise la concursuri republicane sau unionale.

La Institutul de cultură din Leningrad se sărbătorește în fiecare an, la 22 aprilie — ziua nașterii lui V. I. Lenin —, tradiționala „zi a bibliotecarului“, cu ocazia căreia studenții se întîlnesc cu personalități culturale remarcabile, cu bibliotecari cunoscuți, cu bibliofili, cu absolvenți din anii precedenți.

Studenții institutelor de biblioteconomie desfășoară, de asemenea, o bogată activitate obștească, atît în instituțiile de învățămînt, cît și în folosul populației. Ei conduc biblioteci, cămine culturale, școli, activează ca instructori de pionieri, participă la comisiile obștești de admitere

în școli. Studenții consacră o lună din vacanța lor de vară participării la munca pe șantierele de construcții, ca zugravi, tîmplari, cioplitori în piatră și dulgheri, tractoriști, șoferi, educatori, instructori de pionieri.

În prezent, în Uniunea Sovietică este introdusă în multe institute de învățămînt superior practica social-politică, care constă în atragerea fiecărui student la munca socială activă în profilul viitoarei profesiuni. În acest sens, studenții de la biblioteconomie vor presta muncă nu în agricultură sau construcții, ci ca propagandiști, lectori, bibliotecari voluntari etc.

Pentru asigurarea unui proces didactic normal, institutele de cultură pregătesc un mare număr de manuale. În ultimul deceniu au apărut astfel : *Bibliografie generală, Colecțiile de bibliotecă, Munca de cititorii, Catalogele bibliotecii, Descrierea cărților și organizarea catalogului alfabetic, Istoria biblioteconomiei în U.R.S.S., Istoria cărții, Bibliografia literaturii științelor naturii, a științelor tehnice și agricole, Bibliografia literaturii artistice, Biblioteconomie generală, Crestomație de texte biblioteconomice în limbile engleză, franceză, germană, Indrumarea lecturii copiilor*. Sînt în curs de pregătire manuale și materiale didactice pentru discipline complexe ca *Informarea științifică și sistemele informaționale, Bibliografia literaturii tehnice*, ca și o serie de materiale pentru cursuri speciale. De asemenea, anual sînt editate materiale pentru studenții de la secția fără frecvență.

Institutele din Moscova, Leningrad și Harkov editează culegeri anuale de *Lucrări, Însemnări științifice, Culegeri de lucrări studențești*, în care este reflectată activitatea profesorilor și a studenților.

Profesorii de la institutele de cultură consacră aproximativ jumătate din efortul lor muncii științifice ; sînt astfel întreprinse ample cercetări pentru studierea intereselor de lectură ale diverselor grupe de cititori, pentru folosirea mijloacelor tehnice, pentru organizarea științifică a muncii în bibliotecă, pentru creșterea eficienței folosirii colecțiilor și a aparatului administrativ.

Tot în cadrul institutelor se desfășoară anual conferințe metodice, la care sînt discutate problemele perfecționării procesului de învățămînt și de educație a studenților, precum și conferințe științifice și teoretice, la care sînt dezbătute problemele actuale ale biblioteconomiei, bibliografiei și informării.

Profesorii institutelor activează, de asemenea, în cadrul comisiilor și consiliilor de pe lîngă ministerele culturii ale U.R.S.S. și R.S.F.S. Ruse, participă la cercetări complexe („Biblioteca și informarea științifică“, „Starea actuală și perspecti-

vele dezvoltării fondurilor de cărți din bibliotecile publice“), și aproape toate institutele de cultură sînt angrenate — cu profesori și studenți — la ampla cercetare sociologică „Cartea și lectura în viața satului sovietic“.

Perspectivile pregătirii biblioteconomice

Cînd se vorbește despre biblioteca viitorului se pornește, de obicei, de la previziunile privind creșterea uriașă a fluxului de informații, de la transformările revoluționare din știință și tehnică, de la succesele mecanizării și automatizării etc. etc. Atracția exagerată pe care o prezintă ideile despre automatizarea muncii de bibliotecă duce uneori la viziunea greșită, conform căreia biblioteca va fi înlocuită de centrul de informare, iar profesiunea de bibliotecar va dispărea. Se subapreciază prin aceasta însă rolul social al bibliotecii, valoarea ei educativă, munca bibliotecarului cu cititorii.

Credința noastră este că bibliotecarul — stăpîn pe profesiunea lui, înarmat cu o cultură solidă, cu largi cunoștințe asupra psihologiei cititorului și cu o temeinică pregătire pedagogică, putîndu-se orienta în varietatea producției de carte și știind să folosească toate mijloacele tehnice, inclusiv mașinile electronice, în activitatea sa pusă în slujba oamenilor — va rămîne figura centrală a activității de informare.

Pînă acum, eforturile noastre au fost îndreptate către creșterea numărului de cadre bibliotecare; în prezent, concomitent cu aceasta, atenția noastră este îndreptată spre creșterea calității pregătirii lor profesionale, spre perfecționarea cunoștințelor dobîndite, spre actualizarea planurilor și programelor de învățămînt, în concordanță cu necesitățile de dezvoltare a activităților de bibliotecă.

Viața dictează cu insistență includerea în programă a unor noi discipline — sociologia, pedagogia și psihologia lecturii, etica și estetica bibliotecară — și excluderea unor discipline devenite inactuale. S-a dovedit oportună și introducerea învățămîntului programat la o serie de discipline. De asemenea, luînd în considerație rolul crescînd al bibliotecilor în societatea contemporană, ca și procesele de diferențiere și integrare caracteristice științei contemporane, pregătirea diferențiată a lucrătorilor — pentru bibliotecii publice, pentru bibliotecii speciale și pentru bibliotecii științifice enciclopedice — s-a impus ca o necesitate de prim ordin. Este oportună chiar specializarea pe funcții a bibliotecarilor, corespunzător cu operațiile de bază ale activității de bibliotecă (de exemplu organizarea muncii, completarea colecțiilor, prelucrarea pu-

blicațiilor, bibliografie generală sau pe ramură etc.).

O problemă mult discutată este cea a pregătirii lucrătorilor din bibliotecile speciale și științifice și din instituțiile de informare. De fapt, s-au cristalizat două puncte de vedere: primul — ca acești lucrători să fie pregătiți în institutele de învățămînt superior de diferite profiluri, în cadrul universităților; al doilea — ca acești lucrători să absolve institutele biblioteconomice. Practica sovietică a demonstrat valabilitatea ultimului punct de vedere: concentrarea pregătirii cadrelor de bibliotecă în institutele de cultură asigură unitatea orientării generale a instruirii, imbinarea muncii de cercetare științifică cu posibilitatea de a verifica rezultatele ei pe o bază practică largă, concentrarea mijloacelor materiale și atragerea celor mai competente cadre didactice. Totuși, mai ales în republicile naționale, nu este exclusă nici posibilitatea pregătirii cadrelor de bibliotecă în universități sau institute pedagogice de diferite profiluri.

În ceea ce privește pregătirea cadrelor de informaticieni pe ramură, practica a demonstrat că ei nu-și pot îndeplini cu succes obligațiile dacă nu posedă o temeinică pregătire biblioteconomică-bibliografică. Această vorbete de la sine despre importanța unei strînse legături între biblioteconomie, bibliografie și informare științifică în pregătirea cadrelor.

Una din cele mai importante probleme constă în stabilirea unei strînse corelații între pregătirea bibliotecară de nivel superior și cea de nivel mediu, determinarea volumului de cunoștințe predat la fiecare nivel și delimitarea obligațiilor care revin lucrătorilor cu diferite grade de instrucție. Se pune cu toată acuitatea chiar problema diferențierii instrucției cadrelor cu pregătire medie, în funcție de profilul bibliotecii în care vor lucra.

Crearea unui sistem unic de perfecționare a pregătirii cadrelor de bibliotecă, sistem care să includă organizarea unor cursuri pe termen lung și pe termen scurt și care să prevadă propagarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii este încă o chestiune discutată. Se vedește utilă crearea unui centru unional unic de perfecționare, căruia să-i fie subordonată întreaga rețea de cursuri existente.

Lectura cititorului modern este foarte variată și a o satisface prin colecțiile unei singure biblioteci — luate ca unitate separată — nu mai este astăzi posibil. De aceea, paralel cu specializarea bibliotecilor, are loc un proces de integrare a lor în sistem, în care fiecare unitate bibliotecară funcționează ca o parte a sistemului. Aceasta înseamnă că în pregătirea biblioteconomică trebuie să se țină seama nu numai de specializare în sine, ci și de elementele generale, comune, ca-

unifică bibliotecile de tip diferit într-un sistem unic.

Directivile Congresului al XXIV-lea al P.C.U.S. și Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri cu privire la măsurile de perfecționare continuă a învățămîntului superior prevăd necesitatea pregătirii unor specialiști cu profil larg, care să cunoască orientarea și particularitățile domeniului lor, dar să posede și o viziune clară asupra dezvoltării sociale și economice, naționale și mondiale. În ceea ce privește cadrele din biblioteca modernă, formarea unor specialiști cu profil larg înseamnă însușirea profundă de către studenți a bazelor științelor sociale ale disciplinelor politehnice și ale științelor naturii (care formează baza teoretică generală și ideologică a pregătirii profesionale), precum și îmbunătățirea radicală a pregătirii bibliotecar-bibliografice; de asemenea, organizarea muncii independente a studenților, dezvoltarea principiului creator în activitatea lor.

Deosebit de importantă, după părerea noastră, este problema studierii nevoilor de specialiști pentru bibliotecile de diverse tipuri și apartenențe. Indicii reali ai necesităților de cadre din bibliotecile sovietice sînt hotărîtori în ceea ce privește conturarea politicii de pregătire a cadrelor (recrutare, instruire, repartizare, crearea unor variante optime de modele de specialiști).

Cerințele crescînde ale pregătirii teoretice și practice impun modificarea termenilor de instruire: a devenit evident că noile planuri de învățămînt se încadrează cu greu în instruirea de 4 ani și se

pune deja problema prelungirii învățămîntului la 4 ani și jumătate — 5 ani.

Sînt necesare, de asemenea, lărgirea și aprofundarea cercetărilor științifice cu privire la profilul învățămîntului bibliotecar: complexa problemă „Sistemul de instruire și educare a cadrelor în instituțiile de cultură” a intrat în planul de cercetare științifică al Institutului de cultură „N. K. Krupskaia” din Leningrad și a fost inclusă și în planul Ministerului Culturii. Scopul cercetărilor este determinarea căilor și a mijloacelor de optimizare a pregătirii cadrelor pentru diverse tipuri de biblioteci, în consens cu progresele științei, tehnicii și culturii și cu perspectivele politicii bibliotecare. Rezultatele cercetărilor vor lua forma unor recomandări făcute ministerului cu privire la perfecționarea procesului de învățămînt și a pregătirii cadrelor.

În fața noastră stau sarcini mari și de răspundere în ceea ce privește dezvoltarea continuă a pregătirii bibliotecare. Un mijloc foarte important în rezolvarea acestei probleme este și schimbul de experiență cu toate țările socialiste, discutarea în comun a acestor probleme la consfătuiri și seminarii. Popoarele țărilor noastre construiesc o viață nouă, în care cartea și biblioteca ocupă un loc de onoare, iar profesiunea de bibliotecar joacă un rol important în procesul de culturizare și instruire. În acest context, schimbul de experiență apare ca un important mijloc de întărire a păcii și prieteniei, a asistenței reciproce.

Traducere și rezumare de
V. RUDEANU

Anul internațional al cărții — o acțiune încununată de succes

George SEBASTIAN

Incheierea anului calendaristic 1972 a marcat închiderea oficială a acțiunii mondiale, inițiată de UNESCO, în favoarea cărții — Anul internațional al cărții. Răsunetul larg internațional al acestei manifestări, eforturile și acțiunile consacrate, în majoritatea țărilor lumii, difuzării cărții în rindul maselor de oameni și întărirea rolului cărții în societate, participarea activă a numeroase organizații, asociații și alte organisme, naționale și internaționale, la întocmirea și transpunerea în practică a unor programe ample de manifestări consacrate cărții sînt numai câteva din premisele care au condus la obținerea unor rezultate remarcabile pe acest țărîm, făcînd ca Anul internațional al cărții să fie încununat de un succes deplin.

Aceasta este și concluzia la care s-a ajuns în cadrul celei de-a XVII-a Sesiuni a Conferinței generale a UNESCO, desfășurată la Paris între 17 și 21 octombrie 1972. Numeroși delegați, reprezentînd 131 de state membre ale UNESCO, au subliniat importanța deosebită de care s-a bucurat Anul internațional al cărții în țările lor. Atît în cursul dezbaterilor din sesiunile plenare cît și în cadrul lucrărilor în comisii, vorbitorii și-au exprimat satisfacția față de succesul remarcabil pe care l-a cunoscut acțiunea Anului internațional al cărții pe plan național și internațional și și-au exprimat hotărîrea de a se menține, în cursul anilor următori, avîntul puternic dat în 1972 promovării cărții și lecturii în întreaga lume.

În cadrul Comisiei informării a Conferinței generale, directorul general al UNESCO a prezentat un raport preliminar asupra rezultatelor A.I.C., pe margi-

nea căruia delegații au făcut o seamă de propuneri cu privire la obiectivele ce vor trebui atinse în acțiunile viitoare. În acest sens, delegații au accentuat în special următoarele aspecte: reducerea prețului cărților destinate învățămîntului și a manualelor; editarea de cărți destinate noilor alfabetizați; necesitatea de a se ține seamă, în elaborarea programelor naționale de editare și difuzare a cărții, de preferințele de lectură, de valoarea lucrărilor și de necesitățile publicului și necesitatea încurajării în această privință a editării de cărți în limbile naționale ale țărilor în curs de dezvoltare; formarea unui personal calificat în toate domeniile industriei cărții; o acțiune în favoarea cărții pentru copii, atît ca număr de titluri publicate, cît și în ce privește conținutul acestor lucrări; apărarea dreptului de autor etc.

Tot în cadrul Comisiei informării a fost prezentată și o dare de seamă asupra acțiunilor conduse de către Comitetul internațional de sprijinire a A.I.C. Cu această ocazie a fost anunțat că Comitetul internațional de sprijinire a A.I.C. se va transforma în Comitet permanent interprofesional pentru promovarea cărții. Comisia informării a aprobat apoi în unanimitate o recomandare a Consiliului executiv al UNESCO privitoare la înființarea, în cadrul Secretariatului UNESCO, a unei unități de coordonare care să pună în practică un program de viitor pentru promovarea cărții.

Conferința generală a UNESCO a adoptat în unanimitate, în cadrul sesiunii plenare a Sesiunii a XVII-a, o rezoluție prin care, între altele:

— invită statele membre să continue acțiunile întreprinse în cursul A.I.C. pentru a atinge scopurile definite prin cele patru teme aprobate la sesiunea precedentă, să continue a acorda toată atenția necesară propunerilor reieșite din dezbaterile sesiunilor regionale ale experților și să înființeze sau să dezvolte instituții naționale pentru promovarea cărții;

— invită organizațiile neguvernamentale să continue fecunda cooperare în favoarea cărții, atît între ele cît și cu UNESCO;

— autorizează pe directorul general să înființeze, în cadrul Secretariatului, o unitate de coordonare, însărcinată să urmeze o politică integrată pentru planificarea și orientarea, atît la sediu cît și pe teren, a tuturor activităților UNESCO referitoare la promovarea cărții și să sprijine eforturile statelor membre și ale diferitelor organizații în acest domeniu^{*)}.

*) *L'AIL et la Conférence générale de l'Unesco*. [A.I.C. și Conferința generală a UNESCO]. În: 1972. Année internationale du livre, nr. 14, nov. 1972, p. 2.

Shiyali Ramamrita Ranganathan 1892—1972

Profesorul indian *Shiyali Ramamrita Ranganathan*, personalitate proeminentă a biblioteconomiei și documentării mondiale a încetat din viață la 27 septembrie 1972, în vârstă de 80 de ani.

S. R. Ranganathan s-a născut în 1892. Urmează studii de matematică și filozofie, profesind până în 1923 ca profesor de matematică în Madras. În acest an este numit bibliotecar la Universitatea din Madras. Se specializează în Anglia, studiind metodele de la British Museum și urmînd cursurile Școlii de biblioteconomie din Londra. La întoarcerea în țară pune bazele Asociației bibliotecarilor din Madras, iar în 1928 ține un curs de biblioteconomie pentru aproape 1 000 de profesori, pregătind astfel corpul profesoral pentru Școala de vară de biblioteconomie ce avea să ia ființă în anul următor la Madras. Timp de 20 de ani el va îndeplini paralel cu munca de bibliotecar al Universității, funcția de director al acestei școli, apoi, pentru doi ani, funcția de profesor de biblioteconomie la Universitatea hindusă din Benares. Între 1947 și 1955 predă aceeași specialitate la Universitatea din Delhi.

Încă din 1948, devine membru în Comitetul consultativ internațional de bibliografie al UNESCO, în același an participînd și la organizarea primului curs de formare profesională a bibliotecarilor, organizat la Manchester. A luat parte la lucrările comitetului creat de guvernul indian în vederea realizării, în 1950, cu sprijinul UNESCO, a Bibliotecii publice din Delhi și, în 1952, a Centrului național de documentare științifică.

Membru onorific al Federației internaționale de documentare, profesorul Ranganathan a fost fondatorul și primul director al Centrului indian de cercetări și de pregătire în domeniul documentării de la Bangalore și a fost numit de guvernul indian National Research Professor in Library Science.

Prin cele peste 30 de lucrări ale sale, acoperind aproape întreaga arie a biblioteconomiei, profesorul Ranganathan a adus contribuții de seamă la dezvoltarea științei bibliotecare și a pus la punct *Sistemul de clasificare Colon*, prima clasificare analitico-sintetică sau pe fațete. S. R. Ranganathan și-a consacrat viața ameliorării statutului bibliotecarilor în țara sa, ca și pe scară internațională.

R. B.

Vezi și: Căndea, Virgil. *Citeva noțiuni despre Clasificarea Colon*. In: Căluza bibliotecarului 10, nr. 10, oct 1957, p. 26; Comorovski, C. *Clasificarea pe fațete*. In: Căluza bibliotecarului 10, nr. 1, ian. 1965, p. 27—29; Vlădescu, G. *Tehnică Clasificării Colon*. In: Studia bibliotecă, 1 (1964—1965), p. 133—222 (Universitatea București).

DE PESTE HOTARE

O expoziție de cărți pe tema: „Cartea — sol al păcii și al înțelegerii internaționale“

... a fost organizată, la sediul UNESCO din Paris, de către R.S.S. Ucraineană, în ajunul sesiunii Consiliului executiv care a precedat deschiderea Conferinței generale a UNESCO din noiembrie 1972. Lucrările expuse cuprindeau

clasiți ai literaturii ucrainene, opere ale autorilor contemporani, cărți de artă, studii științifice și tehnice, ca și numeroase traduceri de cărți străine sau scrise în alte limbi din Uniunea Sovietică. Vernisajul expoziției a avut loc la 20 septembrie 1972 în prezența directorului general adjunct al UNESCO, John E.

Fobes, și a delegatului permanent al Ucrainei la UNESCO, Iuri Kociubei, care a subliniat că această manifestare avea loc în momentul în care poporul sovietic se pregătea să sărbătorească a 50-a aniversare a creării U.R.S.S.

Biblioteca Congresului din Washington, biblioteca națională a S.U.A.,

... a început, în vara anului trecut, un amplu proces de reorganizare totală a depozitului general, supraaglomerat, al fondului principal de cărți, care cuprinde circa 9 milioane de volume, operație aflată în legătură cu luarea unor măsuri energice de raționalizare a spațiului și de curățenie. Intocmirea proiectului și pregătirile în vederea reorganizării durează de câțiva ani, iar realizarea în

practică a operației se apreciază că va necesita circa 3 ani.

Biblioteca „Klement Ohridski” din Skopje, biblioteca națională a R.S. Macedonia (Iugoslavia),

... pînă acum bibliotecă publică avansată a orașului Skopje, și-a inaugurat într-un cadru sărbătoresc, între 11 și 14 octombrie 1972, noul local. Cu ocazia festivităților prilejuite de acest eveniment, în noua clădire a fost deschisă o expoziție de cărți intitulată **Pictura slavă în Macedonia** și a avut loc un colocviu pe tema **Proiecte și construcții pentru bibliotecă**.

În cadrul unei ceremonii organizate în Sala Actelor din **Sedul UNESCO de la Paris** și care a reunit numeroase personalități ale lumii cărții,

... președintele **Comitetului internațional de sprijinire a A.I.C., Herman Liebaers**, președinte al **F.I.A.B.**, a remis directorului general al **UNESCO, René Maheu**, la data de 27 octombrie 1972, un exemplar din lucrarea intitulată **Liber Librorum [Cartea cărților]**. Publicat cu ocazia **A.I.C.**, acest volum, bogat ilustrat, schițează istoria de cinci milenii a cărții manuscrise și tipărite din patru continente. El este rodul colaborării mai multor specialiști de renume mondial din domenii ca arheologia, paleografia, bibliografia și istoria artelor.

Situația difuzării cărții franceze

... se dovedește a fi, conform celor constatate de comisia care a pregătit raportul pentru cel de-al 6-lea plan cincinal, destul de critică. În Franța, revoluția cărții nu s-a produs încă, este concluzia la care a ajuns comisia, iar cea a „cărții de buzunar” s-a dovedit falimentară, deoarece nu a reușit să atragă la lectură decât un număr mic de cititori. Au fost lansate noi milioane de apărare și promovare a cărții. Din aprilie 1971 fiecarei noi perechi de căsătorii primarul le dă în dar un set de 6 romane scrise de autori francezi. La fiecare 60 de litri de carburanți cumpărați, consumatorul i se înmânează o carte. A fost chiar lansată ideea ca valoarea în bani a cărților cumpărate să fie acoperite din fondurile prevederilor sociale. Există în Franța aproximativ 20 000 de puncte de vânzare a cărților, dar numai 200—300 din difuzorii de carte sînt librari de meserie. Această rarefiere a rindurilor profesioniștilor din comerțul

cu cartea își are cauza în criza cărții, adică de înmulțirea distracțiilor în afara lecturii (automobil, radio, cinematograful, televiziune). Noua generație este mai obișnuită să „vadă” decât să citească. În ceea ce privește gusturile literare, francezii cumpără astăzi mai frecvent cărți cu caracter istoric și literare, în timp ce vânzarea cărților de buzunar și a celor politiste diminuează.

Informații prin telefon asupra noutăților editoriale poloneze

... pot fi obținute de orice locuitor al Varșoviei prin simpla lansare a unui anunt apel telefonic. Amatorilor de lectură li se comunică titlurile lansate în librării în fiecare săptămână. Serviciul de informații asupra noulor apariții se dovedește a fi frecvent utilizat de cetățeni.

Producția editorială a Cubei

... variază între 13 și 15 milioane de cărți și se situează pe primul loc între producțiile de carte ale țărilor din America Centrală. O asemenea dezvoltare a fost posibilă grație atenției acordate de către autoritățile cubaneze răspîndirii cărții ca urmare a campaniei de alfabetizare lansate în 1961. Din 1966 și pînă în 1970 au apărut aproximativ 2.850 de titluri, din care 60 % sînt cărți școlare și profesionale. În cadrul Anului internațional al cărții, Confederația Muncii a inaugurat în Cuba o bibliotecă pentru muncitori.

Anul național al cărții va avea în Italia 24 de luni

... adică se va prelungi în tot cursul anului 1973, a hotărît guvernul italian, dînd curs invitației lansate de UNESCO. Programul italian în favoarea promovării cărții prevede pentru anul 1973: reluarea decernării premiilor „Libro d'Oro”, instituirea unor premii pentru traduceri și pentru cel mai bun disc literar adresat tineretului, realizarea unui film documentar care să ilustreze rolul cărții în progresul civilizației și în întărirea înțelegerii între popoare, reeditarea anchetelor speciale privind lectura în Italia, promovarea lecturii în rîndul tinerilor care-și fac serviciul militar, crearea la Roma a unui centru de informare asupra drepturilor de autor, intensificarea propagandei cărții prin radio și televiziune. Tîrgul de carte de la Milano a înmînat cu un an pentru a i se crea condiții optime de desfășurare — va fi manifestarea care va închide, în

noiembrie 1973, Anul național al cărții. Programul rămîne deschis oricărei inițiative care ar putea ridica indicele de lectură în Italia și care ar forma o concepție mai clară asupra importanței cărții în progresul țării. (*Giornale della Libreria*, 85, nr. 12, decembrie 1972).

Producția editorială a Italiei

... a fost în anul 1972 de 10 473 de titluri, din care 4 038 de reîmpăriri sau reeditări. Comparativ cu anul 1971, cînd au fost editate 14 641 de titluri (din care 7 439 de reîmpăriri și reeditări) și cu anul 1970, cînd s-au tipărit 15 414 titluri (din care 8 082 de reîmpăriri și reeditări) se constată o considerabilă scădere. După subiectul tratat, titlurile apărute în 1972 se împart în: 178 de titluri din clasa 0 **Opere generale**; 559 din clasa 1 **Filozofie**; 661 din clasa 2 **Religie**; 1 319 din clasa 3 **Științe politice și sociale**; 276 din clasa 5 **Științe exacte**; 626 din clasa 6 **Științe aplicate și tehnică**; 481 din clasa 7 **Artă**; 1 822 din clasa 8 **Literatură**; 749 din clasa 9 **Istorie și geografie**; 2 713 cărți școlare; 813 cărți pentru copii (*Giornale della Libreria*, 85, nr. 12, decembrie 1972).

Newsletter nr. 2, editat de Subsecția bibliotecii pentru copii din cadrul F.I.A.B.,

... a apărut în versiunile engleză și germană. Spicuim din sumar: lucrările subsecției din cadrul Congresului F.I.A.B. de la Budapesta, august—septembrie 1972; o prezentare a Asociației Internaționale a Bibliotecarilor Școlari; o listă bibliografică cu cele mai recente apariții privind munca cu cartea în rîndul copiilor. Buletinul mai conține diverse știri referitoare la desfășurarea Anului internațional al cărții, apariția în limba germană a documentelor subsecției etc. Reamintim că buletinul, difuzat tuturor secțiilor bibliotecii pentru copii din cadrul asociațiilor naționale de bibliotecari, are rolul de a încuraja schimbul de informații și idei între asociațiile naționale de bibliotecari și între toate persoanele interesate în propagarea muncii de bibliotecă în rîndul copiilor, constituind, în acest sens, o realizare foarte importantă a subsecției. Subsecția bibliotecii pentru copii din cadrul Asociației bibliotecarilor din țara noastră consideră de a ei îndatorire să sublinieze în coloanele revistei noastre activitatea bogată, marcată de numeroase inițiative laudabile, ale Subsecției bibliotecii pentru copii din cadrul F.I.A.B., condusă de președintele Colin Ray (Marea Britanie) și de secretara Helea Mach (Republica Federală Germania).

Alexandru Ioan CUZA

Vasile NETEA

La 15 mai 1973 se împlinesc o sută de ani de la moartea, departe de țară la Heidelberg, a lui Alexandru Ioan Cuza, întiiul domn al României unite.

Atît în timpul vieții sale cît și după moarte, biografia și opera lui Cuza au reținut atenția a numeroși publiciști, scriitori și istorici români și străini, personalitatea sa fiind una din cele mai remarcabile ale Europei vremii sale.

D. Bolintineanu, poetul *Legendelor istorice* ale românilor și colaborator apropiat al său, îi dedica încă de la 1868 o entuziastă monografie memorialistică (*Viața lui Cuza Vodă*), în care se releva îndeosebi lupta sa pentru Unirea Principatelor și caracterul progresist al reformelor sale. Monografia lui Bolintineanu a înregistrat un evident și semnificativ succes, pînă la moartea lui Cuza ea retipăririndu-se în cinci ediții. Ediția din 1870, „revăzută și adăugată”, s-a intitulat *Cuza Vodă și oamenii săi. Memoriu istoric*.

O altă monografie, pentru a ne referi numai la acestea, avea să apară în anul 1903, autorul ei fiind istoricul A. D. Xenopol, care a înfățișat în două compacte volume *Domnia lui Cuza Vodă. 1859—1866*, ambele făcînd parte integrantă din marea sa operă: *Istoria românilor din Dacia Traiană* (vol. VII, VIII).

Spre deosebire de „memoriul” lui D. Bolintineanu, monografia lui A. D. Xenopol a fost scrisă în mod critic, pe o largă bază documentară, în anexă adăugîndu-se și 114 documente inedite. În monografia lui Xe-

nopol primează elementul politic în toată complexitatea sa, cu largi referințe însă și la domeniul cultural și economic. Ea integrează totodată domnia marelui domnitor în desfășurarea organică a istoriei generale a românilor, opera lui Cuza fiind una din culmile ei.

În 1909, cu ocazia aniversării a 50 de ani de la alegerea lui Cuza ca domn al ambelor principate, personalitatea sa a fost readusă în actualitate de către N. Iorga prin două lucrări deopotrivă de substanțiale: *Unirea Principatelor povestită românilor cu prilejul împlinirii a cincizeci de ani de la întemeierea statului român și Scrisori și alte acte privitoare la unirea Principatelor, tipărite în amintirea semicentenarului din 1909*.

Sub condeil magic al lui N. Iorga, domnul unirii — căruia marele istoric îi va consacra în lungul timpului numeroase articole, studii și conferințe — apare ca un patriot, consecvent față de scopurile urmărite și cu o profundă dragoste pentru țărănimă.

Semicentenarul din 1909, alături de numeroase alte studii și evocări comemorative, a determinat și apariția monografiei lui Mina Savel — *Domnia marelui domnitor român Alexandru Ioan I Cuza* — în care admirația autorului este exprimată la modul superlativ.

Cea mai cuprinzătoare monografie consacrată lui Cuza avea să apară însă în anul 1966 intitulată *Viața și opera lui*

Cuza Vodă, autorul ei, profesorul Constantin C. Giurescu, utilizând pentru întâia oară vasta arhivă personală a domnitorului. În viziunea lui Const. C. Giurescu, Cuza apare ca un „mare revoluționar al poporului român“, care „a urmărit în mod statornic îndeplinirea programului revoluționar de la 1848 și a contribuit în mod esențial la îndeplinirea unor puncte principale ale acestui program“. Excelentele opinii asupra acestei monografii — care cuprinde totodată și cea mai largă bibliografie a lucrărilor dedicate lui Cuza — au făcut ca în anul 1970 ea să cunoască o nouă ediție.

Pe lângă studiile și monografiile publicate de autorii români, — al căror număr este considerabil — viața lui Cuza a fost cercetată și de unii istorici străini, captivați de personalitatea și de rezultatele domniei sale.

Printre aceștia menționăm în primul rând pe istoricul francez Paul Henry care în anul 1930 — utilizând și acte diplomatice din cancelariile de la Paris și Viena — a publicat la Paris monografia *L'abdication du Prince Cuza et l'avènement de la dynastie des Hohenzollern au trône de Roumanie*. Istoricul francez vorbește în scrisoarea sa cu mult entuziasm despre „marele domnitor român“ prin al cărui curaj și iscusință s-a pus „piatra de temelie“ a României unite.

Calitățile de patriot și de fin diplomat ale lui Cuza au fost relevate și de istoricul american T. W. Riker, autorul unei importante lucrări despre formarea României moderne — *The Making of Roumania* (1931) — care a subliniat „subtilitatea politică în care excela“ Alexandru Ioan Cuza, bogatele „resurse ale ingeniozității sale“, demnitatea și „tăria de caracter“ arătate față de diplomații străini — demnitate care, după aprecierea istoricului american, a pus adeseori la grele încercări pe „slugile puterilor străine“¹⁾.

În lucrarea lui T. W. Riker, domnul român e prezentat ca o „personalitate atrăgătoare“, „bărbat curajos“, dotat cu „sînge rece“, cu o „judecată și o energie vrednice de toată lauda“, fiind un adevărat „purtător de cuvînt al poporului său“.

Ceea ce a provocat și menținut interesul istoricilor români și străini pentru personalitatea lui Alexandru Ioan Cuza a fost în primul rând marea sa operă politică, concretizată, cu ajutorul luptătorilor vremii sale și a maselor populare, prin Unirea Principatelor și constituirea statului modern al României, precum și îndrăznețele sale reforme social-economice: secularizarea averilor mănăstirești (1863), noul statut constituțional și legea electorală (1866), legea rurală (1864) prin care s-a desființat claca și s-au împroprietărit

511 896 de familii țărănești, legiferarea învățămîntului primar obligatoriu și gratuit.

Domn al Unirii și al țăranilor, cum i s-a spus încă din timpul vieții sale, Cuza a fost însă și un domn al culturii românești, ctitorul principalelor așezăminte culturale, științifice și artistice ale României moderne, domnul primelor universități naționale, al primelor conservatoare de muzică și artă dramatică, al primelor școli de arte plastice.

Chiar din primul an al urcării sale pe tron, în mesajul adresat Camerei la 18 decembrie 1859, Cuza preciza că școlile înființate în epoca Regulamentului Organic nu au realizat „sperările națiunii“, arătînd că e necesară o nouă lege școlară pentru ca, pe calea învățămîntului primar, să se poată inaugura „o viață nouă în toată țara“ și să pună instrucțiunea la „îndemîna“ tuturor claselor sociale.

În același mesaj Cuza arăta că „starea de azi a României și viitorul ei cer numai decît înființarea unor facultăți de litere, de științe, de medicină, de drept, de științe economice și administrative, de agronomie, industrie și comerț“.

În scurtul răstimp de numai șapte ani al domniei sale Cuza a urmărit necontenit realizarea acestui program, avînd sa-

tisfăcția de a-l vedea realizat în cea mai mare parte.

Prima din marile sale realizări de această natură a fost înființarea Universității din Iași, inaugurată la 26 octombrie 1860. În scrisoarea prin care domnitorul era invitat la deschiderea acestei înalte instituții de învățămînt superior, M. Kogălniceanu, prim-ministru al Moldovei și ministru al Instrucțiunii publice în acel moment, afirma următoarele: „Era rezervat domniei Înălțimii Voastre de a înzestra țara cu asemenea școală înaltă care să concentreze inteligența națională și să deie românilor mijlocul de a găsi în însăși patria lor cele mai multe din cunoștințele care pînă acum nu le puteau găsi decît în străinătate cu mari sacrificii“²⁾.

Chiar din primul an de funcționare Universitatea ieșeană a dispus de o facultate de filozofie și litere, de una juridică, de una de teologie precum și de o facultate de științe naturale³⁾.

Facultatea de medicină avea să se înființeze mai tîrziu.

La 4 iulie 1864, în urma unui raport al lui D. Bolintineanu, ministrul Instrucțiunii publice, s-a înființat și Universitatea din București, prin contopirea școlilor superioare de științe și litere și a facultății de drept⁴⁾.

În același an, la 25 noiembrie, s-a elaborat și legea instrucțiunii publice, prima lege de acest fel a statului român modern, prin care s-a unificat învățămîntul din ambele principate, s-a reglementat dezvoltarea învățămîntului de toate gradele și s-au creat condiții necesare pentru cercetările și lucrările științifice.

Concomitent cu întemeierea celor două universități, care aveau să dea un mare impuls culturii și științei românești, s-au înființat atît la Iași cit și la București conservatoarele de muzică și declamație, la primul fiind numit director Al. Caudella iar la al doilea Al. Flechtenmacher.

În toamna anului 1864 s-a înființat și școala de arte plastice din București — școala de belle-arte — ca director numindu-se pictorul Theodor Aman.

Unii din absolvenții merituoși ai acestor instituții aveau să primească burse de stat pentru a-și desvîrși studiile în diferite metropole străine, sporind astfel și mai mult rîndurile intelectualității române.

Cu aceeași atenție s-a urmărit și intensificarea învățămîntului mediu, sub domnia lui Cuza înființîndu-se actualele licee „Gheorghe Lazăr“, „Matei Basarab“, „Mihai Viteazul“, din București, Liceul „Petru și Pavel“ de la Ploiești, Liceul „Unirea“ de la Focșani, precum și cel din Botoșani, care mai tîrziu avea să poarte numele lui A.T. Laurian.

S-au înființat de asemenea 4 noi școli normale pentru pregătirea învățătorilor, în orașele Bacău, Botoșani, Ismail, Tecuci.

Sprîjinind învățămîntul din România, Alexandru Ioan Cuza a sprijinit totodată și învățămîntul românesc din Transilvania, acordînd încă din 1859 importante subvenții liceului românesc din Brașov înființat în anul 1850.

În climatul cultural creat de evenimentul Unirii Principatelor, — climat stimulat neconștient de personalitatea lui Cuza — s-a înființat și societatea *Junimea* de la Iași (1864) care, călăuzită de Titu Maiorescu, avea să dea o nouă direcție literaturii române, *Ateneul român* de la București (1865) care va juca un mare rol în difuzarea culturii în mase, precum și *Societatea pentru cultura și învățătura poporului român* (1866).

Din timpul domniei lui Cuza datează și primele discuții concrete pentru înființarea *Societății academice române* — viitoarea Academie română —, proiectul de statut al acesteia fiind pregătit încă din 1860 de către o comisie prezidată de A. T. Laurian. Această societate — se arăta în articolul II al proiectului — va avea de scop stimularea științelor și a literelor și de a avea sarcina adunării și publicării materialelor atîngătoare de istoria națională, precum și impulsirea pentru cultura limbii“.

Lipsa de fonduri, solicitate atunci de numeroase alte așezăminte, a făcut însă ca înființarea acestei instituții să nu se poată realiza decît după abdicarea lui Cuza.

Ca și în domeniul social-politic, domnia lui Cuza a deschis astfel vaste perspective de progres și în direcția culturii, a artelor și a științelor, instituțiile create în această perioadă fiind esențiale pentru dezvoltarea învățămîntului și a culturii românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

NOTE

1) Lucrarea lui Riker a fost tradusă și în limba română în anul 1944 de către Alice Bădescu sub titlul *Cum s-a înființat România. Studiul unei probleme internaționale. 1856-1866*, cu un cuvînt înainte de generalul R. Rosetti.

2) Cf. Giurescu, Const. C. *Op. cit.*, ed. a II-a, p. 96.

3) Vezi, pentru detalii, *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași. 1860-1960*. Vol. 1, Buc., 1960, p. 82-122.

4) Vezi *Universitatea din București. 1864-1964*. Buc. 1964, p. 26.

RB

lucrări de specialitate

DAN SIMONESCU. Biobibliografie.
Cuvînt înainte de Dan Zamfirescu.
Buc., 1972. XXXII + 190 p. + 3 f.
portr. (Biblioteca centrală universi-
tară București). (Multigrafiat).

Biblioteca centrală universitară din Bucu-
rești i-a închinat profesorului Dan Simo-
nescu, la împlinirea vârstei de 70 de ani,
un volum biobibliografic elaborat în ca-
drul Serviciului de informare și documen-
tare sub conducerea Ilenei Bănciță, în re-
dactarea lui Ioan Caraba Mitrofan și a
Mihaelei Dima Petrina.

O amplă introducere intitulată **DAN SI-
MONESCU. Cărturarul, Profesorul, Omul**
prilejuiește semnatarului ei, Dan Zamfi-
rescu, o trecere în revistă a activității și
operei sărbătoritului, a căror dimensiune
este impresionantă. Cronologia etapelor
importante ale vieții și activității eminen-
tului cărturar este cuprinsă în *Curriculum
vitae* (1902—1972).

Bibliografia înregistrează, pe lângă toate
lucrările publicate de prof. Dan Simonescu,
și referințe despre personalitatea și o-
pera sa, recenzii, iconografie, precum și
lucrări cu dedicație pe care le are în bi-
bliotecă. Cea mai întinsă din cele trei mari
diviziuni ale volumului este intitulată
**SCRIERILE PROF. UNIV. DR. DOC. DAN
SIMONESCU** (583 de titluri) și se subdi-
vide în: A. *Volume* (1. Lucrări monogra-
fice, 2. Studii, 3. Cursuri universitare și
manuale școlare, 4. Ediții îngrijite. Pre-
fețe. Studii introductive); B. *Scieri apărute
în publicații periodice și seriale* (1. Istorie
literară, 2. Folclor, 3. Bibliografie: a. is-
ria cărții și a tiparului, b. bibliotecono-
mie, c. bibliografie, d. învățămînt biblio-
grafic, 4. Necrologuri, 5. Diverse); C. *Re-
cenzii și note bibliografice*; D. *Manu-
scrise*.

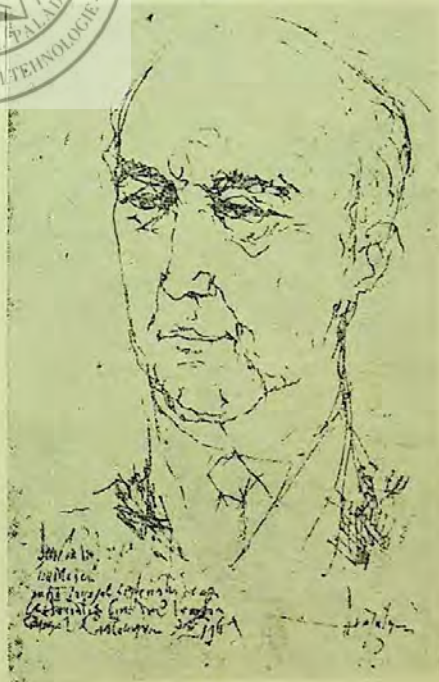
Partea următoare, sub titlul **REFERINȚE
DESPRE PERSONALITATEA ȘI OPERA
PROF. DAN SIMONESCU** (103 titluri) se

divide, la rîndul ei, în: 1. Dicționare.
Ghiduri. Repertorii. Bibliografii; 2. Referin-
țe despre personalitatea prof. Dan Simo-
nescu; 3. Recenzii și note bibliografi-
ce pe marginea lucrărilor monografice și
a studiilor apărute în volume; 4. Recenzii
și note bibliografice la scrierile apărute
în publicații periodice și seriale; 5. Icono-
grafie. Ultima parte a lucrării conține
**CĂRȚI ȘI EXTRASE CU DEDICAȚII ÎN
BIBLIOTECA PROF. DAN SIMONESCU**
(87 de titluri).

Pentru a se putea înregistra întreaga ope-
ră a cărturarului cît și reflectarea crea-
ției sale în opinia contemporanilor, s-au
consultat diverse publicații periodice din-
tre anii 1925 și 1972 și cataloagele mari-
lor biblioteci din București. Cele mai mul-
te din referințele ordonate cronologic sînt
adnotate cu informații asupra conținutu-
lui și importanței lucrării, deosebit de
prețioase pentru cei ce consultă lucrarea.
La sfîrșitul volumului se află un indice de
nume.

Bibliografia oferă pentru prima oară cer-
cetătorilor interesați, în volum compact,
totalitatea informațiilor asupra vieții și o-
perei lui Dan Simonescu, a cărui persona-
litate este admirabil prezentată și în in-
troducerea unde se insistă asupra timpului
și condițiilor în care și-a elaborat opera,
subliniindu-se uneori prin citate, ideile și

Portretul prof. Dan Simonescu execu-
tat de Eugen Drăgușescu la Veneția
în 1969.

contribuțiile noi și importante din lucrările, articolele și conferințele sale.

De menționat că printre ilustrațiile volumului se află un portret inedit al cărturarului, desenat la Veneția, în 1969, de Eugen Drăgulescu.

Prin merituosă strădanie a colectivului Bibliotecii centrale universitare se aduce un frumos omagiu istoricului literar, eminentului bibliolog, profesorului creator de școală, unul din autorii monumentalei *Bibliografii românești vechi* și, în același timp, se oferă tuturor celor care-l prețuiesc un instrument complet de cunoaștere a unei vieți dăruite cu generozitate operei, discipolilor și culturii românești.

L. B.

Stefănescu, Gh. S. B. JORDAN.
BIOBIBLIOGRAFIE. Galați, 1972.
174 p. (Biblioteca „V. A. Urechii“).

Debutant la „Bilete de papagal“ a lui Arghezi și autor al unor romane care s-au bucurat de aprecierea lui G. Călinescu sau Perpessiciu, B. Jordan (pseudonimul lui Iordache Bucă) nu este un scriitor peste care istoria literară poate trece cu ușurință, deși în scrisul său nu lipsește nici cărți neinspirate, nici erori de perspectivă — artistică, îndeosebi. El reprezintă însă o categorie de scriitori cu veche și fertilă tradiție în literatura noastră și cu merite de netăgăduit, aceea a scriitorilor ieșiți din rîndurile dascălii, profesori și institutori care au adus cu ei în literatură nu numai o lume întreagă, cu preocupările și cu problemele ei — aceea a școlii —, ci și viziunea și înțelegerea cu care acești dascăli, avangardă de sacrificiu a intelectualității dinainte și de după primul război mondial, aveau să-și marcheze contribuția la dezvoltarea unei culturi la care erau primii chemați să contribuie prin meseria, sau mai bine-zis prin vocația lor de luminători. Este deci de înțeles de ce autorul acestei lucrări este tot un profesor, tot gălățean, care încununează mai vechile sale preocupări pentru scriitorul B. Jordan (despre care a publicat utile contribuții în *România literară*, *Limbă și literatură* etc.) cu această utilă și îngrijită biobibliografie.

Lucrarea cuprinde, pe lângă un *Cuvînt înainte* substanțial, care reprezintă de fapt o prezentare sintetică a vieții și activității scriitorului, o precisă și amplă cronologie, trei capitole de extrase din scrierile autobiografice ale lui Jordan și din opiniile exprimate asupra sa, care contribuie la formarea unui portret reprezentativ, după care urmează biobibliografia operelor sale, bibliografia critică, inventarul manuscriselor lăsate, iconografie și mai multe anexe și indici.

Totul este realizat cu multă competență și corectitudine, lăsînd cititorului regretul că asistă la un efort singular, biobibliografia de față venind înaintea multor altora pe care le așteptăm de mult și pe care nu știm cînd le vom vedea. Dar dacă autorul a întreprins această lucrare cu ambiții exhaustive, ar fi fost util să dea în foarte scurte note și lămuriri asupra persoanelor obscure care apar ca destinatari sau emițători ai corespondenței înregistrate. Incolo, lucrarea este utilă și, sub raport tehnic, fără reproș.

Mircea ANGHELESCU

Ianculescu, Mihai. BIBLIOTECA MUNICIPALĂ TIMIȘOARA. Monografie. [Cuvînt înainte de conf. univ. dr. Ion Iliescu, președinte al Consiliului Bibliotecii municipale]. Timișoara, Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului Timișoara, 1972. 243 p.

Semnalăm cu satisfacție una din primele monografii de mari bibliotecii publice existente în țară, alcătuită după un plan judicios conceput, făcînd apel și punînd în valoare întreaga bogăție de documente ale trecutului, oglîndind într-o viziune modernă, științifică atît lupta și realizările înaintașilor, cît și activitatea prezentă.

Prezentă monografie este rodul unor atențe și minuțioase cercetări de arhivă, al observării și interpretării unui trecut care nu a fost întotdeauna propice dezvoltării unor atari instituții; ea dovedește însă și o înaltă concepție asupra menirii actuale a bibliotecii publice în general, o situare fericită în actualitatea socialistă.

Structura monografiei este cea cronologică, pe perioadele distincte de evoluție ale bibliotecii; primele începuturi de lectură publică sînt consemnate în introducere, după care urmează capitolul închinat celei dintîi etape de funcționare a bibliotecii publice propriu-zise (1904—1919); istoricul instituției continuă cu perioada 1919—1944, după care este examinată în detaliu epoca de situare pe noi coordonate de activitate, epoca ce corespunde anilor construcției socialiste. Un capitol separat este închinat municipii desfășurate în prezent de către biblioteca municipală. Lipsește doar viitorul, pe care l-am fi vrut prefigurat într-un capitol de perspective.

Istoricul făcut de autorii bibliotecii este prețios nu numai pentru că fixează unele coordonate în timp ale dezvoltării ei, ci și pentru că, în fiecare etapă și pentru fiecare muncă în parte, caută să desco-

pere experiența valoroasă, metodele de muncă prin care au fost obținute rezultate meritorii. În întreaga monografie se simte grija de a reda efortul perseverent, dragostea față de carte, abnegația de care au dat dovadă lucrătorii bibliotecii în trecut, sacrificiile pe care aceștia au trebuit să le facă pentru a permite ca ființa bibliotecii să dăinuie, în ciuda vitregiilor timpului. Omagiul pe care autorul îl închină acestor modești, dar alături de merituozii înaintași ne îndeamnă pe noi, bibliotecarii de astăzi, care lucrăm în condiții fundamentale diferite, la reflecții asupra condiției sociale a profesiei noastre. Aparatul critic al lucrării este bogat — numai anexele ocupă aproape o treime din cuprinsul lucrării. Sint numeroase citatele, din documente inedite, statisticile aducând la lumină cifre semnificative pentru evoluția în timp, reproducerea în extenso ale regulamentelor și dispozițiilor de funcționare etc. Bibliografia invocată este, ea însăși, o lucrare științifică în sine.

Trebuie relevat și meritul autorului de a fi imprimat întregului text un stil plăcut, corect, care, în ciuda altor cifre și citate vehiculate, transmite un conținut științific într-o lectură ușor accesibilă.

Cu excepția copertei (urită, fără drept de apel), lucrarea se bucură de condiții grafice deosebite. Ilustrația este bogată, reprezentativă, accentuând valoarea documentară a lucrării.

Mai presus de contribuția științifică la istoricul bibliotecilor din țara noastră pe care o reprezintă, monografia de față este o atestare a maturității profesionale atinse de cadrele de conducere din bibliotecile noastre publice, o dovadă a atașamentului și a dragostei față de meseria noastră, o profesiune de credință a autorului și un exemplu de preocupări științifice ale unui colectiv de lucrători, care, alături de conducătorul lui, a contribuit la elaborarea acestei lucrări.

A. CORVĂTESCU-TOFAN

BOOKS ABOUT BOOKS. AN INTERNATIONAL EXHIBITION ON THE OCCASION OF THE INTERNATIONAL BOOK YEAR 1972 PROCLAIMED BY UNESCO [Cărți despre cărți. Expoziție internațională cu prilejul Anului internațional al cărții 1972, proclamat de către UNESCO]. Frankfurt am Main, Frankfurt Book Fair, 1972. 392 p. + 12 f. pl.

trecut, sub semnul evenimentului cultural major care a marcat anul 1972, Anul internațional al cărții. În cadrul târgului, organizarea unei ample expoziții internaționale consacrată literaturii (nebeletristice) avind ca subiect *cartea* sub diferitele ei aspecte a constituit o contribuție de seamă la celebrarea A.I.C. și totodată o manifestare de prestigiu, de larg răsunet internațional. La organizarea expoziției și-au adus contribuția, trimițând organizatorilor o selecție din cele mai bune lucrări proprii, un număr de 403 edituri, instituții și organizații din 38 de țări ale lumii. Pe această bază, în cadrul expoziției intitulate *Cărți despre cărți* au fost prezentate 1395 de titluri de cărți și periodice consacrate cărții.

Lucrarea pe care o semnalăm este catalogul acestei expoziții, redactat în limba engleză și, parțial, în trei limbi: engleză, franceză, germană. Partea trilingvă a lucrării se referă nu la catalogul propriu-zis, ci la *Charta cărții*, publicată de editor la începutul volumului, pe hîrtie colorată (bleu), în cele trei limbi de mare circulație. Această inițiativă laudabilă vine să întregască aportul organizatorilor Tîrgului internațional de carte de la Frankfurt am Main la propaganda largă a cărții în cadrul manifestărilor consacrate A.I.C.

Catalogul *Cărții despre cărți* urmează firesc ordinea de prezentare în expoziție a celor 1395 de titluri, organizate în 16 secțiuni. Stabilirea acestor compartimente s-a făcut în funcție de aspectele principale sub care apar tratate, în cărți și publicații, problemele cărții (de pildă, secțiunea 1, intitulată *Autorul*, este consacrată cărților care tratează problemele creației cărții și ale situației personale a autorilor; secțiunea 2, *Dreptul de autor*, cuprinzînd cărțile a căror problemă se referă la acest subiect; secțiunea 9, *Istoria cărții și a hîrtiei*; secțiunea 12, *Bibliografie*; secțiunea 13, *Documentare*; secțiunea 15, *Biblioteconomie*). În cadrul secțiunilor, înregistrările bibliografice sînt ordonate alfabetic după numele autorilor, lucrările anonime fiind ordonate sub vedeta ANONYMUS, iar cele cu autor colectiv sub vedeta AUTHORS'COLLECTIVE. Descrierile bibliografice sînt făcute la titlul original, după care urmează traducerea acestuia în limba engleză. Descrierile sînt completate cu datele publicării și, în sfîrșit, cu specificarea prețului, în valuta țării editoare. După descriere, notați bibliografică mai cuprinde o adnotare scurtă asupra conținutului și asupra posibilităților de procurare a lucrării.

Tradiționalul Tîrg internațional de carte de la Frankfurt am Main (R. F. Germania) a fost pus, în anul care a

(Continuare în pag. 250)

Mazilu, D. FUNCȚIILE STATULUI SOCIALIST. Buc., Editura Academiei, 1972. 432 p.

Volumul realizează o amplă analiză a funcțiilor, sarcinilor, rolului statului socialist român, stat ce a devenit astăzi exponentul unității social-politice a clasei muncitoare, țărânimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Cercetarea pleacă de la teza conform căreia rolul și funcțiile statului socialist au un profund caracter dialectic, că ele evoluează, se modifică de la o etapă istorică la alta, în strânsă legătură cu cerințele vieții. În acest context se demonstrează caracterul neștiințific al aserțiunilor unor ideologi burghezi după care în socialism statul ar fi ceva imuabil, neschimbător, că odată cu instaurarea noului orinduirii legile dialecticii încetează să acționeze sau că avem de-a face cu o restrângere a rolului statului socialist.

O atenție deosebită se acordă în carte funcțiilor statului nostru. Funcțiile economico-organizatorice și cultural-educative au înregistrat, de la an la an, îmbogățiri în continuu pentru a putea îndeplini exemplar directivele parti-

dului privind dezvoltarea economiei, științei și culturii. Amplificarea funcțiilor respective, evidențiază autorul, nu se realizează prin complicarea și amplificarea aparatului de stat ci, dimpotrivă, prin creșterea competenței cadrelor în rezolvarea problemelor. În continuare, D. Mazilu prezintă celelalte funcții ale statului, anume sarcina de apărare a cuceririlor socialiste ale oamenilor muncii, de asigurare a ordinii de drept, de ocrotire a drepturilor și libertăților democratice.

După cum se arată în carte, pe plan extern statul nostru desfășoară o intensă activitate în favoarea păcii și cooperării cu toate statele lumii, indiferent de orinduirea socială, politică, care slujește largirii circuitului valorilor materiale și spirituale ale omenirii.

Condiția fundamentală a îndeplinirii cu succes a funcțiilor statului nostru este creșterea continuă a rolului conducător al partidului în întreaga viață socială, politică și economică. În carte se subliniază plenar semnificația acestei conduceri ca o necesitate obiectivă a construirii socialismului și comunismului. Volumul este un instrument de lucru pentru cercetători, pentru propagandiști, pentru cei ce studiază în învățămîntul de partid și de stat, cit și pentru publicul larg cititor.

Dan PETRE

KaHos, N., Mare, C. IDEOLOGIE ȘI ȘTIINȚĂ. Buc., Editura politică, 1972. 96 p.

Lucrarea dezbate una dintre problemele centrale ale confruntărilor ideologice contemporane și anume raportul dintre ideologie și știință. (Numeroase teme ale învățămîntului ideologic de partid sînt abordate în acest volum pe care îl recomandăm cursanților și propagandiștilor de la diferite forme și nivele ale învățămîntului de partid.)

Schițind un istoric al conceptului de ideologie, autorii evidențiază saltul calitativ înfăptuit de filozofia marxistă în explicarea lui riguros științific. În scrierile clasice ale marxism-leninismului se întreprinde o exhaustivă analiză a genezei ideologiei, a momentelor importante din evoluția sa. Definirea ideologiei ca totalitatea concepțiilor unei clase sociale, concepții ce exprimă la rîndul lor situația, interesele și năzuințele acelei clase este rodul unui efort uriaș de gîndire al fondatorilor marxismului în vederea înarmării și dezvoltării conștiinței clasei muncitoare. Fiind reflectarea nemijlocită a intereselor de clasă, ideologia înregistrează orice schimbare, orice modificare a locului și rolului pe care îl are respectiva clasă în angrenajul social.

(Urmare din pag. 249)

Dacă la aceste caracteristici mai adăugăm faptul că volumul cuprinde un sistem de indexuri (de autori și redactori, de edituri și organizații editoare, o listă a abrevierilor), precum și 12 planșe cu reproduceri din cărți de mare faimă în istoria domeniului, avem imaginea unui catalog complet de expoziție de cărți, realizat, de asemenea, în condiții grafice excelente. Ceea ce este însă deosebit de important este utilitatea acestui catalog chiar după închiderea expoziției. Cei interesați de problemele cărții au astfel la îndemînă o bibliografie internațională „la zi” a domeniului, destul de largă dacă luăm în considerație criteriul selecției — cele mai reușite lucrări actuale. Și tocmai de aceea ne exprimăm regretul că bibliologia românească nu figurează cu nici un titlu și cu nici o instituție editoare în această bibliografie a unui domeniu în care contribuțiile de valoare nu lipsesc. Și aceasta nu din vina organizatorilor de la Frankfurt am Main.

G.S.

Corelația dialectică dintre ideologie și știință prilejuiește autorilor, în capitolul doi al lucrării, considerații deosebit de interesante.

În accepțiunea marxistă, știința, înțeleasă ca activitate umană, presupune trei trăsături distincte: a) activitate de cunoaștere, b) sistem de relații și instituții și c) forță de producție. Datele pe care le folosesc autorii pentru evidențierea necesității unei continue și multilaterale instruiți, atât de cultură generală cit și profesionale, sînt dintre cele mai concludente. Astfel, diferitele sondaje efectuate în câteva țări arată că peste 20 de ani, 70 la sută din muncitori vor trebui să aibă o avansată cultură generală.

Activitatea de cunoaștere științifică, după cum remarcă autorii, nu poate avea un caracter absolut independent de contextul social, de societatea în care trăiesc și muncesc cercetătorii. Aceștia au fost și vor fi integrați adînc în viața socială și pătrunderea și înțelegerea rosturilor angrenajului social conferă științei și slujitorilor ei demnitatea și gradul maxim de libertate.

Branîște, Valeriu. AMINTIRI DIN ÎNCHISOARE. Buc., „Minerva”, 1971. 610 p.

Valeriu Branîște (1869—1928), personalitate notorie a intelectualității ardelenice de la sfîrșitul secolului 19 și începutul secolului 20 și-a redactat amintirile în închisoarea din Seghedin în 1918. Arestat abuziv sub acuzația de spionaj în favoarea României, în urma unei percheziții cînd s-a remarcat că în odaia sa „e icoana lui Iancu iar în redacție icoana celor trei capi ai revoluției din 1784 și bustul lui Mihai Viteazul”. Valeriu Branîște își petrece lunile întunecate din celulă evocîndu-și întreaga existență pusă în slujba înaltului ideal național al unirii Transilvaniei cu România. Memoriiile lui Valeriu Branîște reprezintă o reconstituire de mare autenticitate și obiectivitate a epocii celei mai frămîntate din istoria luptei de eliberare națională a românilor din Transilvania, Banat și Bucovina de sub dominația habsburgică, a perioadei de pregătire pentru desăvîrșirea unității de stat a poporului român.

Copilăria și adolescența lui Valeriu Branîște au o desfășurare tipică pentru acele vremuri, înrudită cu a multor eroi din proza transilvăneană. Autorul, deși afirmă, modest, că a scris aceste pagini fără vreo intenție literară, reușește să surprindă în culori vii locurile și oamenii în mijlocul cărora a trăit. Îndeosebi portretele membrilor familiei sale sînt conturate preg-

nant. Umorul, ironia aduc note de vioiciune și luminozitate diverselor episoade. După absolvirea Facultății de filozofie el își începe cariera de profesor și gazetar de-a lungul căreia a militat neîncetat, cu vigoare și intransigență, pentru idealurile patriotice și democratice ale românilor ardeleni. În ziarul *Drapelul* pe care-l conduce din 1901 pînă în 1918 ia atitudine curajos față de evenimentele sociale și istorice ale vremii (răscoala din 1907, revoluțiile burghezo-democratice din 1905 și 1917 din Rusia, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie), se ocupă de problemele culturale și de învățămînt. Interesul său pentru manifestările artistice reiese de altfel și din editarea poeziilor lui Victor Vlad Delamarina, scriitor dialectal, relevat de Titu Maiorescu. Istoric și sociolog de frunte, Valeriu Branîște își exprimă punctele de vedere nu numai în activitatea politică și publicistică ci și în aceste memorii unde, pe un ton familiar de confesie ni se dezvăluie în profunzime gîndirea sa. Pentru a sublinia sensul general al unor situații și a extrage esența lor filozofică și morală el întrerupe relațarea printr-o maximă a unui mare cărturar sau artist. Putem observa preferințele pentru scriitori ca Goethe, Schiller, Young sau pentru filozofia greacă antică. Trebuie menționată atenția specială față de înțelepciunea seculară a creației folclorice la care apelează ades. Cîteodată, asemenea maxime îi aparțin chiar memorialistului. Cităm una pentru farmecul ei poetic: „Din icoanele dulci ale copilăriei, din amintirea luminoasă a înaintașilor și din misterul legăturii cu gîlă, din care am răsărit, se încheagă acel avut sufletec cu care intrăm în luptă și muncă pe calea vieții”. *Amintirile din închisoare* ale lui Valeriu Branîște, străbătute de umanism și fierbinte dragoste de țară, constituie nu doar o frescă socială a epocii descrise, avînd o mare valoare documentară, dar și pilda unui intelectual luptător, devotat mereu și fără preget poporului său.

Sanda RADIAN

Fătu, Mihai. SFÎRȘIT FĂRĂ GLORIE. Buc., Editura științifică, 1972. 429 p.

Cartea oferă o imagine a fazei finale din existența partidelor așa-zis „istorice” — Partidul Național-Tărănesc și Partidul Național-Liberal. Mihai Fătu precizează de la bun început cadrul investigațiilor sale — cercetarea activității acestor partide numai în raport cu acele fenomene și sarcini ale epocii pe care le circumscrie desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice în țara noastră. Prezentarea judi-

cioasă, pe multiple planuri, a activității P.N.T. și P.N.L. — în acest context trebuie remarcate aprecierile nuanțate asupra punctelor de vedere, opiniilor și atitudinilor uneori foarte diferite manifestate în șimul acestor partide față de unele evenimente — și permite autorului să avanseze ideea că, dat fiind faptul că revoluția populară nu punea încă sub semnul întrebării existența proprietății privat-capitaliste asupra mijloacelor de producție, aceste două partide, mai aveau încă posibilitatea de a contribui la desăvârșirea revoluției burghezo-democratice. Dar acreditând și argumentând acest punct de vedere Mihai Fătu pune pregnant în evidență faptul că partidele „istorice” și clasele pe care le reprezentau și-au dovedit în acei ani incapacitatea de a influența hotărârile destinelor României, de a determina progresul său general. Iar menținerea la conducere lor a unor elemente reacționare, închistate, inapte să sesizeze comandamentele vremii, dominate de teamă față de revoluție, față de mase și potențialul lor revoluționar și care au făcut totul pentru a-și păstra pozițiile politice a determinat atitudinea obstructionistă a acestor partide față de orice măsură menite a asigura țării o dezvoltare progresistă, democratică. Astfel, conchide autorul, partidele „istorice” și-au pierdut caracterul unor forțe care mai puteau contribui la progresul României.

Pe parcursul a 10 ample capitole, Mihai Fătu analizează concepțiile celor două partide „istorice” cu privire la perspectivele dezvoltării României în urma evenimentelor din august 1944, activitatea lor organizatorică, politică, programatică; conturează poziția lor reacționară, obstructionistă față de marile probleme ale momentului — reforma agrară, problema puterii politice și democratizării țării; stăruie asupra încercărilor cercurilor politice grupate în jurul partidelor „istorice” pentru recâștigarea terenului pierdut în viața de stat, mai ales după alegerile parlamentare din noiembrie 1946; urmărește degringolada celor două partide, transformarea lor — cu deosebire a P.N.T. — în grupări terorist-complotiste aflate în serviciul unor interese străine precum și dizolvarea prin lege a P.N.T. și încetarea activității P.N.L. Toate acestea îl îndreptățesc pe autor să le definească sfârșitul, drept lipsit de glorie.

Cartea lui Mihai Fătu încorporează un uriaș volum informațional. Ca și precedentele sale cărți — 1946 — din istoria politică a României contemporane și *Un vot decisiv — noiembrie '46* — ca și numeroasele lui studii și articole risipite prin ziare și reviste, noua lucrare aduce o contribuție hotărâtoare la cunoașterea

și înțelegerea unor ani de puternică eferescență politică, revoluționară, anii de început ai revoluției populare în țara noastră.

Silviu ACHIM

Gheorghită, Florin. O.Z.N. — O PROBLEMA MODERNĂ. Iași, „Junimea”, 1973. 168 p. + 32 f. pl.

Cartea lui Florin Gheorghită pornește de la premisa că O.Z.N.-urile (obiecte zburătoare neidentificate) au o existență reală și sînt solii unor civilizații extraterestre, aflate pe o treaptă de dezvoltare superioară civilizației noastre. Autorul și-a scris volumul despre această problemă pasionantă cu rigoarea omului de știință care refuză să lanseze ipoteze hazardate numai de dragul de a atrage atenția publicului. El enumeră și analizează cu luciditate cele mai interesante cazuri de apariție pe cer a unor obiecte misterioase. Autorul menționează că astfel de apariții au fost înregistrate încă din vechime. Numeroase opere literare, monumente, desene rupestre amintesc de enigmatice vehicule spațiale din care făcînd făcături cu puteri supraomenești, socotite de locuitorii înspăimîntați și ignoranți ai Pămîntului, drept „zei”. Florin Gheorghită cercetează cu migală performanțele tehnice uluitoare ale O.Z.N.-urilor și spulberă ideea că ele ar fi confecționate în secret de unul dintre statele de pe planeta noastră. Autorul oferă competent cîteva explicații posibile ale modului în care navele vizitatorilor misterioși dețin astfel de performanțe. Scrisa într-un limbaj accesibil, O.Z.N. — o problemă modernă este o carte captivantă, care se citește ca un roman de aventuri și invită la meditație asupra implicațiilor profunde pe care le-ar avea contactul pămîntenilor cu o civilizație străină.

D. V.

Aleksandri, Vasile. CELE MAIFRUMOASE SCRISORI. Buc., „Minerva”, 1972. XXXII + 461 p.

Volumul înmănușează un număr de 121 scrisori ale poetului, din circa a 2 500 cîte se cunosc pînă în prezent. Dintre acestea 17 sînt inedite. Corespondența cuprinde o perioadă de 56 de ani, dacă judecăm după prima scrisoare, trimisă în anul 1834 lui Victor Cuénim și după ultima, adresată Zulniei Sturdza în 1890. În acești 56 ani s-au petrecut evenimentele cele mai de seamă ale secolului al XIX-lea la care V. Aleksandri a fost alături mator, cit și participant: Revoluția de la 1848, Unirea Principatelor și Războiul de independență.

Numărul total al persoanelor cărora li se adresează Vasile Alecsandri, în volumul editat de Marta Anineanu, este de 39, printre acestea numărându-se și unele dintre cele mai notabile personalități ale epocii.

Scrisorilor intime, familiale li se adaugă altele cu caracter politic și cultural în care se dezbate probleme interesând teatrul și literatura vremii.

Din motive lesne de înțeles atenția ne-a fost atrasă în mod special de către cele 17 scrisori inedite. Din destăinuirile făcute lui Ion Ghica aflăm greutățile prin care trecea poetul redactând *România literară* (p. 70). Cu altă ocazie îi comunică aceluiași vechi prieten despre conferințele pe care le-a ținut în folosul lui Mihail Eminescu, bolnav, pentru ca acesta să se poată bucura de cele mai bune îngrijiri (p. 334). Tot lui Ion Ghica îi aduce la cunoștință că traduce feeria *Sinziana și Pepelea* în speranța de a o vedea reprezentată pe scena unui teatru londonez (p. 343), dar și succesul de care s-a bucurat *Ovidiu* după ce a modificat unele părți din ea (p. 386). Impresionantă pentru conștiința lucidă a valorii personale este o scrisoare expedită cu un an înaintea morții: „Cit despre noi, dragul meu, îi scrie lui Ghica, care am plătit din plin cu persoana noastră în timpurile grele și care am avut mulțămirea de a vedea eforturile noastre încununat de succes. Îndreptind țara pe calea progresului, este timpul să ne retragem sub cort“ (p. 410).

Soției sale, Paulina Alecsandri, poetul îi comunică despre succesele obținute de Țica lor în societatea ieșeană (p. 347). Confesiuni despre viața în mijlocul familiei la Mircești, despre inundația înfricoșătoare a Siretului, despre evoluția bolii de care suferea, transparent în scrisorile adresate finărului George Bengescu, secretarul legației române de la Paris, dar și amic de mai tirziu al poetului (p. 401).

În prefață, Marta Anineanu încearcă să restabilească raportul dintre V. Alecsandri și M. Eminescu, care, judecat de contemporani și de posteritate, i-a fost defavorabil celui dintâi. Totodată, autoarea observă, cu multă finețe psihologică că „În corespondența tinărului (V. Alecsandri n.n.), omului matur și bătrînului rămîne însă surprinzătoare o lacună de altă natură, lipsa unei adevărate intimități sufletești cu corespondenții săi“ (p. XV).

Această remarcă cu totul întemeiată surprinde inefabilul unei corespondențe bogate, inteligente, de o aleasă distincție, dar lipsită de o anumită căldură sufletească. Regretăm lipsa în acest volum al unui număr mai mare de scrisori inedite și considerăm că *Scrisorile adresate unui prieten imaginar* ar fi putut lipsi din această

antologie. Deși aparută într-o colecție de popularizare, cartea este editată la cel mai înalt nivel științific, cuprinzând un indice cronologic, unul al numelor proprii, altul care cuprinde operele lui V. Alecsandri amintite în scrisori, precum și un indice al scrisorilor grupate pe destinatari.

Petre COSTINESCU

Baconsky, A. E. PANORAMA POEZIEI UNIVERSALE CONTEMPORANE. Buc., „Albatros“, 1972. 911 p.

Distinsul poet și traducător A. E. Baconsky a întocmit o antologie din opera celor mai importanți poeți care au scris în prima jumătate a secolului XX. Într-o introducere în care autorul volumului stabilește câteva coordonate ale liricii dintre 1900-1950, sint expuse și criteriile acestei antologii. A.E. Baconsky a inclus în *Panorama...* „poezii și nu teoreticienii curentelor poetice ale epocii“, pentru că „astăzi este foarte evident că marii poeți contemporani au fost un Trakl, un Machado, un Mallejo, un Apollinaire, un Montale etc., etc. și nu Tristan Tzara, inventatorul dadaismului, André Breton, căpetenie supra-realistă, sau F. T. Marinetti, teoretician și șef de școală al futurismului“.

După cum arată autorul antologiei, în volum s-ar mai fi putut afla și alți poeți, dar dintre cei prezenți nu ar fi putut lipsi nici unul „fără ca imaginea de ansamblu să fie afectată“.

Panorama... cuprinde traduceri din 96 de poeți. În ea apar și Arghezi, Bacovia, Blaga, Barbu. Fiecărui poet i se face o prezentare biografică și i se definesc caracteristicile liricii. Calitatea traducerilor, frumusețea comentariilor, prezentarea grafică a volumului fac din *Panorama...* un eveniment literar de mare însemnătate.

V. D.

Beke György. FĂRĂ INTERPRET. CONVORBIRI CU 56 DE SCRITORI DESPRE RELAȚIILE LITERARE ROMANO-MAGHIARE. Buc. *Kriterion*, 1972. 670 p.

Beke György a adunat în cartea sa de interviuri consemnările a 56 de convorbiri avute cu personalități culturale marcante, din dorința de a lumina relațiile literare dintre români și maghiari. În *Fără interpret* autorul nu pune cu febrilitate întrebări, așteptînd nerăbdător răspunsurile. Interviurile sale au o desfășurare domoală, sînt mai curînd discuții prietenești purtate în ceasuri de răgaz. Excelent traducă-

tor, bun cunoscător al literaturii maghiare și al literaturii române, Beke György susține cu degajare convorbirile cu cei intervievați, le stimulează cu abilitate dorința de confesiune, de rememorare a unor perioade istorice și literare din trecut. Volumul strânge laolaltă o cantitate impresionantă de informații culturale de mare însemnătate, pe care istoricii literari le vor aprecia cum se cuvine. Dar această carte se citește cu plăcere și de publicul larg, interesat de viața și activitatea personalităților proeminente ale literaturii române și ale celei maghiare. Din volum rezultă cu claritate strinsele relații care au existat între scriitorii români și cei maghiari, contribuția lor la apropierea celor două popoare, „viitorul și răspunderea față de viitor a literaturii maghiare din România, locul literaturii în slujba democratică a poporului și ilustrarea literară a conviețuirii româno-maghiare“.

G. M.

Ognev, N. JURNALUL LUI KOSTEA RIABȚEV. Vol. 1—2. Buc., „Univers“, 1972. 2 vol. Vol. 1. 328 p., vol. 2. 271 p.

Cartea lui N. Ognev (pseudonimul lui Mihail Grigorovici Rozanov, 1888—1938) este o confesiune nu doar a omului și nu doar a autorului, despre care se spunea că are calități de reporter-documentarist ci și o mărturie despre acel emoționant, spectaculos moment de geneză al unei ere noi în Rusia după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. E drept că Ognev a mirat cu artă psihologia unui adolescent (în literatura rusă există o bogată tradiție în această direcție). Și-a ales un erou care cucește cititorul de la primele pagini, căci, deși Kostea Riabțev calcă repetat în străchini în efortul lui de a percepe universul inconjurător, el exprimă prin tot ce face, chiar și prin cele mai năstrușnice borbăne, sinceritate, devotament total pentru lumea asta nouă pe care n-o prea înțelege, dar căreia simte că-i aparține și i se dăruie — în felul lui hazliu — fără rezerve. E mereu învingător și învins, într-o perpetuă metamorfoză pe care el, interiorizându-se, o analizează asiduu și o mărturisește jurnalului său intim. Iar cititorul, savurându-i spovedaniile, își recunoaște propriile „incertitudini“ și „experiențe“, de la vârsta respectivă. Kostea Riabțev e plin de farmec și prin faptul că în ciuda enormelor dificultăți prin care trece nu-și pierde, decît rareori, echilibrul. Departe de a fi un infailibil, el se constituie totuși într-un personaj model, devenind — parafrazându-l pe Lermontov — „un erou al vremurilor lui“. Așa se explică, între alte-

le, și marele succes de care s-a bucurat cartea la apariție (1927—1928). A fost tradusă, aproape imediat, în limba engleză, apoi în limba franceză și chiar în limba română într-o primă versiune aparținând Mariei Simeonovna, care a publicat-o în Colecția autorilor celebri contemporani încă în anul 1931.

Dar, cum spuneam mai sus, *Jurnalul lui Kostea Riabțev*, este și o oglindă a epocii respective. Greutăți, incertitudini, greșeli, tatonări, exagerări, derute mari și mici, experimente, victorii, eșecuri, permanente confruntări între ceea ce a fost și ceea ce este, crispare, efort, sete de nou, perpetuă năzuință spre împlinirea unor idealuri mărețe. Cartea este, cu tot tonul glumeț al povestitorului, un adevărat țipăt de durere, țipătul care vestea nașterea unei noi lumi.

Acest „document“ al anilor '20, astăzi ne poate servi ca element de referință pentru o mai completă înțelegere a lumii prezente. În acest context, eroul lui N. Ognev — cu neștrămutata lui încredere într-un viitor luminos — ne apare ca un adevărat profet, ceea ce este o supremă laudă adusă de posteritate unui autor demult dispărut.

FI. CALOIANU

Buzzati, Dino. DEȘERTUL TĂTARILOR. Buc., „Minerva“, 1972. 402 p.

Drumul creației lui Dino Buzzati (1906—1972) se prezintă fără sinuozități însemnate. Aceasta deoarece opera sa (care cuprinde romane ca *Barnabo*, *omul munților*, *Secretul pădurii bătrine*, *Deșertul tătarilor*, volume de povestiri ca *Șaizeci de povestiri*), se centrează pe o temă fundamentală, meditația asupra sensului vieții, transpusă prin intermediul a ceea ce se numește realism magic, în parabole de o tulburătoare profunzime.

Viața lui Giovanni Drogo povestită în *Deșertul tătarilor* figurează condiția umană, înțeleasă ca o permanentă așteptare. Tânărul locotenent Drogo, numit la o fortăreață îndepărtată, crede pentru început că va rămâne acolo un timp foarte scurt, pentru ca, după aminări succesive, să-și trăiască în fortăreață toată viața, așteptând ocazia cea mare, apariția unor invadatori dinspre graniță, eveniment justificator al existenței sale, care se produce atunci când, muribund, nu mai poate lua parte la luptă.

Este o viziune absurdă a vieții, care apropie *Deșertul tătarilor* de *Castelul lui Kafka* și de *Așteptându-l pe Godot* de Beckett.

Lumea celor șaisprezece povestiri din actualul volum este una perfect reală, în care un fapt aparent insignifiant creează o

breșă prin care se face loc inexplicabilului, fantasticului. Astfel se petrec lucrurile în *Picătura de apă*. Intreaga povestire se bazează pe relatarea unui fapt incredibil, dar denizoriu prin proporțiile sale: o picătură de apă, în loc să se scurgă, urcă treptele unei case, terorizându-i pe locatarii. Cu ajutorul paradoxului se creează o atmosferă absurdă, de coșmar. *Panică la Scala*, reprezentă o privire critică asupra tarelor „lumii bune”, în contact cu seismele istoriei.

De un pretext istoric se servește scriitorul în *Cuirasatul Tod*. Metafora cuirasatului uriaș care ar fi trebuit să schimbe soarta celui de-al doilea război mondial conduce către o meditație asupra sensului ireversibil al istoriei. Ca în mai toate prozele lui Buzzati, nici aici nu există o singură explicație suficientă, caracteristica simbolurilor folosite fiind imposibilitatea interpretării unice și definitive, fapt care aduce surprinzător scrisul lui foarte aproape de o expresie lirică inedită, singulară în contextul literaturii contemporane.

Daniel DUMITRESCU

Mauriac, François. **SFIRȘITUL NOPTII, SĂRUTUL DAT LEPROSULUI.** Romanc. Traducere de Elis Bușneag. Prefață și tabel cronologic de Irina Mavrodin. Buc., „Minerva”, 1972. XVIII + 323 p. (B.P.T., nr. 710).

Eroii lui François Mauriac sînt victimele unei duble condiționări contradictorii: cea socială — o lume a familiei burgheze, care îi sufocă și căreia, fiind niște inadaptabili, i se opun, dar care și-a pus amprente totuși, prin tradiții, educație, prejudecăți, avere, asupra lor, făcîndu-i să rămîna în același timp niște conformiști, — și cea interioară — o veșnică pendulare între rațional și irațional, între spiritualitate și carnal, care îi frînge, îi contorsionează, care le conferă o anume linearitate în comportament și totodată le învâluie într-o aură de mister. Personajele sale sînt niște damnați și în același timp niște martiri pe care suferința, renunțarea îi purifică, îi înalță, conferindu-le măreție. Sînt niște ființe slabe și totuși, așa cum spune Mauriac, au „puterea aceea de a spune nu legii care le strivește”.

De aici, tensiunea, dramatismul, interesele romanelor sale.

Poate cititorii se vor simți tentați să se întrebe de ce autorii ediției la care ne referim nu au adunat între copertele acestui volum romanele *Thérèse Desqueyroux* (cunoscut publicului român dintr-o ediție mai veche) și *Sfirșitul nopții*, le-

gate prin comunitate de personaje, și i-au alăturat pe acesta din urmă de *Sărutul leprosului*, roman cu mult anterior celor două (1922) și complet independent ca tematică (povestea unui om biceisnic, care din cauza mizeriei sale fizice, nu-și poate realiza aspirația spre dragoste și frumos, și căruia numai mila îi poate aduce îmbrățișările ființei iubite, „sărutări ca acelea pe care altădată buze de sfinți le dădeau leproșilor”, fără a putea aduce bucurie nici sufletului, nici trupului chinuit.)

Pentru prima parte a întrebării, răspunsul îl dă într-un fel însuși Mauriac în prefața la volum: „N-am intenționat să dau în *Sfirșitul nopții* o continuare la *Thérèse Desqueyroux*, ci portretul unei femei la apusul vieții, pe care am mai zugrăvit-o odată în timpul tinereții sale criminale. Nu e deloc necesar s-o fi cunoscut pe prima Thérèse, pentru a manifesta interes pentru cea a cărei ultimă dragoste o povestesc aici”. De altfel, între scrierea celor două romane autorul a interpus opt ani (1927—1935), răstimp în care continuitatea avea oricum șanse să se frîngă.

În *Thérèse Desqueyroux*, eroina parcurgea un drum invers, de la starea de crimă la cea a purității inițiale, iar la capătul acestui drum, pe care puritatea de fapt nu se pierde, ci doar se alterează, învâluindu-se în umbre, cititorul înțelegea și farta, oricum, nu condamna. Sau condamna „familia”, „societatea” care putuseră genera o asemenea stare de crimă. În *Sfirșitul nopții*, după ani, eroina parcurge un drum înainte, spre o nouă puritate, pe care doar sublimul dragostei și al renunțării, o poate da. E un drum greu, povîrnit de obsesia crimei, a păcatului ce o apasă pe Thérèse, de care nu se mai poate elibera, care a înstrăinat-o, care îi condiționează întreaga existență.

Pentru partea a doua a întrebării, răspunsul și-l poate da cititorul însuși, cu condiția de a mai fi citit și alte cărți ale lui Mauriac: nici unul din romanele sale nu este cu totul independent de celelate, unitatea fiind dată de faptul că toate se înscriu în același univers, propriu autorului. Mărturisirea cîndva Mauriac (în *Le Figaro littéraire*, noiembrie 1952) un fapt elocvent în acest sens: „Nu observ, nu descriu, regăsesc: regăsesc lumea sfîntă și jansenistă a copilăriei mele pioase, a dînc neliniștite și solitare, a provinciei... Lume strîmtă, mărginită la o clasă burgheză pe cale de transformare și poate de dispariție, la un oraș, la cîteva peisaje: lande sau podgorii, la religie sau mai curînd la o atmosferă religioasă, din

care nu mai supraviețuiește astăzi aproape nimic". Regăsind toate acestea, François Mauriac le-a făcut de fapt să supraviețuiască, transformându-le literar, în romanele sale atât de personale prin tematică, atmosferă și timbru.

Flavia BUCOV

COLECȚIILE EDITURII „ION CREANGĂ”

Încă de la înființarea sa (1969), Editura „Ion Creangă” și-a propus printre obiectivele principale preluarea de la vechea Editură a tineretului a unor serii și colecții intrate în tradiția lecturii copiilor, precum și înființarea altora noi. În „Prima mea bibliotecă”, „Biblioteca școlară”, „Icar”, „Preludii”, „Povestiri istorice”, „Traista cu povești”, „Capodopere repovestite”, „Povești nemuritoare” au continuat să apară remarcabili scriitori români și străini. Cu toate acestea, nu întodeauna textele tipărite au fost de valoare, unele dintre volume au avut o înfățișare grafică neatrăgătoare, iar ritmul de apariții în cadrul colecțiilor a fost capricios.

Cîteva colecții noi și-au câștigat în scurt timp aprecierea publicului: „Biblioteca pentru toți copiii” — colecție devenită reprezentativă pentru producția Editurii „Ion Creangă” — cuprinde lucrări valoroase (romane, schițe, nuvele, povești, basme) adresate copiilor de 10-14 ani, scrise de autori români și străini de ieri și de azi. Colecția — din care s-au editat pînă în prezent 23 de cărți în limba română, 7 în maghiară și 5 în germană — înmănunchează titluri care urmăresc cultivarea pasiunii pentru lectură, dezvoltarea gustului estetic, formația de cultură a copilului. Iată și cîteva apariții semnificative: *Amintiri din copilărie* de I. Creangă, *Basme* de M. Eminescu, *Cănuță, om sucit* de I. L. Caragiale, *Pe drumuri de munte* de C. Hogas, *Robinson Crusoe* de Defoe, *Copiii căpitanului Grant* de J. Verne.

Colecția „Biblioteca contemporană” înglobează lucrări de diverse genuri semnate de scriitori români din zilele noastre. Prin cărți despre orașul și satul contemporan, despre frumusețea diverselor meserii, despre viața de ieri și de azi a tinerei generații se încearcă cristalizarea la copiii de diferite vârste a culturii muncii, respectului față de realizările poporului nostru. Editura a inclus în proiectul pe anul 1973 titluri ca *Prizonier la nouă ani* de Ion Grecea, *Maramureș, țară nouă* de Mihai Negulescu,

O șansă pentru fiecare de Ovidiu Zotta, *Aventuri la Porțile de Fier* de Ion Grînguleanu, *Cea mai frumoasă meserie* etc. Una din colecțiile de prestigiu ale editurii — *Cărăbușul de aramă* — prezintă mari valori ale liricii românești familiarizînd astfel pe copii cu opere de o înaltă ținută artistică. Cititorii au apreciat volumele *Bălcescu trăind* de Ion Barbu, *Cărăbușul de aramă* de Lucian Blaga, *Eu știu un basm* de Octavian Goga, *Fluierul Iancului*. În aceeași colecție vor mai apare: *Sadoveniana*, *Ceasul muncii și al privighetorii* (ambele antologii) sau *Cîntec de leagăn* de St. O. Iosif. Bine primită, îndeosebi de cadrele didactice, a fost colecția „Micul actor”. Poeziile, scurtele scenete, povestirile, schițele prezentate în cadrul ei sînt de un real folos celor care pregătesc activități culturale școlare. După ce, mai înainte, s-au tipărit 3 volume: *Șut... gol* de Al. Popovici, *Inima și patria*, *Serbaria pomului de iarnă*, anul acesta sînt prevăzute să vadă lumina tiparului 3 titluri: *La focul de tabără*, *De ziua copilului* și *Teatrul școlar*.

Deosebit de utile s-au dovedit cele două colecții din cadrul literaturii de informare „ABC” și „Alfa” abordează o tematică variată din diverse domenii ale activității și gândirii umane completînd astfel cunoștințele căpătate în școală despre mediul înconjurător, societate, univers etc. Aceste colecții contribuie la formarea concepției științifice despre lume a copiilor între 6 și 15 ani. Iată cîteva titluri: *Comuna din Paris*, *Racheta*, *Galaxiile*, *Electricitatea*, *Patria — cel mai frumos cuvînt*, *Cum au fost domesticite animalele* („ABC”), *Cum au apărut numerele* de Florica T. Cămpan, *Prin Europa* de Călin Dimitriu, *Aventuri în lumea chimiei* de Aurelian Băltărețu („Alfa”).

Seria de *Lucrări practice* recomandă copiilor — după *Rachetomodele* de Radu N. Ion — alte lucrări utile: *Stații de telecomandă pentru modelele reduse* (sfaturi practice de construire a unor receptoare, aparate de măsurat, radioemitoare etc.) de Sergiu Florică, *Prietenul meu, electronul* de Liviu Macoveanu sau *Primele mele experiențe* de Elena și Claudiu Vodă. Fetelor li se va oferi cartea *Cu acul și cu ața* de Neagu Draga. Editura așteaptă de la cititori, librari, bibliotecari, părinți, cadre didactice sugestii privind îmbunătățirea seriilor și colecțiilor, atît din punct de vedere al conținutului cit și al prezentării grafice. Sugestii pe care, sîntem convinși, se va strădui să le pună în practică într-un timp nu prea îndepărtat.

Radu LEVĂRDĂ

Bibliotecarul in fața cererii de informații (După Library Journal, nr. 18/1971)

В НОМЕРЕ

Пятилетку-досрочно (группировка материала)	193	бликаций-предпосылки автоматизации процесса передачи библиографической информации (1)	227
Мирча Иоанид: Решающая роль информации в социально-политических науках	195	Тибериу Труцер: Древнее брашовское издание факсимиле	232
А. Корватеску-Тофан: Пятра-Неаму. Новое здание муниципальной библиотеки	203	Е. Я. Заверский: Подготовка библиотечных кадров в СССР	235
Джетта-Елена Ралли: Стандартное международное библиографическое описание и стандартная международная нумерация пу-		Р. Б. Шивали Рамамрита Рангана-тан 1892—1972	242
		Василе Нетея: Александр Иоан Куза. 100-летие со дня смерти	244

SOMMAIRE

Le Quinquennal avant terme (Un montage)	193
Mircea IOANID: L'information dans le domaine des sciences politiques et sociales à l'appui de la prise de décision.	195
A. CORVATESCU-TOFAN: Piatra-Neamt: le nouvel édifice de la bibliothèque municipale	203
Getta-Elena RALLY: Description bibliographique internationale standardisée et numérotation internationale standardisée des publications — prémisses de l'automatisation du processus de transmission des informations bibliographiques (1)	227
Tiberiu TRUTZER: Un ancien ouvrage imprimé de Braşov publié en facsimilé.	232
E. Ja. ZAZERSKIJ: L'instruction des bibliothécaires en U.R.S.S.	235
R. B.: Shiyali Ramamrita Ranganathan. 1892—1972.	242
Vasile NETEA: Alexandru Ioan Cuza. Cent ans depuis sa mort.	244

SUMMARY

The Fulfilling of the Five-Year Plan Ahead of Schedule (Selection of items on the subject)	193
Mircea IOANID: Information in the Area of Social and Political Sciences as a Support to Decision Making	195
A. CORVATESCU-TOFAN: Piatra-Neamt: a New Building of the City Library.	203
Getta-Elena RALLY: The International Standard Bibliographical Description and the International Standard Numbering of Publications — Essential Conditions for the Automation of the Bibliographical Information Transmission Process (1)	227
Tiberiu TRUTZER: An Old Braşov Printing Published in Facsimile	232
E. Ja. ZAZERSKIJ: The Librarians Training in the Soviet Union	235
R. B.: Shiyali Ramamrita Ranganathan. 1892—1972	242
Vasile NETEA: Alexandru Ioan Cuza. 100 Years since his death.	244

REDACŢIA:

**Str. Biserica Amzei nr. 5—7, sectorul 1,
Bucureşti, Oficiul poştal 22. Telefon 13.70.27**

COLEGIUL DE REDACŢIE

Dumitru BĂLAŢ, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOŞ, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN (redactor şef rubrică), Stefan GRUIA (redactor şef), Alexandru IONAŞCU, Atanase LUPU, Gheorghe MAXIM, MĂSZÁROS József, Anne-Marie MIHIŢ (secretar de redacţie), Constantin NEGULESCU, Gernot NUSSBÄCHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU.

